

ΚΩΝΙΤΣΑ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΗΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1964
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1965
ΕΤΟΣ Γ'
ΑΡΙΘ. ΤΕΥΧΟΥΣ 32-33-34

ΚΩΝΙΤΣΑ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΩΝΙΤΣΗΣ

Έκδιδόμενον ἐν Ἀθήναις ύπὸ τοῦ Συνδέσμου Κονιτσιωτῶν «Ο ΑΩΟΣ»

ΓΡΑΦΕΙΑ : Βύσσης καὶ Καΐρη 2 — Ἀθῆναι.

Ἐτησία συνδρομὴ

Ἐσωτερικοῦ Δραχ. 60.—Κοινοτήτων Δραχ. 100.—Ἐξωτερικοῦ Δολλάρια 6.—

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Νίκος Τσάκας
Τάκης Παπαδημούλης
Ὀρέστης Μανθούλης
Ιωάννης Λυμπερόπουλος

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ ΕΝ ΚΩΝΙΤΣΗ

Ἀναστάσιος Εύθυμίου
ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ
Φερενίκη Σχοινᾶ
Λεωφόρος Ἀλεξάνδρας 83
(Τομεὺς 702)

Ὑπεύθυνοι κατὰ Νόμον :

Ἐπὶ τῆς ὑλης : Τάκης Χ. Παπαδημούλης, Ζήνωνος 22—Ἀθῆναι

Τυπογραφείου : Χρ. Χρονόπουλος, Θήρας 6 — Ἀθῆναι.

ΕΙΚΩΝ ΤΟΥ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ

Ο ιερὸς ναὸς «Ἄγίων Ἀποστόλων» Μοβυβδοσκεπάστου τῆς ιστορικῆς Μονῆς Κονίτσης ποὺ ίδρυθη ύπὸ τοῦ Κωνσταντίνου τοῦ Πωγωνάτου.

ΙΕΡΑ ΣΤΑΥΡΟΠΗΓΙΑΚΗ ΜΟΝΗ ΜΟΛΥΒΔΟΣΚΕΠΑΣΤΟΥ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Παρῆλθον οὕτω πολλὰ ἔτη καὶ ἐφθάσαμεν, μετὰ τὸν νικηφόρον πόλεμον τοῦ 1940-41, εἰς τὰς χαλεπὰς ἡμέρας διὰ τὸν ‘Ἐλληνισμὸν τῆς Γερμανοϊταλικῆς κατοχῆς. Κατ’ αὐτάς, ἐκτὸς τῶν ἄλλων ἐπισωρευθέντων κακῶν, παρετηρήθη, δυστυχῶς, ἔξαχρείωσις καὶ ἔξαθλίωσις χαρακτήρων. Πολλοί, ἔχοντες ὡς μόνον σκοπόν των, τὸ πῶς θὰ ἐπιβιώσουν ἀπὸ τὴν ἐνσκήψασαν Ἐθνικὴν θεομηνίαν καὶ καταιγίδα, ἀπεμπόλησαν τὰ ‘Ιερὰ καὶ ‘Οσια. Τὰς μελαίνας ταύτας ἡμέρας, εὔρεθησαν δυστυχῶς ἄνθρωποι, Χριστιανοὶ κατ’ ὄνομα, οἱ ὄποιοι, οὕτε τὸν Θεὸν φοβούμενοι οὕτε τὴν Παναγίαν σεβόμενοι, ἥπλωσαν τὰς βεβήλους καὶ μιαρὰς χεῖράς των καὶ ἔκλεψαν τὴν ἀρχαιοτάτην καὶ Θαυματουργὸν ταύτην Εἰκόνα, ἵνα ἀφαιρέσωσι τὸν πολύτιμον κόσμον αὐτῆς, διὰ τοῦ ὄποίου τὴν εἶχον κοσμήσει πρὸ τετρακοσίων ἑτῶν οἱ εὔσεβεῖς πρόγονοί των, «οἱ τιμιώτατοι Πωγωνιανῖται καὶ ἐνδοξότατοι Διπαλιτσιῶται». Οἱ ἐλεεινοὶ οὗτοι ὑπάνθρωποι, μετὰ τὴν διάπραξιν τῆς ἀσυγγνώστου των ταύτης ιεροσυλίας, ἀντί, τούλαχιστον, νὰ ἀρκεσθῶσιν εἰς τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ παχέος ἐξ ἐπιχρυσωμένου ἀργύρου ἐπενδύματος καὶ τῶν ἡρτημένων εἰς αὐτὴν ἀναθημάτων, τοποθετήσωσι δὲ πάλιν τὴν ‘Ιερὰν Εἰκόνα εἰς τὸ Προσκυνητάρι Τῆς, πρέβησαν ἐν συνεχείᾳ εἰς δευτέραν αἰσχίστην, ἐγκληματικὴν, ἀποτρόπαιον καὶ ἀνήκουστον ἐνέργειαν. Ἐρριψαν οἱ βέβηλοι τὴν ἀπογυμνωθεῖσαν Εἰκόνα ἐντὸς ἐκεῖ πλησίον ῥέοντος ρύακίου,

τοῦ ὄποίου τὸ ὄρμητικῶς ῥέον ὕδωρ, μὲ τὴν διαβρωτικὴν του δύναμιν συνεπλήρωσε τὴν καταστροφήν.

“Οταν τὴν ἐπομένην ἐγένετο ἀντιληπτὴ ἡ ἀρπαγὴ Τῆς, θλῖψις καὶ ὀδύνη κατέλαβεν ἄπαντας, ἀραὶ δὲ καὶ ἀναθέματα ἔξεστομίζοντο κατὰ τῶν ἀγνώστων βεβήλων ιεροσύλων. Ἐν τῷ ἀπογνώσει των δὲν ἥδυνήθησαν νὰ διανοηθοῦν, ὅτι ἦτο δυνατὸν νὰ ἦτο ἐρριμένη κάπου ἐκεῖ πλησίον. Παραμένασσα οὕτω ἡ Ἀγία Εἰκὼν μῆνα καὶ ἐπέκεινα ἐντὸς τοῦ ρύακίου καὶ δετ χθεῖσα, ὡς ἀνωτέρω ἀνέφερα, ὅχι μόνον τὴν διαβρωτικὴν ἐπενέργειαν τοῦ ἐπ’ αὐτῆς συνεχῶς ῥέοντος ὄρμητικῶς ὕδατος ἀλλὰ καὶ τὴν καταστρεπτικὴν ἐνέργειαν τῶν ἀνωμάλων καιρικῶν συνθηκῶν, ψυχρῶν ἀνέμων, παγετώνων, χιόνων—ἦτο χειμῶν—ύπεστη ὀλοκληρωτικὴν καταστροφήν. Ἐξηφανίσθησαν ὀλοσχερῶς ἄπαντα τὰ ἀρμονικὰ χρώματα, ποὺ συνέθετον τὴν ‘Ιερὰν μορφὴν τῆς Θεομήτορος καὶ Θείου Βρέφους, ἐργον ἀφθάστου τέχνης Βυζαντινῆς ζωγραφικῆς. “Οτε λοιπόν, μετὰ μῆνα, εὔρεθη αὕτη, ὅλως τυχαίως, παρὰ γυναικός, συλλεγούστης ἄγρια χόρτα δὲν ἦτο ἄλλο τι, εἰ μὴ δύο σανίδες, διότι εἶχε χωρισθῆ εἰς δύο. Ἡ ἀνεύρεσις τῆς κατεστραμμένης πλέον Εἰκόνος ἐγένετο ἀμέσως γνωστὴ εἰς τοὺς κατοίκους τοῦ χωρίου, οἱ ὄποιοι, σπεύσαντες περιχαρεῖς, εὔρεθησαν πρὸ τοῦ οἰκτροῦ τούτου θεάματος. Δύναται πᾶς τις νὰ ἀντιληφθῇ τὴν βαθυτάτην λύπην, εἰς τὴν ὄποιαν περιέπεσον. Κλαίοντες καὶ ὀδυρόμενοι, ώσει εἰς νεκρώσιμον Ἀκολουθίαν, μετέφερον τὴν οὕτω κατεστραμμέ-

μέρει ἀναγραφεισῶν — γράφων. «.... Ἡ δὲ Μονὴ Μολυβδοσκεπάστου, κατὰ φυσικὸν λόγον, ἀντικατέστησε τὸν μεγαλοπρεπέστατον ναὸν τοῦ Ἀρείου Διός, διότι ἡ πόλις Πωγωνιανὴ διεδέχθη τὴν Πασσαρῶνα, Θρησκευτικὴν μητρόπολιν ἀπάσης τῆς Ἡπείρου, εἰς ἣν ούδεις δεσπότης ὥκει εἰ μὴ ἤρχοντο ἐν αὐτῇ οἱ τε δεσπόται καὶ ἀντιπρόσωποι καὶ ἔδιδον τοὺς ὄρκους των, ὅτι θὰ διοικήσωσι τὸν τόπον κατὰ τοὺς νόμους καὶ θὰ διατηρήσωσι τὴν εἰρήνην. Ἡ Πασσαρῶν ἐθεωρεῖτο τότε ιερὰ πόλις, ὡς ἡ Δωδώνη». Καὶ συνεχίζει. «... Εἰς τὴν Μονὴν ταύτην ἐμόναζον τριάκοντα ἔως τεσσαράκοντα καλόγηροι, οἵτινες ἐκαλλιέργουν τὰ γράμματα, διότι ἐκεῖ, ὡς λέγεται καὶ ὡς σημειώνεται, ἐγράφοντο ἐκκλησιαστικὰ βιβλία» Καὶ κατωτέρω. «... Εἰς ἑξώφυλλον 'Ιεροῦ Εὐαγγελίου ἐν τῇ Μονῇ Βανίτσης σημειώνεται. «Ἐγράφη δι' ἐμοῦ τοῦ ταπεινοῦ Ἀγαπίου 'Ιερομονάχου ἐν τῇ Μονῇ τῆς Πωγωνιανῆς, ατπδ=1384»

— Εἰς ἔτερον ἐν τῇ Μονῇ Προφήτου Ἡλιοῦ Δρόβιανης: «Ἐγράφη δι' ἐμοῦ τοῦ ἀμαρτωλοῦ Χρυσάνθου μοναχοῦ ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ Πωγωνιανῆς, ἔτει Ζκδ'=1516»

— Εἰς Τυπικὸν τῆς Σταυροπηγιακῆς Μονῆς Θεολόγου: «Ἐγράφη διὰ χειρὸς Διονυσίου μοναχοῦ ἐκ Πωγωνιανῆς». Εἰς δὲ τὴν Μονὴν Μεσοποτάμου: «Οἰκονόμος ἐκ Πωγωνιανῆς γράψας τὸ παρὸν 'Ιερὸν Εὐαγγέλιον τῷ 1659».

Εἰς τὴν μετὰ βεβαιότητος λειτουργοῦσαν Χειρογραφικὴν ταύτην Σχολὴν ἐν τῇ Μονῇ Πωγωνιανῆς, ἥτις ἀναμφιβόλως δὲν είναι ἄλλη, εἰ μὴ ἡ 'Ιερὰ Σταυροπηγιακὴ Μονὴ Μολυβδοσκεπάστου, συμπεραίνομεν, ὅτι ἐφοίτησε καὶ ὁ ἀργότερον ἀναδειχθεὶς πολυγραφώτατος ἐκκλησιαστικὸς συγγραφεὺς καὶ ὑμνογράφος, ἀοίδιμος Μητροπολίτης Μυρέων Ματθαῖος ἐκ Πωγωνιανῆς, δι' ὃν ἔγραψα ιστορικὴν μονογραφίαν, δημοσιεύσαν εἰς τὰ ὑπ' ἀριθ. 114 καὶ 115 τεύχη τῆς ἐν Ιωαννίνοις ἔγκρίτου Μηνιαίας ἐπιθεωρήσεως: «ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΣΤΙΑ.» Τούτου ἀπειρία Χειρογρά-

φων 'Ιερῶν βιβλίων, γραφέντων παρ' αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1560 μέχρι τοῦ ἔτους 1624, καθ' ὃ ἀπεδήμησεν εἰς Κύριον, ἄλλων μὲν εἰς τὴν 'Ιερὰν Μονὴν Δάλου τῆς Μολδαβίας, ἥτις εὔγενῶς τῷ εἶχε παραχωρηθῆ ὡς ἡσυχαστήριον ὑπὸ τοῦ ἀρχοντος αὐτῆς Ἰωάννου Κατριτζῆ, ἄλλων δὲ ἐν αὐτῇ τῇ πόλει Τριγόβυστον, πλουτίζουσι σήμερον τὰς βιβλιοθήκας πολλῶν ἐν τῷ 'Αγίῳ Ὄρει 'Ιερῶν Μονῶν καὶ δὴ τῆς 'Αγίας Μεγίστης Λαύρας, τῆς τοῦ Παντοκράτορος καὶ τῆς 'Αγίας 'Αννης.

'Ακόμη τῆς ἐκκλησιαστικῆς ταύτης καλλιελάδου ἀηδόνος Χειρόγραφα 'Ιερὰ βιβλία — Εὐαγγέλια, 'Ιεραὶ Ἀκολουθίαι, Παρακλητικαί, εύρισκονται σήμερον ἐν τῇ Μονῇ Βαρλαάμ Μετεώρων, ἐν τῇ 'Ιερᾷ Μονῇ Εἰκοσιφοινίσσης Δράμας, ἐν τῇ Ἐθνικῇ Βιβλιοθήκῃ καὶ ἐν τῇ 'Ιερᾳ Μητροπόλει Ιωαννίνων.

'Ο ἀείμνηστος ιστορικὸς Σπ. Λάμπρος (Νέος Ἐλληνομνήμων Τόμ. Α! σελ. 53) γράφει ὅτι, εἰς τὴν 'Ιερὰν Μητρόπολιν Ιωαννίνων εῦρεν ἀξιολογώτατον Χειρόγραφον Εὐαγγέλιον διὰ τὸ δποῖον λέγει: «... ἔχει μέγεθος $0,42 \times 0,27$ συνίσταται δὲ ἐκ φύλλων τριακοσίων εἴκοσι πέντε καὶ είναι γεγραμμένον κατὰ δύο σελίδας. Φέρει χρυσᾶς ἐπιγραφὰς καὶ ἀρχικὰ γράμματα χρυσᾶ, ἐνια δὲ πολύχρωμα καὶ κοσμεῖται ὑπὸ τῶν εἰκόνων τῶν τεσσάρων Εὐαγγελιστῶν. Ἡ στάχωσίς του είναι δι' ὀλοκλήρου βελούδου κοκκίνου ἀνευ ἐπιτυπωμάτων, φέρει δὲ εἰς τὸ ὅπισθεν ἐπικάλυμμα τὴν ὑπογραφὴν τοῦ γράψαντος τοῦτο, ἔχουσαν οὕτω.

Πρεσβυτέρου Χείρον
καὶ μοναχοῦ Ματθαίου
Πωγωνιανῆς ἐκ Παλαιᾶς
Ἡπείρου
ἔγραψε ταύτην τὴν θεόπνευστον Βίβλον.

Τὸ 'Ιερὸν τοῦτο Εὐαγγέλιον ἔγραψε πολὺ πρὶν προχειρισθῆ εἰς Μητροπολίτην Μυρέων δὲν γνωρίζω δέ, ἐὰν σήμερον εύρισκεται τοῦτο παρὰ τῇ 'Ιερᾳ

Μητροπόλει Ἰωαννίνων ἢ ἀπωλέσθη, ὅπως τόσα και τόσα ἄλλα πολύτιμα Χειρόγραφα, ώς ὁ ἀνεκτίμητος Κουβαρᾶς, τὸ πολυτιμότατον τοῦτο Χειρόγραφον Ἰστορικὸν βιβλίον, τὸ ὃποῖον περιεῖχεν ἀνυπολογίστου ἀξίας Ἰστορικὰ στοιχεῖα, ἀφορῶντα τὴν Ἡπειρον και τὸ ὃποῖον φεῦ! ἀπωλέσθη διὰ παντός.

Ἐπειδὴ ἵσως τινὲς ἢ πολλοὶ τῶν φίλων ἀναγνωστῶν τῆς παρούσης μου ταπεινῆς Ἰστορικῆς πραγματείας νὰ ἀγνοοῦσι τὰ περὶ Κουβαρᾶ, περιληπτικώτατα τοὺς πληροφορῶ τὰ ἀκόλουθα.

Ο Κουβαρᾶς ἦτο ὁγκωδέστατον χειρόγραφον Βιβλίον, ὀνομαζόμενον οὕτω ἀπὸ τὸ σχῆμα του, ἐφυλάσσετο ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Ἐλεούσης τῆς νήσου τῶν Ἰωαννίνων και ἦτο τοσοῦτον μέγα, ὥστε «ἐπλήρου διὰ τοῦ ὄγκου του ὅλον τὸν χῶρον ἀπὸ τοῦ βάθρου τοῦ Δεσποτικοῦ Θρόνου τοῦ Ἱεροῦ ναοῦ μέχρι τοῦ καθίσματος». (‘Αττικὸν Ἡμερολόγιον 1866 ἔτος 20ον σελ. 232). Τὸ ὁγκῶδες τοῦτο βιβλίον περιεῖχε τὰ Χρονικὰ τῆς Ἡπείρου ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῶν ἀρχῶν τῆς φθινούσης Ἐκατονταετηρίδος, συντομώτατα μὲν μέχρι Χριστοῦ, ἐκτενῆ μέχρι

τοῦ 3ου αἰῶνος και ἐκτενέστερα μέχρι τοῦ 19ου αἰῶνος, ώς ἐστιν εἰκάσαι ἐκ τῶν περισωθεισῶν Ἐπιτομῶν αὐτοῦ».

Πόσοι τοιοῦτοι, ἀνυπολογίστου ἀξίας Ἰστορικοὶ θησαυροὶ δὲν ἀπωλέσθησαν ἐξ ἀγνοίας, ἀδιαφορίας ἄλλὰ και ἐκ ταπεινῶν ὑπολογισμῶν τινων. Οὕτω σήμερον ὁ ἐπιθυμῶν νὰ γράψῃ τι αὐθεντικόν, σαφές, ἀκριβὲς διὰ τὴν Ἡπειρόν μας εύρισκεται πολλάκις πρὸ δυσαναπληρώτων ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, ἀναπληρώτων κενῶν.

Ἐχοντες λοιπὸν ὑπ’ ὅψει τὰ ἀνωτέρω ἐκτεθέντα, περὶ ὑπάρξεως και λειτουργούσης Χειρογραφικῆς Σχολῆς ἐν τῇ Ἱερᾷ Σταυροπηγιακῇ Μονῇ Μολυβδοσκεπάστου δὲν διστάζομεν νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι και τὸ μόνον διασωθὲν Χειρόγραφον ἐπὶ μεμβράνης Ἱερὸν Εὔαγγελιον τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μονῆς, τό, μετὰ πολλὰς περιπετείας, ἃς, σεβόμενος τὴν μνήμην τῶν ἀπελθόντων, δὲν προτίθεμαι νὰ κατονομάσω, εύρισκόμενον σήμερον ἐν τῷ Μουσείῳ Ἰωαννίνων, διὰ τὸ ὃποῖον ὁ ἐρευνήσας μετὰ προσοχῆς τοῦτο ἐπιφανῆς Θεολόγος Ἰωάννης Κολιτσάρας γράφει, ὅτι πιθανῶς ἐγράφη τὸν ΙΒον ἢ ΙΓον αἰῶνα, θὰ ἐγράφη εἰς τὴν Χειρογραφικὴν ταύτης Σχολήν, ἥτις ἦνθει κατὰ τὰ ἔτη ἐκεῖνα.

ΚΕΦ. Σ' ΠΡΟΣΟΔΟΙ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ

Ἐκ τῶν στοιχείων, τὰ ὃποια ἡδυνήθημεν μετὰ πολλῶν κόπων και μόχθων νὰ συλλέξωμεν, ἔξαγεται τὸ θετικὸν και ἀσφαλὲς συμπέρασμα, ὅτι ἡ Ἱερὰ Βασιλικὴ και Σταυροπηγιακὴ Μονὴ Μολυβδοσκεπάστου ἦτο πλουσιωτάτη. Διέθετεν ἀφθόνους πόρους ἐκ πολλῶν πηγῶν και ἡδύνατο και κατὰ τοὺς πρὸ τῆς Ἀλώσεως, ἄλλὰ και τοὺς κατὰ τὰ φρικτὰ ἔτη τῆς πολυετοῦς δουλείας χρόνους νὰ ἀνταποκριθῆ εἰς τοὺς πολλούς, οὓς ἐπεδίωκε σκοπούς· θρησκευτικούς, Ἐθνικούς, Ἐκπαιδευτικούς, ἐκ-

πολιτιστικούς, και κοινωνικούς.

Ως ἀρχικὴ της πρόσοδος δύναται νὰ θεωρηθῇ τὸ δικαίωμα, τὸ ὃποῖον εἶχε παραχωρήσει εἰς αὐτὴν διὰ Χρυσοβούλλου ὁ πρῶτος κτήτωρ, ἀοίδιμος αὐτοκράτωρ τοῦ Βυζαντίου Κωνσταντίνος ὁ Πωγωνᾶτος, ἵνα εἰσπράττῃ ἀνάλογα ποσοστὰ ἐκ τῶν διενεργουμένων ἀγοραπωλησιῶν εἰς τὴν μεγάλην ἐμπορικὴν πανήγυριν, τὴν κατ' ἔτος τελουμένην ἔξωθεν τοῦ περιβόλου τῆς Μονῆς και βορείως αὐτῆς εἰς τὴν θέσιν, ἡ ὃποία και σήμερον καλεῖται

Παζάρια, σωζόμενων και σήμερον άνεπάφων τῶν, εἴδει ὄρθιγωνίου, τειχῶν, ποὺ περιέβαλλον τὸν χῶρον, και ἡ ὅποια πανήγυρις ὠνομάζετο Πωγωνιανή και διήρκει ἔνα μῆνα.

Πρὸς ἐνημέρωσιν τῶν φίλων ἀναγνωστῶν τῆς παρούσης μου ἱστορικῆς πραγματείας, ἐν σχέσει μὲ τὴν σπουδαίαν ταύτην Ἐμποροπανήγυριν, μεταφέρω ἐνταῦθα τὰ οὐσιωδέστερα ἐξ ὅσων ἔγραφησαν δι’ αὐτὴν εἰς τὰ Χρονικὰ Ἡπείρου ὑπὸ Ἐμμανουὴλ Βέκκερ (σελ. 276), τὰ ὅποια ἔχουσιν ὡς ἀκολούθως.

«... Ἐπέρασαν δὲ εἰρηνικὰ οἱ Δρυινουπολῖται ἕως τὸν καιρὸν τοῦ Κωνσταντίνου τοῦ Πωγωνάτου, ἔτος ΣΡΠΕ’ ἀπὸ δὲ τοῦ Χριστοῦ ΧΟΖ’. Οὗτος ὁ βασιλεὺς, ἀκούσας, ὅτι εύρισκονται δώδεκα Σκῆται εἰς τὸν πάτον τοῦ Δρυίνου ὅρους ἔστειλε και ἔκτισε ναόν, μικρὸν μέν, ὅμως πολλὰ ὡραῖον εἰς ‘Υψηλὴν Πέτραν, πλησίον τῶν Ασκητῶν και διώρισε χαρίσματα πολλὰ τούτου τοῦ ναοῦ εἰς τὸν τόπον τῆς Γάρδης. Ἐστικώσε δὲ και τὴν πανήγυριν, τὴν γιγνομένην εἰς Πέλακον και τὴν μετέφερεν εἰς τῆς Χαονία; τὸ μέρος και τὴν ὡνόμασε Πωγωνιανήν. Εἰς ταύτην ἐσυνάζετο πλῆθος ἀνθρώπων και διήρκει ἔνα μῆνα ...» Ἡ Ἐμποροπανήγυρις αὕτη ἐπὶ πεντακόσια περίπου ἔτη, παρεῖχεν εἰς τὴν Ιερὰν Μονὴν πλουσίως τὰ ἀναγκαῖα ἔσοδα πρὸς θεραπείαν τῶν ἀναγκῶν της και ἐκπλήρωσιν τῶν πολλαπλῶν ιερῶν σκοπῶν της. Ἐπὶ τῆς Βασιλείας ὅμως Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ (1092) (1) μετεφέρθη εἰς τὴν Δρυινούπολιν, πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἐσόδων τῆς ἐκεῖ Ἐπισκοπῆς. Τοῦτο πάλιν ἀναγινώσκομεν εἰς τὴν ὑπὸ ἀριθ. 277 σελίδα τοῦ ἀνω βιβλίου και ἔχει οὕτως.

«Οταν δὲ ἐβασίλευεν ὁ Ἀλέξιος ἔστειλεν εἰς ὅλα τὰ παραθώρια (2) διὰ νὰ ὑπάγουν νὰ ἴδη τὰ Χρυσόβουλλά

τῶν και τὰς συνθήκας ἐκάστου τόπου και οὕτως ἔστειλαν οἱ Δρυινουπολῖται τὸν Ἀρχιερέα Μεθόδιον, ὅστις κατήγετο ἐκ τοῦ γένους τοῦ Κολόρου (3) ἀνθρωπος σοφὸς και ἐπιστήμων— και μετ’ αὐτοῦ δώδεκα ἄρχοντας ἐκλεκτούς ἐπαρχιώτας, τὸν Δούκαν ἐκ τοῦ Ἀργυροῦ. Μάρκελλον ἐκ τῆς Γάρδης, Ἀνδρέαν ἐκ τῆς Χομούλης, Ἀγγελινὸν ἐκ τῆς Τιτουπόλεως - τὸ σημερινὸν Τεπελένιον τὸ ὅποιον ἐλέγετο και Ἀντιγόνεια- (ὅρα σελίδα 264 τοῦ ὡς ἀνω ΧΡΟΝΙΚΟΥ), Κωνσταντίνον ἐκ τῆς Κολλόρης, Πέτρον ἐκ τῆς Ζωίλλης, Μᾶρκον σπουδαῖον ἐκ τοῦ Χαονίας, Ιωάννην ἐκ τῆς Πολυανῆς, Μανώλην ἐκ τῆς Δέλλης, Λεόντιον ἐκ τῆς Λιβατοβίας και Κυριακὸν ἐκ τῆς Αριστίου. Τούτους ἐδέχθη ὁ βασιλεὺς φιλοφρόνως και εἰς τὸν Ἀρχιερέα ἔδωσεν ὄρισμὸν και ἐπῆρεν ἐκ τῶν εἰσοδημάτων τούτων χιλιάδας φλωρίων ὀκτὼ διὰ νὰ κτίσῃ ναὸν τῆς Ἐπισκοπῆς του εἰς μνήμην τῆς Κοιμήσεως τῆς Υπεραγίας ἡμῶν Θεοτόκου, ὅπου ἐγίνετο ἡ μεγάλη πανήγυρις, τὴν ὅποιαν ὁ Κωνσταντίνος ὁ Πωγωνάτος ἐσήκωσε και νὰ εἶναι εἰς τὸ μέρος τοῦτο και ἡ δωδεκαήμερος πανήγυρις ...».

Τὴν Ἐμποροπανήγυριν ταύτην μετέφερε και πάλιν εἰς τὴν Ιερὰν Σταυροπηγιακὴν Μονὴν Μολυβδοσκεπάστου Ἀνδρόνικος ὁ νεώτερος ὁ Παλαιολόγος (1328–1341), ὁ ἀνακαινίσας ταύτην, διότι, ὁ εἰς Δρυινούπολιν κτισθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἀλεξίου Ιερὸς ναὸς τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου εἶχε περίσσειαν ἐσόδων, ἐνῷ τοῦ Ιεροῦ Ναοῦ τῆς Μολυβδοσκεπάστου τὰ ἔσοδα ἦσαν πολὺ περιωρισμένα. Ἡ Ἐμποροπανήγυρις αὕτη, διατηρηθεῖσα και πάλιν ἐπὶ τριακόσια περίπου ἔτη, κατηργήθη τὸ ἔτος 1657, ὅτε κατεστράφη ἡ πόλις Διπλίτσα ὑπὸ τῶν ἀπαισίων Καραμουρατῶν, κατόπιν φονικωτάτης μάχης, λαβούσης χώραν ἐν τῇ Ιερᾷ Μονῇ Μο-

(1) Ο Ἀλέξιος Κομνηνὸς ἐβασίλευσεν ἀπὸ τοῦ 1081 ἕως 1118 μχ.

(2) Παραθώρια—γειτονικὰς ἐπαρχίας

(3) Ο Κολόρος, κατὰ τὸ Χρονικόν, ἦτο ἀπόγονος τοῦ Ἀτλαντος, ἀρχαίου ἀποίκου ἐξ Αθηνῶν.

λυθδοσκεπάστου, μεταξύ τῶν δύο συγγενῶν Τουρκαλβανικῶν φαρῶν, τῆς τῶν Καραμουρατατῶν καὶ τῆς τῶν Λαλιατῶν. Αὕτη προηλθεν ἐξ αἰτίας τοῦ μίσους, τὸ ὄποιον ἔτρεφον οἱ Καραμουρατᾶται πρὸς τοὺς Λαλιάτας, διότι οἱ δεύτεροι ἦσαν διωρισμένοι ὑπὸ τῶν διοργανωτῶν τῆς Ἐμποροπανηγύρεως, ὡς φρουροὶ τῆς τάξεως, ἐπὶ ἀδρᾶ ἀμοιβῆ. Κατὰ τὴν πολυαιμακτὸν αὐτὴν μάχην οἱ Λαλιάται, ὀλιγαριθμότεροι ὄντες, ἐξωντώθησαν, πλὴν ἐλαχίστων. πολλοὶ τῶν πωλούντων καὶ ἀγοραζόντων ἐφονεύθησαν καὶ τὰ ἐμπορεύματα διηρπάγησαν, μετὰ δὲ τὴν ἐπακολουθήσασαν καταστροφὴν καὶ τῆς Διπαλίτης ὑπὸ τῶν ἴδιων Καραμουρατατῶν, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἐπαυσε λειτουργοῦσα καὶ ἡ περίφημος αὗτη Ἐμποροπανήγυρις.

Τὴν διαρπαγὴν τῶν ἐμπορευμάτων τῆς πανηγύρεως διαλαλεῖ καὶ τὸ εἰσέτι διασωζόμενον δημοτικὸν ἄσμα, τὸ ὄποιον μνημονεύει καὶ ὁ Ἀραβαντινὸς· (*Χρονογραφία Ἡπείρου, Τεῦχ. B'. σελ. 138*) καὶ τὸ ὄποιον ἔχει οὕτω :

Σὰν ἀπόψε καὶ σὰν τώρα
κι ἐνωρίτερα ἀκόμα,
ἐπιασθῆκαν οἱ Λαλιάτες
μὲ τοὺς Καραμουρατᾶτες.
κι' ἐδιαγουμῆσαν (διήρπασαν) τὸ Παζά-
ρι.

Πάει κι ὁ Ντάκος τοῦ Μουράτη
κι ἄρπαξε ἔνα σακκὶ στὸν πλάτη,
πάντεχε ὅτι ἥταν μετάξι
κι' αὐτὸ βρέθηκε κανάβι.

Οὕτω μετὰ τὴν κατάργησιν τῆς μεγάλης ταύτης Ἐμποροπανηγύρεως καὶ τὴν ἐπελθοῦσαν καταστροφὴν τῆς μέχρι τότε ἀνθούσης καὶ εὔημερούσης πόλεως Διπαλίτης αἱ πρόσοδοι τῆς Ἱερᾶς Μονῆς ἡλαττώθησαν. Εἶχεν ὅμως αὕτη ἐν τῷ μεταξύ πλουτισθῆ δι' ἐτέρων πλουσιωτάτων πόρων ἐξ ἄλλων πηγῶν καὶ οὕτω οὐδόλως κατέστη εἰς αὐτὴν αἰσθητὴ ἡ ἀπώλεια τῶν ἐκ τῆς Ἐμποροπανηγύρεως ἐσόδων. Ἰδίως αἱ πρόσοδοι αὗται προήρχοντο ἐκ Μολ-

δοβλαχίας καὶ Ρωσσίας, εἰς τὰς ὅποιας εἶχον ἐγκατασταθῆ πολλοὶ Πωγωνιανῖται, διακόσια καὶ πλέον ἔτη πρὸ τῆς καταστροφῆς τῆς Διπαλίτης.

Εἰς τὴν «Φωνὴν τῆς Ἡπείρου» (ἀριθ. φύλ. 135 τοῦ 1895) ὁ ἐκ Δροβιανῆς Ἰστορικὸς Ν. Μυστακίδης, τὸν ὄποιον ἐν τοῖς προηγουμένης Κεφαλαίοις εἴδομεν, ἐν σχέσει μὲ τὰς προσόδους τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μονῆς γράφει τὰ ἀκόλουθα.

«Ἡ Μονὴ Μολυβδοσκεπάστου, τὴν ὄποιαν πρώτην φορὰν Ἰδρυσεν ὁ Κωνσταντῖνος ὁ Πωγωνᾶτος καὶ τὴν ἐτίμησε μὲ θρόνον Ἀρχιεπισκοπικόν, εἰς τὸν ὄποιον ὑπήγοντο τρεῖς Ἐπισκοπαί, ἡ τοῦ Σελασφόρου καὶ Ἐμπορίας, ἡ τῆς Πουλχεριουπόλεως καὶ ἡ τῶν Δεβρῶν, ἦτο πλουσιωτάτη. Εἶχε νὰ κάμη ἀπὸ Πρεμετὴν ἔως τὸ Καλμπάκι καὶ ἔως τὴν Κολωνίαν. Πολλοὶ δὲ καὶ κατόπιν τοῦ Πωγωνάτου ἀφιέρωσαν εἰς τὴν ρηθεῖσαν Μονὴν οὐ μόνον γαίας καὶ Ἱερὰ σκεύη καὶ ἄλλα ἐν Ρωσσίᾳ καὶ Βλαχίᾳ κτήματα, ὡς ὁ Ἰωάννης Γκόρμας καὶ ὁ Σάδουλος Μιχαλέσκο, ἐκ Διπαλίτης, ἐν Βουκουρεστίῳ κτήματα προσοδοφόρα, διὰ νὰ ὡφελοῦνται ἐκ τοῦ περισσεύματος οἱ «Ἄγιοι Πατέρες καὶ οἱ πέριξ πενόμενοι». Ἀναλυτικώτερον, διὰ τὰς εἰς Ρουμανίαν καὶ Ρωσίαν προσόδους τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μονῆς, γράφει ὁ ἀείμνηστος Ἰστορικὸς Λαμπρίδης εἰς τὴν εἰδικὴν Πραγματείαν του· «Ἀρχιεπισκοπὴ Πωγωνίαν ἦσαν τὸν 10ον Τόμον τοῦ Περιοδικοῦ ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ σελ. 270. Αἱ πολύτιμοι αὗται πληροφορίαι ἔχουσιν ὡς ἀκολούθως :

«... Ὁ ἐν Βουκουρεστίῳ Ἰωάννης Γκιούρμας ἢ Γκιόρμας, Τοποτηρητὴς τῆς Μικρᾶς Βλαχίας, ἦτοι Μέγας Μπάνος (1) καταγόμενος ἐκ Διπαλίτης, ἐπὶ εὐγενείᾳ, πλούτῳ καὶ εύσεβείᾳ διακριθείς, ἀνήγειρεν ἐκ θεμελίων ἐν Βουκουρεστίῳ ναόν, ἐπ' ὄνόματι τῆς κατὰ σάρκα Γεννήσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν

(1) Μπάνος—Πρωθυπουργός, τίτλος Ρουμανικός.

Τήσού Χριστοῦ. Ἔκτισε δὲ πέριξ αὐτοῦ διάφορα ἔργαστηριά τε καὶ οἰκήματα πρόσθδοφόρα ΧΑΝΙ ΓΚΡΕΤΖΙ (Ξενοδοχεῖον τῶν Ἑλλήνων), ἀποκληθέντα καὶ χρησιμεύοντα πρὸς κατάλυσιν καὶ διαμονὴν ἐμπόρων, μάλιστα Γκραικῶν. Περιτειχίσας δὲ ἀκολούθως πάντα ταῦτα, ἀφεὶς δὲ ἐν μέσῳ αὐτῶν καὶ εὔρειαν πλατεῖαν, ἀφιέρωσε καὶ ἐξήρτησε ταῦτα διὰ Σιγγιλλίων καὶ ἐνίσχυσε διὰ Χρυσοβούλλων ὑπὲρ τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ Θρόνου Πωγωνιανῆς καὶ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μολυβδοσκεπάστου. Ἐν τῇ προσόψει τούτων ὑπῆρχεν ἡ κάτωθι ἐπιγραφή.

— Ορῶν με τέκνον, καλλίμορφον καινόν, τὶς ἥγειρέ με ἔκτοτε εἰδέναι θέλεις, παγέντα χειρὶ τοῦ Μπάνου Γκιόρμα πάλαι.

Ταῦτα ἀπέφερον ἐτήσια ἔσοδα, ἀνερχόμενα εἰς τρεῖς χιλιάδας Καισαρικὰ φλωρία. Ὁ ἴδιος ἱστορικὸς εἰς τὸ βιβλίον του «Ἅιερὰ ἐν Ἡπείρῳ Σκηνώματα». (σελ. 23) ἐν σχέσει μὲ τὰς προσδούς τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μονῆς γράφει καὶ τὰ ἀκόλουθα.

«... Ἀλέξανδρος ὁ Παύλου, Αύτοκράτωρ τῆς Ρωσσίας διὰ Χρυσοβούλλου αὐτοῦ, ὑπὸ ἡμερομηνίαν 25 Ὁκτωβρίου 1753 καθιέρωσε πρὸς ψυχικὴν αὐτοῦ σωτηρίαν ἐτησίως ἀργυρᾶ Ρούβλια τεσσαράκοντα πέντε (45) εἰς τὰς Μονὰς Μολυβδοσκεπάστου καὶ Γκούρας. Ταῦτα ἔχορηγοῦντο μέχρι τοῦ ἔτους 1842». Καὶ κατωτέρω εἰς σελίδα 31. «... Ἐκ τῶν ἰδιοκτησιῶν τῆς Μονῆς εἰς Μπουζαΐον Ρουμανίας, ἐπρεπε νὰ ἔσοδεύῃ ἡ Μονὴ ἐτησίως ἕξ χιλιάδας φλωρία, ἐκ δὲ τῶν τοιούτων τῆς ἐν Βουκουρεστίῳ Μονῆς Κοδρένη τρεῖς χιλιάδας φλωρία».

Ἐν σχέσει μὲ τοὺς πλουσιωτάτους πόρους τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μονῆς καὶ ὁ τέως διευθυντὴς τοῦ Ἱεροδιδασκαλείου Βελλᾶς Ἰωάννης Κολιτσάρας εἰς τὸ ἐν τοῖς ἀνωτέρω Κεφαλαίοις μνημονευθὲν τελέχας ἦπερ τῆς Ἡπειρωτικῶν Χρονικῶν γράφει.

«... Φαίνεται δὲ ὅτι ἡ Μονὴ Μολυβδοσκεπάστου ἦτο ἀρκούντως πλουσία, διότι εἰσέπραττεν ἐτησίως μέχρι τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἐκ τῶν ἐν Ρουμανίᾳ Μετοχίων της καὶ τῆς ἄλλης ἀκινήτου ἐκεῖ περιουσίας, ὑπὸ εὔσεβῶν Χριστιανῶν αὐτῇ δωρηθείσης, ίκανὰς χιλιάδας Φλωρίων, μὴ συνυπολογιζόμενης ἐτέρας ἐτησίως πρὸς αὐτὴν ἐπιχορηγήσεως ἐκ 15 χιλιάδων Φλωρίων».

Ὑπὲρ τῆς Μονῆς Μολυβδοσκεπάστου ὁ Σάδουλος Μιχαλάσκε Κόμισς, συγγενὴς ἐκ θηλυγονίας τοῦ Πάνου Γκόρμα ἀνήγειρεν ἐκ θεμελίων, εἰς ἄγνωστον δι’ ἡμᾶς ἐποχὴν εἰς τὸ χωρίον Μπράδο τοῦ Νομοῦ Σακοένι, Ἱερὸν Ναὸν ἐπ’ ὀνόματι τοῦ Ἀγίου Δημητρίου τοῦ Μυροβλήτου μετὰ κελλίων καὶ περιοχῆς καὶ προσήλωσε ταῦτα εἰς τὸ Βασιλικὸν τοῦ Πωγωνάτου Μοναστήριον, παρὰ τὴν Διπαλίτσαν.

Διὰ τὴν σπουδαιοτάτην ταύτην πρόσοδον τῆς Μονῆς ἡγέρθη ἀργότερον διαφωνία, ὡς πρὸς τὴν διαχείρισιν ταύτης, μεταξὺ τῶν διαδόχων τοῦ διαθέσαντος καὶ τοῦ τότε Ἡγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σαδούλου Μιχαλάσκε, ὁ γαμβρὸς του Κωνσταντίνος Φιλιππέσκο ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν αὐθέντην τῆς ΟύγγροΒλαχίας Ἰωάννην Σερμπάνον καὶ ἔλαβε τὸ δικαίωμα νὰ τοποθετῇ εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν Μολυβδοσκεπάστου Ἡγουμένους τῆς ἀρεσκείας του καὶ νὰ διαχειρίζεται, κατὰ βούλησιν, τὰ ἔσοδα ταύτης. Τοῦτο, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἀνησύχησε τοὺς διοικοῦντας τὴν Μονὴν καὶ διὰ τοῦτο ἐστείλαν εἰς Βλαχίαν Ἱερομόναχόν τινα τῆς Μονῆς, Διονύσιον ὀνόματι, ἵνα ἐγείρῃ ἀγωγὴν κατὰ τοῦ ἀρχοντος Κωνσταντίνου, ὡς ἀναμιγνυομένου σκανδαλῶδος εἰς τὰ τῆς Μονῆς. Τότε ἔτυχε νὰ εύρισκεται εἰς Βλαχίαν ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Διονύσιος. Πληροφορηθεὶς τὴν διένεξιν ταύτην, ἐπενέβη, ἵνα συμβιβάσῃ τὰ πράγματα, ὑπεραμυνόμενος μὲν τῶν δικαιωμάτων τῆς Μονῆς, ἀλλὰ καὶ μὴ ἐπιθυμῶν νὰ δυσαρεστήσῃ τὸν κληρονόμον τοῦ δια-

θέτου. Οἱ διάδικοι ἔδέχθησαν προκαταβολικῶς τὴν μεσολάβησιν ταύτην καὶ οὕτω ἐγένετο ἀποδεκτὴ ἡ ληφθεῖσα παρ' αὐτοῦ ἀπόφασις, τῆς ὅποίας περίληψις ἔχει ώς ἀκολούθως.

«... Καὶ κατὰ πάντα δίκαιον λόγον ἔφανη εὔλογον, τοῦ εἶναι αὐτὸ μὲν ὑποκείμενον τῷ ρήθεντι μοναστηρίῳ κατὰ τὴν διάταξιν καὶ τὰ Χρυσόβουλλα τοῦ κτήτορος, καρπουμένῳ πάντα τὰ περισσεύματα. Ὁ δὲ ἄρχων Καπετᾶνος Κωνσταντίνος, οὗτος ἡ Ἐπίτροπος καὶ ἔξεταστὴς εἰς τὰ τοῦ Μοναστηρίου κινητά τε καὶ ἀκίνητα καὶ οἵα λαμβάνῃ λογαριασμὸν παρὰ τῶν κατὰ καιροὺς 'Ηγουμένων καὶ ἔχειν ἄδειαν καθιστᾶν τε καὶ ἀποκαθιστᾶν 'Ηγουμένους, μετ' εἰδήσεως ὅμως (δηλ. μὲ τὴν συγκατάθεσιν) τῶν ἐν τῇ Ρούμελῃ (δηλ. Μολυβδοσκεπάστῳ) Πατέρων. Οὐ μὴν δ' ἔχειν ἄδειαν σφετερίζειν καὶ ἀρπάζειν ἐκ τῶν εἰσοδημάτων αὐτοῦ, οἵα μὴ πέσῃ εἰς τὸ τῆς ιεροσυλίας ἔγκλημα. Τὰ γάρ ἄπαξ ἀφιερωθέντα τῷ Θεῷ τελείως ἀναπόσπαστα ἐσαεὶ εἰσί. Ἐπὶ γάρ ἀσφαλείᾳ καὶ βεβαιότητι τῶν εἰρημένων ἐγένετο τὸ παρόν ἡμέτερον γράμμα, ὑπογεγραμμένον παρὰ τῆς ἐμῆς μετριότητος καὶ ἐδόθη ἐν χερσὶν αὐτῶν».

(‘Υπογραφή).

Κατὰ τὸ ἔτος ΑΧΠΗ'.=1688 'Ἐν Βουκουρεστίῳ.

Πλὴν τῶν ώς ἄνω εἰσοδημάτων ἡ Ἱερὰ αὔτη Μονὴ εἶχεν εἰς Πρεμετὴν ἐμπορικὸν κατάστημα, ἐκ τοῦ ὅποίου ἐλάμβανε ἔτήσιον εἰσόδημα, ἀνερχόμενον εἰς 12 χρυσᾶς λίρας Τουρκίας. Τοῦτο κατεστράφη ἐκ πυρκαϊᾶς κατὰ τὸ 1910, ἐξ ὅσων δὲ ἐξ ίδίας ἀντιλήψεως γνωρίζω, ὃ ἀνοικοδομήσας τοῦτο ἐπλήρωνεν ἔτησίως εἰς τὴν Μονὴν μέχρι τὸ ἔτος 1920 λίρας ἔξι, λόγω χρήσεως τοῦ οἰκοπέδου αὐτῆς. Τὸ ἐν λόγῳ κατάστημα εἶχε κτίσει ἀρχικῶς κατὰ τὸ ἔτος 1687 ὁ Ἱερεὺς Παπαντώνης, ὁ ὅποιος ἦτο Ἱερομόναχος τοῦ εἰς Μεσαριάν Μετοχίου «Ἀγιος Ἀθανάσιος»,

τοῦ ὅποίου ἐρείπια σώζονται εἰσέτι καὶ σήμερον.

Ἐξ ὅσων ἀνωτέρω παρεθέσαμεν, συνάγεται ὅτι, ἡ Ἱερὰ αὔτη Μονὴ κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους εύρισκετο εἰς ἀρίστην οἰκονομικὴν κατάστασιν. Τὰ πλούσια εἰσοδήματα αὐτῆς διετίθεντο διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν πολλαπλῶν ιερῶν σκοπῶν της, οἷοι ἦσαν· ἡ συντήρησις σχολῶν πρὸς 'Ελληνοχριστιανικὴν μόρφωσιν καὶ διαπαιδαγώγησιν τῶν τέκνων τῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς, ἡ περίθαλψις τῶν πενήτων, ἡ ἀποκατάστασις ἀπόρων 'Ελληνίδων, ἡ παροχὴ φιλοξένου στέγης εἰς πάντας τοὺς ἐκεῖθεν διερχομένους, ἡ ἀξιοπρεπὴς διατήρησις τοῦ Ἱεροῦ τούτου Σκηνώματος, ἡ συντήρησις τῶν εἰς αὐτὸ πολλῶν μοναχῶν καὶ ἄλλοι. Είναι γεγονὸς ἀναντίρρητον, ὅτι ἡ Ἱερὰ αὔτη Μονὴ, ὑπὸ τὴν διοίκησιν καὶ ἐποπτείαν 'Ηγουμένων, ἔχόντων πλήρη ἐπίγνωσιν τῆς ιερότητος τῆς ἀποστολῆς των, ἔξεπλήρωσε κατὰ τρόπον ἀξιοθαύμαστον καὶ ἐπισύροντα τὴν εὐγνωμοσύνην πάντων ἡμῶν τῶν μεταγενεστέρων, τοὺς ώραίους, εὐγενεῖς καὶ τοσοῦτον κοινωφελεῖς σκοποὺς της, τόσον κατὰ τοὺς πρὸ τῆς ἐξ Ἀνατολῆς ἐνσκηψάσης θεομηνίας χρόνους, ὅσον καὶ κατὰ τούς, διαρκούστης ταύτης, χαλεποὺς τοιούτους. Οἱ ἐν ταύτῃ ἀσκούμενοι "Ἄγιοι Πατέρες, ἡγωνίσθησαν, πρὸς τούτοις, πολλάκις μέχρις αὐτοθυσίας, ἐναντίον τῶν βαρβάρων ἐπιδρομέων, Σλάβων, Τούρκων, Τουρκαλβανῶν καὶ ἄλλων, οἵα διασώσσοι τὰ ἐκεῖ Ἱερὰ καὶ "Οσια τοῦ "Εθνους καὶ τῆς Θρησκείας. Παρὰ τὰς ἐπελθούσας ἐκεῖ συμφορὰς καὶ καταστροφάς, κατώρθωσαν νὰ διατηρήσουν ἀσβεστον τὸ Ἐθνικὸν φρόνημα τῶν πλείστων κατοίκων τῆς περιοχῆς καὶ νὰ τοὺς προφυλάξουν ἀπὸ τὸν ἐξισλαμισμόν. "Αλλοτε πάλιν, ἀμυνόμενοι μετ' ἀξιοθαύμαστου γενναιότητος ἀπὸ τοὺς ἐντὸς τῶν τειχῶν προμαχῶνάς των, ἀπέκρουν τοὺς ἀτάκτους Τουρκαλβανούς

ἐπιδρομεῖς καὶ ἀπεμάκρυνον οὕτω τοὺς κινδύνους τῆς διαρπαγῆς καὶ λεηλασίας τῆς Μοναστηριακῆς περιουσίας. ‘Οσάκις πάλιν ἡ ἄμυνα καθίστατο ἀνθρωπίνως ἀδύνατος, ἀφοῦ ἐξησφάλιζον εἰς ἀσφαλεῖς κρύπτας τοὺς πολυτίμους πνευματικοὺς θησαυροὺς καὶ λοιπὰ πολύτιμα Ἱερὰ Σκεύη τῆς Μονῆς, ἔφευγον, μέσω εἰδικῶν ὑπονόμων, ὁδηγούντων εἰς τὴν ἀπότομον κοίτην τοῦ πλησίον ρέοντος ποταμοῦ Ἀώου καὶ ἐζήτουν καταφύγιον ἀλλαχοῦ.

Ἄργότερον δυστυχῶς, ἥλθον ἐκεῖ καιροί, χαλεπῶν χαλεπώτεροι, κατὰ τοὺς ὅποίους ἡ φρικτὴ δοκιμασία τῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς κατήντησεν ἀπερίγραπτος καὶ ἀνυπόφορος, ὃ δὲ βίος των ὄντως ἀβίωτος. Ἀτυχῶς κατὰ τὴν δεινὴν ταύτην δοκιμασίαν των ἔμειναν ἄνευ ποιμένος. Μετὰ τὴν καταστροφὴν τῆς πόλεως Διπαλίτης, οἱ Ἀρχιεπίσκοποι Πωγωνιανῆς, φειδόμενοι τοῦ σαρκίου των, δὲν ἔμειναν πλησίον τοῦ δοκιμαζομένου ποιμνίου των καὶ τῶν ἐκεῖ Ἱερῶν Σκηνωμάτων, τὰ ὅποια, ἀν καὶ Σταυροπηγιακά, ἐπώπτευον οὗτοι, τῇ ἐντολῇ τῶν Πατριαρχείων. Ἐποίουν τὰς διατριβάς των εἰς Ρουμανίαν, ὅπου ὑπῆρχον τὰ πλούσια εἰσοδήματα τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ Ἱερᾶς Μονῆς, ἀδιαφοροῦντες, δυστυχῶς, διὰ τὴν τύχην τοῦ ποιμνίου των.

Ἐν σχέσει μὲ τὸ ἄτοπον τοῦτο ὁ Στούπης εἰς τὸ βιβλίον του· Πωγωνισιακὰ Βησανιώτικα (Τόμ. Α'. σελ. 74) γράφει.

«Ἀπὸ τὸ Βουκουρέστι τῆς Ρουμανίας λοιπόν, ξεκοκκαλίζοντες ἄνετα τὰς προσόδους τῶν κληροδοτημάτων τῆς Μητροπόλεως τους, ποὺ εύρισκοντο στὴ Ρουμανία, κατηύθυναν τὸ πνευματικόν τους ποίμνιον ἐπὶ πολλὲς δεκαετηρίδες ὡρισμένοι Ἀρχιεπίσκοποι τῆς Πωγωνιανῆς».

Θὰ ἐμετριάζετο κάπως τὸ κακὸν ἐὰν τὰ πράγματα εἶχον ἀκριβῶς οὕτως, ὡς τὰ γράφει ὁ διακεκριμένος οὗτος ἱστορικὸς καὶ λαογράφος Πωγωνήσιος συγγραφεὺς. Ἀτυχῶς ἡ ἀνωμαλία αὕτη δὲν διήρκεσε μόνον πολλὰς δεκαετη-

ρίδας ἀλλὰ δύο ὄλοκλήρους ἑκατονταετηρίδας καὶ δὲν ἦσαν μόνον «ώρισμένοι». Ἀρχιεπίσκοποι τὰς διατριβὰς των ἐν Ρουμανίᾳ ἀλλ' ἀπαντες ἀνεξαιρέτως οἱ Ἀρχιεπίσκοποι τῆς ἀτυχοῦς αὐτῆς ἐπαρχίας, ἀπὸ τῆς καταστροφῆς τῆς Διπαλίτης καὶ ἐντεῦθεν. Προφασιζόμενοι ἔλλειψιν καταλλήλου Μητροπολιτικοῦ Μεγάρου διότι τὸ παρὰ τὸν Μητροπολιτικὸν ναὸν Ἀγίων Αποστόλων τοιοῦτον εἶχε κατεδαφισθῆ ύπὸ τῶν ἐν Μεσαριᾱͅ Καραμουρατατῶν, οἱ δὲ λαμπροὶ μαρμάρινοι κίονες του εἶχον μεταφερθῆ παρ' αὐτῶν καὶ χρησιμοποιηθῆ διὰ τὸ κτίσιμον τῶν μεγαλοπρεπῶν ἐκεῖ κατοικιῶν των,—ἀνεχώρησαν εἰς Ρουμανίαν. Ἐγκατέλειψαν ἀστόργως ἐν μέσω ταλαιπωριῶν, ὡδίνων καὶ διωγμῶν τὰ πνευματικά των τέκνα εἰς τὴν ἀγρίαν διάθεσιν τῶν πέριξ ὠρυομένων λύκων, ἔνεκεν δὲ τούτου οὐκ ὀλίγα τούτων, ὑπείκοντα εἰς ἀνωτέραν βίαν, ἐξισλασμίσθησαν!

Ἐκ τῶν διατελεσάντων, μετὰ τὴν καταστροφὴν τῆς Διπαλίτης 18 Ἀρχιεπισκόπων Πωγωνιανῆς καὶ μέχρι τοῦ 1863, καθ' ὃ διὰ Πατριαρχικοῦ Σιγγιλλίου κατηργήθη ἡ Μητρόπολις αὕτη, οὐδεὶς τούτων εύηρεστήθη νὰ παραμείνῃ πλησίον τοῦ δεινοπάσχοντος ποιμνίου του, ζῶντος ύπὸ ἀθλιεστάτας οἰκονομικὰς συνθήκας. Παραθέτω κατωτέρω ὀνομαστικὸν πίνακα τῶν ἀοιδίμων τούτων Ἀρχιερέων, τῶν λησμονησάντων τὴν ρῆσιν τοῦ Μεγάλου Ἀρχιερέως, τοῦ εἰπόντος ὅτι· «Ο ποιμὴν ὁ καλὸς τίθησι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ύπερ τῶν προβάτων».

Οἱ ἀοιδίμοι οὗτοι Ἀρχιερεῖς ἦσαν:

1684–87	Διονύσιος	1727	Παΐσιος
1687–1702	Μαλαχίας	1729	Δανιὴλ
1702–1708	Εὐθύμιος	1780	Αθανάσιος
1720	Ιωαννίκιος	1783	Διονύσιος
1783–1800	Ἀνθιμος		
1826	Διονύσιος		
1836–40	Ιερόθεος		
1847	Δωρόθεος		

1848
1849
1850–54
1854–63

Νεόφυτος
'Αγάπιος (πρώην 'Ηγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μολυβδοσκεπάστου).
Νίκανδρος
Πανάρετος

Δύναται, πρὸς Θεοῦ, νὰ εὔσταθήσῃ τὸ παρ' αὐτῶν προβαλλόμενον ἐπιχείρημα, ὅτι δὲν ὑπῆρχε κατάλληλον οἰκημα πρὸς διαμονὴν των; Δὲν ὑπῆρχεν οὐδεμία οἰκία ὑποφερτὴ εἰς τὴν Ἐπαρχίαν Πωγωνιανῆς, εἰς ἥν ὑπήγετο Ἐκκλησιαστικῶς καὶ ἡ κωμόπολις Λεσκοβίκιον, εἰς τὴν ὅποιαν κατώκουν, πλὴν τῶν Τουρκαλβανῶν μπέηδων καὶ πολλοὶ εὐκατάστατοι Χριστιανοὶ, διατηροῦντες μεγαλοπρεπῆ καλλιμάρμαρον ναὸν καὶ εὐπαρουσίαστον Μητροπολιτικὸν Μέγαρον, μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων; Δὲν ἐνεδείκνυτο, δὲν ἐπεβάλλετο καὶ αὐτοὶ νὰ παραμείνωσιν εἰς πτωχικὴν, ἔστω κατοικίαν, δίδοντες οὕτω τὸ παράδειγμα τῆς ταπεινοφροσύνης καὶ λιτότητος; Ἡ παραμονὴ των ἐν μέσῳ τοῦ τοσοῦτον σκληρῶς δοκιμαζομένου ποιμνίου των, τῶν κατατρυχομένων πνευματικῶν των τέκνων, θὰ ἀνεκούφιζε, παρηγόρει καὶ ἐπροφύλασσε ταῦτα, ἀπὸ τὸ ὄδυνηρότερον πάντων κακόν, τὸν ἔξισλασμισμὸν οὐκ ὀλίγων ἐξ αὐτῶν.

'Αλλ' ἂν οὗτοι εύρεθησαν ἔχοντες ἐλαφρὰν συνείδησιν, πῶς τὸ Σεπτὸν Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἡνείχετο μίαν τοιαύτην ἀνιαρὰν καὶ ἐπὶ αἰῶνας διατηρουμένην ἀνώμαλον κατάστασιν; Πῶς ἐπέτρεπεν οὗτοι νὰ ζῶσι μακρὰν τοῦ ποιμνίου των; Ποίας ἄλλης τότε Ἐπαρχίας οἱ πνευματικοὶ ποιμένες ἔγκατέλιπον ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν τὰ ποίμνιά των, σφαδάζοντα ὑπὸ τὸ πέλμα τῶν βαρβάρων κατακτητῶν; Τυγχάνει, τῇ ἀληθείᾳ, εἰς ἡμᾶς δυσεξήγητον, πῶς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον προβάλλει καὶ τοῦτο ὡς ἐπιχείρημα, δικαιολογοῦν τὴν κατάργησιν τῆς Μητροπόλεως ταύτης, τὴν μὴ ἔξεύρεσιν καταλλήλου οἰκήματος εἰς δλόκληρον τὴν Ἐπαρχίαν Πωγωνιανῆς διὰ νὰ χρησιμεύσῃ

ώς ἔδρα Μητροπόλεως; Τοῦτο τὸ ἀπίστευτον ἀναγινώσκομεν εἰς τὸ ἐκδοθὲν παρ' αὐτοῦ τῷ 1863 Σιγγίλιον, τὸ καταργοῦν τὴν ἐν νεκροφανείᾳ διατελοῦσαν Ἀρχιεπισκοπὴν ταύτην.

'Επειδὴ εἰς τὸ ὡς ἄνω Πατριαρχικὸν Σιγγίλιον, μεταξὺ τῶν αἰτίων τῶν ἐπιβαλόντων τὴν κατάργησιν τῆς Μητροπόλεως Πωγωνιανῆς, τοποθετεῖται καὶ τὸ τῆς μὴ ἔξευρέσεως καταλλήλου οἰκήματος διὰ τὴν διαμονὴν τοῦ ἑκάστου Ἀρχιεπισκόπου, δὲν κρίνω ἀσκοπόν, πρὸς πλήρη ἐνημέρωσιν τῶν φίλων ἀναγνωστῶν τῆς παρούσης μου πραγματίας, νὰ παραθέσω σχετικὰ χωρία τοῦ ὡς ἄνω Σιγγιλίου, ἔχοντα οὕτω.

«...Καὶ γὰρ ἡ Ἐπαρχία Πωγωνιανῆς, ἡ ἐκ τῶν ἀνέκαθεν ὑποκειμένη τῷ καθ' ἡμᾶς Ἀγιωτάτῳ Οἰκουμενικῷ θρόνῳ, καίτοι, καθ' ἄ καὶ αἱ λοιπαὶ ἐπαρχίαι διατελοῦσα εἰς δεῦρο ὑπὸ τὴν διαδοχικὴν προστασίαν Ἀρχιερέων, ἀποκαθισταμένων κανονικῶς, ἀπὸ ίκανῶν μέντοι χρόνων κατεφάνη ἀδυνάτως ἔχουσα εἰς διατροφὴν ἴδιου Ἀρχιερέως διὰ τὸ εὔτελες καὶ πάνυ ἀφαυρὸν (¹) τῶν Ἀρχιερατικῶν προσόδων αὐτῆς, μόλις καὶ γὰρ συνίσταται ἐκ χωρίων τινῶν σμικρῶν ὑπὸ ὀλιγίστων χριστιανῶν κατοικουμένων καὶ τούτων πτωχῶν καὶ ἀπόρων, κατὰ τὸ πλεῖστον, ἀποδημούντων ἐν ἀλλοδαπῇ, μὴ ἔχουσα παρὰ ταῦτα, οὔτε Μητρόπολιν, οὔτε τόπον κατάλληλον, οὔτε κωμόπολιν διὰ κατοικίαν Ἀρχιερέως. Συνέβαινε γὰρ τοὺς κατὰ καιροὺς ἀρχιερεῖς Πωγωνιανῆς, ὁνόματι μόνον αὐτῆς προίστασθαι, ἀλλὰ μακρὰν καὶ ἐν ξένοις τὰ τοῦ βίου ἐπιζητοῦντας τὸν ἄπαντα χρόνον ἐν Βουκουρεστίῳ διατρίβειν, ποριζομένους μὲν καὶ ἀπὸ ἀρχιεροπραξιῶν, ἀπολαμβάνοντας δὲ καὶ τὰ εἰσοδήματα τοῦ ἔκει χανίου Γκραΐτζι καλουμένου, ἀρχαίου κτήματος τῆς ἐπαρχίας ταύτης καὶ παρὰ ταῦτα ὠφελουμένους καὶ ἀπὸ τῶν ἐν Βλαχίᾳ κτημάτων τοῦ ιεροῦ Σταυροπηγιακοῦ Μοναστηρίου Μολυβδοσκεπάστου. Τοῦτο γάρ, ἐπει-

(¹) ἀφαυρὸν = γλίσχρον

δή ἐκ τῶν περιστάσεων καὶ ἔξ ἀμελείας τῶν κατὰ καιροὺς Ἡγουμένων ὄνωμάλως διέκειτο, καίτοι ἐν προσόδοις μετοχίοις ἐν Βλαχίᾳ κειμένοις συγκεκροτημένον, ἦτοι τῷ Ἱερῷ Μοναστηρίῳ τοῦ Ἀγίου Δημητρίου Πράδου καὶ τῇ Σκήτῃ Κοδριῶνι, πεπροικισμένοις ἀμφοτέροις μετὰ μωσιῶν (1) καὶ ἀκινήτων κτημάτων, προνοίᾳ ἐκκλησιαστικῇ, κατὰ τὸ παρελθὸν ,απμη' τοῦ Σωτηρίου ἔτους συνήνωται τῇ Ἐπαρχίᾳ Πωγωνιανῆς δι"Ἐκκλησιαστικοῦ Σιγγιλλίου γράμματος, ὑπὸ ὅρους ἐπωφελεῖς ἐν κεφαλαίοις ἐκτεθεισομένοις, ὅπως δηλαδὴ τὰ ἀπὸ τῶν κτημάτων τῶν ἐν Βλαχίᾳ εἰρημένων μετοχίων ἀποφερόμενα, πρωτίστως μὲν δαπανῶνται εἰς εὔστάθειαν καὶ εύπρέπειαν τῶν Ἱερῶν αὐτῶν Σκηνωμάτων καὶ εἰς σύστασιν καὶ συντήρησιν κοινῆς Σχολῆς ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ Πωγωνιανῆς, ἐπὶ διδασκαλίᾳ καὶ ἐκπαιδεύσει τῆς ἐγχωρίου νεολαίας, χρησιμεύωσι δὲ καὶ πρὸς ἄνεσιν καὶ περίθαλψιν τῶν κατὰ καιροὺς Ἀρχιερέων Πωγωνιανῆς. Ἄλλ' οὐδὲν ἦτον καὶ μετὰ τὰς παραχωρήσεις ταύτας ἡ αὐτὴ ἐπὶ χρόνους μακροὺς ἐπεκράτει κατάστασις τῶν πνευματικῶν πραγμάτων τῆς Ἐπαρχίας ταύτης. Ἐφ' ὧ καὶ ἀναφοραὶ συνεχεῖς τῶν Χριστιανῶν τῆς Ἐπαρχίας διὰ τὴν τῶν Ἀρχιερέων στέρησιν καὶ ἀπουσίαν καὶ προσκλαύσεις δεινάς, σπουδαίας πολλάκις, παρέσχον τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀφορμὰς εἰς ἀναγκαιοτάτην τοῦ πράγματος θεραπείαν.

—Περὶ τούτων τοίνυν ὡς εἴρηται, ἀπασχολούντων τὴν Ἐκκλησίαν διασκεπτομένοις καὶ ἥδη αὗθις μετὰ τε τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τοῦ Διαρκοῦς Ἐθνικοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου, λόγων τε πολλῶν καὶ ἐμβριθῶν προτεθέντων, ὡς ἐν τοῖς Συνοδικοῖς καὶ τοῖς τοῦ Συμβουλίου Πρακτικοῖς καθορᾶται, ἔδοξε κοινῇ καὶ Συνοδικῇ διαγνώσει, τῶν πραγμάτων οὕτως ὑπαγορευόντων, καὶ μονονοῦ φωνὴν ἀφιέντων διαλυθῆναι τὴν Μητρόπολιν ταύτην

Πωγωνιανῆς, καὶ τὰ μὲν συγκροτοῦντα τέως ταύτην χωρία, ἦτοι ἐν μὲν τῷ Καζά Πωγωνιανῆς Ὁστανίτσα Διπαλίτσα, Βλάχους, Βαλοβίστα καὶ Μπογωνιτζκόν, ἐν τῷ Καζά τῆς Κονίτζης, Σανοβόν, Μάζιον, Δερβένι, Πιλθούκι, Κούκεσι, Μπομπίτζικον, Λεσκοβίκι, Τζέρτζικον, Μελεσίνι, Σέργιανι, Περάτι, Μελισσόπετρα καὶ Πυροβίτσκα, καὶ ἐν τῷ Καζά Πρεμετῆς, Βλιάσοβο, Ποστένιανη, Ραδίχοβον, Τσαρίσοβον, Ἡλιάρι, Μερτζέκι, Ζέπη, Δράτζοβον, Κανικόλι, Πουλούμπαρη καὶ Στρεμπέτζι ἀπονεμηθῆναι τῇ πνευματικῇ προστασίᾳ τῶν μᾶλλον γειτνιαζόντων Ἀρχιερέων, ὃν ταῖς Ἐπαρχίαις καὶ κατὰ Νομοὺς συνέχονται ὑπαγόμενα.

.....
Ταῦτα ἀπεφάνθη καὶ κεκύρωται συνοδικῶς. Ἐφ' ὧ καὶ ὁ παρὼν Ἡμέτερος Πατριαρχικὸς καὶ Συνοδικὸς Τόμος ἐγένετο, καταστρωθεὶς ἐν τῷ Ἱερῷ Κώδικι τῆς Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας εἰς διηνεκῆ ἐνδειξιν».

Ἐν ἔτει Σωτηρίῳ ,αωξγ' ω κατὰ μῆνα Μάϊον.

Ο Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως ἀποφαίνεται.

Ο Ἐφέσου Παΐσιος
Ο Ἡρακλείας Πανάρετος
Ο Καρπάθου Νικόδημος
Ο Ἀρτης Σωφρόνιος
Ο Μελενίκου Διονύσιος
Ο Βελεγράδων Ἀνθιμος
Ο Σισανίου Μελέτιος

Παρεθέσαμεν ἀποσπάσματα τοῦ καταργοῦντος τὴν παλαιὰν ταύτην Ἀρχιεπισκοπὴν Πωγωνιανῆς Πατριαρχικοῦ Σιγγιλλίου καὶ διότι ἐν αὐτῷ γίνεται μνεία περὶ τῶν προσοδοφόρων ἐν Ρουμανίᾳ κτημάτων τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μολυβδοσκεπάστου, δι' ἦν ἡ παροῦσα πραγματεία καὶ διὰ νὰ σχηματίσῃ ὁ ἀναγνώστης ἀκριβῆ ἀντίληψιν τῶν αἰτίων, τὰ ὅποια ὑπηγόρευσαν τὴν κατάρ-

(1) Μωσιῶν = κληροδοτημάτων

γησιν ταύτης καὶ τὰ ὅποια, ἐπιτραπήτω εἰς ἡμᾶς, νὰ μὴ θεωρήσωμεν ἐπαρκῶς ἡτιολογημένα.

Τὴν ἀσύγγνωστον παράλειψιν τοῦ καθήκοντός των πρὸς τε τὸν Θεὸν καὶ τὸ ποίμνιόν των τῶν τότε Μητροπολιτῶν Πωγωνιανῆς καυτηριάζει διὰ δριμυτάτης γλώσσης ὁ ἱστορικὸς Λαμπρίδης· ('Ιερὰ ἐν Ἡπείρῳ Σκηνώματα, σελ. 44) γράφων. «..... Καὶ οἱ κατὰ καιρούς Ἀγιοι Πωγωνιανῆς ἐξ αἰσθήματος ἄκρας πλεονεξίας ὀρμώμενοι, οὐχὶ ὀλίγον πρὸς ἐκμηδένισιν τοῦ σκοποῦ τῶν ἐν Βλαχιᾳ εἰσοδημάτων τῶν Ἡπειρωτικῶν μονῶν συνήργησαν. Διότι πάντες οὗτοι ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ ΙΗ'. αἰῶνος ἀσυστόλως τὰ ἀγαθὰ ἐνοσφίζοντο μετὰ τῶν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ὑποτακτικῶν τῶν Μονῶν Μολυβδοσκεπάστου καὶ Γκούρας . . .»' Επειδὴ λοιπὸν τὰ εἰς Βλαχίαν πλούσια εἰσοδήματα διετίθεντο, δυστυχῶς, διὰ σκοποὺς ἀλλοτρίους τοῦ προορισμοῦ των—εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν ἀπεστέλλοντο ψιχία τινά, οὐχὶ περισσότερα τῶν 4.500 γροσίων ἐτησίως· ως θὰ ἀποδείξωμεν κατωτέρω δι' ἐπισήμων ἔγγραφων—αὕτη, ἵνα ἀνταποκριθῇ εἰς τὰς ἀνάγκας της, τὰς ὅποιας ἐπηύξανον τὰ τακτικῶς ἐκεῖθεν διερχόμενα Τουρκαλβανικὰ στρατεύματα, τὰ ὅποια ἐξηνάγκαζον τοὺς Ἡγουμένους νὰ δαπανῶσι, ὅχι μόνον διὰ τὴν διατροφήν των ἀλλὰ καὶ νὰ μετρῶσιν εἰς τοὺς ἀρχηγοὺς των ὑπέρογκα ποσὰ, πρὸς ἐνίσχυσιν δῆθεν τοῦ κατὰ τῶν ἔχθρῶν τοῦ Ντοβλετικοῦ ἀγῶνος, ἢναγκάζετο νὰ συνάπτῃ δάνεια ἀπὸ ἀσυνειδήτους συνήθως τοκογλύφους, ὑπὸ βαρυτάτους ὄρους, ἅτινα, ως ἡτο ἐπόμενον, ἥδυνάτει νὰ ἔξοφλήσῃ ἐμπροθέσμως καὶ οὕτω περιῆλθεν εἰς τοιαύτην οἰκονομικὴν δυσπραγίαν ἡ ἀλλοτε ἀνθηροτάτη οἰκονομικῶς Ἱερὰ αὕτη Μονὴ, ώστε νὰ ἀναγκάζεται, δίκην ἐπαιτείας, νὰ καταφεύγῃ εἰς ἄλλας γειτονικὰς καὶ μὴ Ἀρχιεπισκοπάς, ζητοῦσα τὴν ύλικὴν τούτων συμπαράστασιν.

Δεῖγμα τῆς ἐσχάτης ταύτης ἐνδείας τῆς Μονῆς δίδει ὁ Στούπης εἰς τὴν ὑπάριθ. 75 σελίδα τοῦ περισπουδάστου

βιβλίου του· «ΠΩΓΩΝΗΣΙΑΚΑ - ΒΗΣΑΝΙΩΤΙΚΑ» γράφων: «'Αμυδρὰ δὲ ἴδεα διὰ τὴν κατάστασιν ποὺ ἐπικρατοῦσε μιὰ ὡρισμένη χρονικὴ περίοδο δίνει καὶ τὸ κατωτέρω ἔγγραφο τῆς Μητροπόλεως Κερκύρας.

— 'Ημεῖς, Ἰωάννης Βούλγαρης, Θεοῦ ἐλέει Μέγας Πρωτοπαπᾶς Κερκύρας καὶ τῶν πέριξ νήσων.

Τὸν παρόντα ἐν Ἱερομονάχοις ὁσιώτατον Λαυρέντιον ἐκ τῆς σεβασμίας Βασιλικῆς Μολυβδοσκεπάστου Μονῆς, τῆς Ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ Πωγωνιανῆς, κειμένη παρὰ τῶν ἐκεῖσε μοναχῶν ἀποστελλόμενον. Εἰς βαρύτατον γὰρ χρέος τὸ ρηθὲν μοναστήριον διὰ τὰς ἀνωμαλίας τοῦ καιροῦ καὶ τῶν πολέμων τὰς ταραχὰς ἐμπεσὸν καὶ αὐτῶν τῶν Ἱερῶν στερηθὲν παρὰ τῶν ἀλλοφύλων ἐν ἐσχάτῃ ταλαιπωρίᾳ διάκειται καὶ κινδυνεύει τοῦ ἀπολέσθαι.

Δέξασθε τοιγαροῦν ἀπαντες καὶ ἀφθονοπαρόχως ἐλεήσατε. ».

ΑΨΑ 1741 Ὁκτωβρίου 2.

Εἰς τὴν ἴδιαν καὶ χειροτέραν οἰκονομικὴν κατάστασιν εἶχε περιέλθει καὶ ἡ Μονὴ Γκούρας, τιμωμένη ἐπ' ὄνόματι τῶν Ταξιαρχῶν.

Καὶ ἡ Μονὴ αὕτη ἀρχικῶς ἦτο πλουσιωτάτη. Εἶχεν εἰς Ρουμανίαν ἵκανα κτήματα, τὰ ὅποια ἀπέδιδον πολλὰ εἰσοδήματα. Ἐκ τούτων, τὸ ἐν εἰς Βάλεα ἀπέδιδεν ἐτησίως 4.000 καισαρικὰ φλωρία, τὸ δὲ εἰς Βουκουρέστιον, ὄνομαζόμενον Σταυροπόλεως, εἴκοσι Χιλιάδας τοιαῦτα. Τὸ δεύτερον ωνομάζετο οὕτω ἀπὸ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως ταύτης, εἰς τὴν ὅποιαν ἦτο ἐπίσκοπος ὁ ἐξ Ὀστανίτης καταγόμενος, ἀοίδιμος Ἰωαννίκιος.

Οὗτος, ως μᾶς πληροφορεῖ ὁ ἀείμνηστος Λαμπρίδης· «'Ιερὰ ἐν Ἡπείρῳ Σκηνώματα» (σελ. 33) ἴδιοις ἀναλόμασι ἔκτισεν εἰς αὐτὴν, Ἱερὸν ναὸν, τιμώμενον ἐπ' ὄνόματι τῶν Ταξιαρχῶν καὶ τοῦ Ἀθανασίου τοῦ Μεγάλου κομψότατον καὶ μεγαλοπρεπέστατον, Βυζαντινοῦ δὲ ρύθμοῦ. Πέριξ τοῦ ναοῦ τούτου

ἔκτισεν ὄγδοήκοντα ἐργαστήρια καὶ ἐπ' αὐτῶν ὄγδοήκοντα δωμάτια, ἀφῆσε δὲ εἰς τὸ μέσον καὶ Πλατεῖαν. Ἐκ τῶν ἑτησίων ἐνοικίων, διὰ διαθήκης του παρήγγελλεν ὁ ἀοίδιμος οὗτος ἐκ Πωγωνιανῆς Ἱεράρχης, ᾧνα.

α) διατηρῆται ἐσαεὶ εἰς λαμπρὰν κατάστασιν ὁ Ναός.

β) Ἐπισκευάζωνται ἑκάστοτε τὰ γύρωθεν αὐτοῦ προσοδοφόρα οἰκοδομήματα.

γ) Ἀποστέλλωνται ἑτησίως εἴκοσι δύο τάλληρα εἰς Ὁστανίτσαν, διὰ νὰ πληρώνηται ὁ ἑτήσιος μισθὸς τοῦ διδασκάλου τοῦ εἰς αὐτὴν λειτουργοῦντος σχολείου.

δ) Παρέχηται οἰκονομικὴ ἐνίσχυσις εἰς ἀποδεδειγμένως ἀπόρους οἰκογενείας τοῦ χωρίου.

ε) Τελῆται κατ' ἔτος εἰς Ὁστανίτσαν μημόσυνον Ἀρχιερατικὸν ὑπὲρ ἀναπάυσεως τῆς ψυχῆς του· καὶ

Ϛ) Τὸ ὑπολειπόμενον ἐκ τῶν ἑτησίων ἐσόδων ποσόν, οὐχὶ εὔκαταφρόνητον, διατίθεται διὰ τὴν ἀξιοπρεπῆ συντήρησιν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Γκούρας καὶ νὰ περιθάλπωνται οἱ ἐν αὐτῇ ἀσκούμενοι "Ἄγιοι Πατέρες".

Ἄπο τὰ ἀξιόλογα αὐτὰ ποσά, ποὺ ἀπεστέλλοντο εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν, ἥρχισε κατὰ τὸ ἔτος 1850 νὰ κτίζεται ἐπὶ ὑψηλοῦ βράχου, ἐντὸς τοῦ εύρυτάτου περιβόλου τῆς Μονῆς νέος μέγας ναὸς τῶν Ταξιαρχῶν, ὅστις, ἀτυχῶς, ἔμεινεν ἡμιτελῆς, διότι διεκόπησαν αἱ ἐκ Ρουμανίας πρόσοδοι. Ἡ Ρουμανικὴ Κυβέρνησις Κούζα ἀπηλλοτρίωσε τὰ ἔκει μοναστηριακὰ κτήματα. Τοῦ ἡμιτελοῦς τούτου περιλάμπρου καὶ μεγαλοπρεποῦς ναοῦ θαυμάζει, ὁ ἐπισκεπτόμενως σήμερον τὴν Μονήν, τὴν ὡραίαν καὶ ἀφθαστὸν ἀρχιτεκτονικήν, ἀπορεῖ δὲ καὶ ἔξισταται, πῶς ἔκτιζον οἱ ἀείμνηστοι ἔκεινοι κτίσται εἰς τὰ χείλη παμμεγέθους καὶ πανυψήλου βράχου, ἐκ τῆς κορυφῆς, τοῦ ὅποίου καταλαμβάνεται ἀπὸ ἵλιγγον, ὁ παρατηρῶν τὴν βάσιν αὐτοῦ!

Ο σεπτὸς οὗτος ἐξ Ὁστανίτσης Ἱεράρχης, ὀλίγα ἔτη μετὰ τὴν ἀποπερά-

τωσιν τοῦ εἰς Σταυρούπολιν μεγαλουργοῦ ἐργον του, ἀπέθανε (3 Ὁκτωβρίου 1728) καὶ ἐτάφη ἐν τῷ Νάρθηκι τῆς Ἐκκλησίας ταύτης. Ἐπὶ τῆς πλακὸς δέ, τῆς καλυπτούσης τὸν τάφον του, ἐγράφη τὸ ἔξης ἐπιγραμμα.

Ἡγεμονεύοντος λαμπρῶς πανσόφου Νικολάου, Ἀλεξάνδρου τοῦ σοφοῦ τοῦ ἐκ τῶν ἀπορρήτων καὶ Ἀρχιερατεύοντος κύρ Δανιήλ τοῦ πάνυ, τόν (δε) τὸν Οἶκον εύφυῶς ἀνήγειρεν ἐκ βάθρων, ποικίλως κατεκόσμησε τοῖς πᾶσιν ὡς ὄραται, καὶ πανδοχεῖον τὸ ἐγγὺς μετὰ τῶν περιβόλων καὶ τὸν ναὸν ἐδείματο πολλῇ τῇ προθυμίᾳ, ἐνῷ δοξάζονται σεπτῶς οἱ θεῖοι Ταξιάρχαι, ὁ Μέγας τ' Ἀθανάσιος, ποιμὴν Ἀλεξανδρείας, ὃν περ καὶ κατεκόσμησεν, ἐστόλισε πλουσίως δαπάναις πάσαις ἑαυτοῦ, χειρὶ δαψιλεστάτῃ, κλεινὸς Ἰωαννίκιος σεπτὸς τ' Ἀρχιερεύς τε, τῆς πάλαι Σταυρουπόλεως υἱὸς τοῦ Εύσταθίου, Πωγώνη ἐκ Πωγωνιανῆς ἐκ κώμης δ' Ὁστανίτης καὶ πάντα ἀφιέρωσε ταῦτα εύσεβοφρόνως, Ταξιαρχῶν τῇ ταπεινῇ τῇ λεγομένη Γκούρα, οὕσῃ ἐν Πωγωνιανῇ πατρίδι τῆς οἰκείᾳ.

Ο ἀοίδιμος οὗτος Ἱεράρχης διὰ τὰς πολλὰς αὐτοῦ ἀρετὰς καὶ εὔσεβειαν ὑπῆρξε καὶ πνευματικὸς τοῦ τότε ἡγεμόνος τῆς Μολδοβλαχίας Ν. Μαυροκορδάτου, ἡ δὲ διαθήκη αὐτοῦ, διὰ νὰ ἔχῃ περισσότερον κῦρος, ἐνισχύθη διὰ Χρυσοβούλλου τοῦ Κων)νου Μαυροκορδάτου, διαδεχθέντος εἰς τὴν ἡγεμονίαν τὸν θανόντα πατέρα του.

Ἐκάμοιεν μίαν μικρὰν παρέκβασιν, ἔξιστορήσαντές τινα, ἀφορῶντα τὴν ἑτέραν γειτονικὴν Μονὴν Γκούρας, ἡ ὅποια ἔξισται μὲ τὴν τῆς Μολυβδοσκεπάστου, προσέφερεν ὑψίστας εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, τὸ "Ἐθνος καὶ τὴν κοινωνίαν ὑπηρεσίας. Τοῦτο ἐθεωρήσαμεν χρέος μας ἐπιτακτικὸν, ᾧνα γνωσθῶσί τινα

ἀπὸ τὰ πολλά, τὰ ὅποια ἀφορῶσι τὴν μεγαλοπρεπῆ καὶ φημισμένην ταύτην Μονήν, ἥτις, παρὰ τὸ Ἀλβανικὸν της ὄνομα Γκούρα-πέτρα, ἔχρησίμευσεν καὶ αὗτη ὡς τηλαυγής φάρος πνευματικός, κατὰ τοὺς μακροὺς χρόνους τῆς ἐπαράτου δουλείας τοῦ Γένους μας.

Πιεζόμεναι ἀμφότεραι αἱ Μοναὶ αὗται ἀπό τε τοὺς Τούρκους καὶ Τουρκαλβανοὺς Λιάπηδες, ἵδιως ὑπὸ τῶν κακῶν γειτόνων των, τῶν ἀπαισίων Καραμουρατατῶν, ἔφθασαν εἰς ἀφάνταστον οἰκονομικὸν ἀδιέξοδον.

Ἡ Ἱερὰ Μονὴ Μολυβδοσκεπάστου, τὴν ἀνάγκην φιλοτιμίαν ποιουμένη, πρὸς ἀποφυγήν, ὡς ἐνόμιζε, μεγαλυτέρων συμφορῶν, προσελάμβανε ἀκόμη εἰς τὴν διοίκησιν τῆς Μονῆς καὶ Τουρκαλβανούς μπέηδες Καραμουρατᾶτες καὶ Λαλιάτες, τοποθετοῦσα, κατὰ τὴν λαϊκὴν παρομίαν. «Τὸν λύκον' μπιστικόν» Ἐπίστευον οἱ "Ἄγιοι Ἡγούμενοι αὐτῆς ὅτι οὔτω θὰ ἀπέφευγον ἢ θὰ ἐμετρίαζον τούλαχιστον, τὰ δεινὰ ἀπὸ τὰς συχνὰς καὶ ὀλεθρίας ἐπιδρομὰς τῶν βαρβάρων ὁμοφύλων των.

Ἀκόμη, ὅχι ἐνίοτε, πρὸς ἀντιμετώπισιν στοιχειωδεστάτων ἀναγκῶν των, ἦναγκάζοντο οἱ κατὰ καιροὺς διοικοῦντες τὴν Ἱερὰν Μονὴν νὰ συνάπτωσι δάνεια ὑπὸ βαρυτάτους, συνήθως, ὅρους καὶ ἀπὸ αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς Τουρκαλβανούς γείτονάς των.

Εἰς τὸ οἰκονομικὸν τοῦτο ἀδιέξοδον περιῆλθεν ἡ ἄλλοτε οἰκονομικῶς εὔρωστοτάτη αὕτη Μονὴ καὶ διὰ τοὺς ὡς ἄνω ἐκτεθέντας λόγους καὶ ἀκόμη ἐκ τοῦ ὅτι, ἦναγκάζετο νὰ ὑποβάλλεται ἐκάστοτε εἰς ἔξοδα, παρακαλοῦσα τὴν Τουρκικὴν Διοίκησιν, ἵνα ἀποστέλλῃ ὑπαλλήλους της, πρὸς συλλογὴν κλεπτομένων πολυτίμων Ἱερῶν σκευῶν, Χειρογράφων ἐπὶ μεμβράνης. Ἱερῶν καὶ διδακτικῶν βιβλίων καὶ ἄλλων τιμαλφῶν τῆς Μονῆς, τὰ ὅποια, δυστυχῶς, ὑπεξήρουν ἱερόσυλοι κάτοικοι τῶν πέριξ χωρίων. Εἰς τοιαύτην ἥθικήν κατάπτωσιν εἶχον περιέλθει τινὲς τῶν κατοίκων, Χριστιανοὶ κατ' ὄνομα, ὡστε νὰ μὴ δυστάζουν καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ Ἱερὰ Σκη-

νώματα νὰ κατακλέπτωσι!

Τὰ κατωτέρω παρατιθέμενα ἀντίγραφα ἔγγραφων μαρτυροῦσι περιτράνως τὴν ἀθλιεστάτην οἰκονομικὴν κατάστασιν,, εἰς τὴν ὅποιαν εἶχε περιέλθει ἡ Ἱερὰ Μονὴ κατὰ τοὺς χαλεποὺς χρόνους τῆς προπαρελθούσης καὶ παρελθούσης Ἐκατονταετηρίδος.

Ίδοù ταῦτα :

Ιον Ὁ μόλιγον.

Δίδομεν τὸ παρὸν μας ἀποδεικτικὸν οἱ κάτωθεν ὑπογεγραμμένοι μπέηδες καὶ ραγιάδες διπαλίτζας, πρὸς τὸν κ. Βασίλειον Παναγιώτου, διὰ τὴν Ὁμολογίαν τοῦ μαναστηρίου μας Μολυβδοσκέπαστης, ὅπου εἴχαμε νὰ λάβωμε τὸν ἀριθμὸν γρόσια τέσσερης χιλιάδες πεντακόσια (4.500) ἡ ὅποια ἐστάλθηκε ἐπάνω στὸ Βουκουρέστι διὰ νὰ μᾶς ἐρθοῦν τὰ γρόσια. Ἐπειδὴ κατὰ τὸ παρὸν ἐλάβαμε Χρείγια, ἐπαρακαλέσαμεν τὸν κύριον Βασίλη καὶ μᾶς ἐμέτρησε γρόσια τρεῖς χιλιάδες ἑκατὸν (3.100) καὶ τὰ ἐδώσαμε ὅλα στὸ χρέος μας τοῦ Τζιαφέρ μπέη καὶ ἔτερα γρόσια πεντακόσια (500) ἐδώσαμεν τοῦ Γιώτη Μπόνια γιὰ νὰ πληρώσῃ τὰ ἀμπαρίσια (κτηματικὸν φόρον) καὶ νὰ πιαστοῦν στὴν ἄνωθεν Ὁμολογίαν καὶ τὰ ὑπόλοιπα ὅπου ἐστείλαμε ἐπάνω, ὅταν ἐρθουν, ἔχομε νὰ τὰ λάβωμε.

Διὰ τοῦτο δίδομε τὸ παρὸν μας εἰς χεῖρας τοῦ κυρίου Βασίλη δι' ἀσφαλειάν του καὶ νὰ μένῃ ἀνενόχλητος, ὅπως ἀποφαίνεται τὸ παρὸν καὶ οἱ βοῦλες τῶν ἀφεντάδων μας καὶ ὑπογραφὲς μας. "Αν ὅμως καὶ τρέξῃ κανένα ἐναντίο καὶ δὲν πλερωθῇ ἡ ἄνωθεν Ὁμολογία στὸ Βουκουρέστι, εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ τὰ πλερώσωμε ἐμεῖς οἱ ὑπογεγγραμμένοι ἀπὸ τὸ μαναστήρι καὶ ὑποφαίνομαστε. 1841 δεκεμβρίου 20 διπαλίτζα.

Ὑπογραφαὶ :

Γιάννη Γιώτη Πάνος	Ζενέλ βελῆς
Γιώτη Μπίλης	Χαλίτης Λιάλιας
Ζώης Λάπτας	Χασὰν Λιάλιος
Γιώτη Κυρίτσης	Χρῆστος Μπίλης
Κώστας Παπᾶς	Τόλη Τῶμας

1. Κατεχωρίσαμεν τοῦτο. ὡς ἀκριβῶς ἔχει:

Τὰ ὡς ἄνω ὀνόματα τῶν Τουρκαλβανῶν μπέηδων, τῶν μετεχόντων εἰς τὰ τῆς Διοικήσεως τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, ἐγράφησαν ἀπὸ τὸν συντάξαντα τὸ Ὁμόλογον, ὁ ὅποιος πιθανῶς εἶναι ὁ Ἡγούμενος τῆς Μονῆς, δεξιὰ δὲ τοῦ ὀνόματος ἐκάστης ἔχει τοποθετηθῆ τὸ ἀποτύπωμα τῆς ἀτομικῆς μικρᾶς σφραγίδος, σχήματος ὀρθογωνίου, περιεχούσης τὸ ὄνομα μὲ Τουρκικοὺς Χαρακτῆρας.

Σον Ὁμόλογον διὰ γρόσια 2.000.

Ἡτοι γρόσια δύο χιλιάδες (2.000) ἐλάβαμε ἐμεῖς οἱ κάτω ὑποφαινόμενοι διὰ χρείαν τοῦ Ἱεροῦ ἡμῶν Μαναστηριοῦ τῆς Μολυβοσκέπαστης ἀπὸ τὸν κύριον Βασίλειον Παναγιώτου, ἀδελφὸν τοῦ Παρθενίου. Καὶ ἂν μὲν εἶναι ὁ Παρθένιος εἰς τὴν θέσιν του ἔχει νὰ πιασθῇ ὁ Παρθένιος διὰ τὸν λογαριασμὸν ἐτοῦτον, ὅχι πάλιν καὶ ἐμβῆκεν ὁ Ἀγάπιος εἰς τὸ μέσον, ὅλο τὸ μερίδιο εἴμαστε ἐμεῖς ὑποχρεωμένοι νὰ τὸ πληρώσωμεν τοῦ κὺρ Βασίλη Παναγιώτου κι' ἐμεῖς νὰ ἀγροικιόμαστε μὲ τὸν Ἀγάπιον, τὰ ὅποια γρόσια ἐμεῖς περὶ ἔξόδων ὅπου κατεξοδεύσαμε γιατὶ ἦλθεν ὁ Μουσελίμης(*) καὶ ἐσύναξε τὰ ἀρπαγμένα πράγματα τοῦ Μαναστηριοῦ καὶ εἰς ἔνδειξιν ὑποφαινόμαστε.

1843 Νοέμβριος

‘Υπογρ.

Γιώτη Τζαβάρας
Μάντη Βασίλης
Χρῆστος Κοροβέστης
Φίλιος Κοροβέστης
Τριαντάφυλλος Ἰωάνν.
Μῆτσι Γκουλιαβέρης
Ζώη Λάπτας
Νικόλα Θανάσης

Εἰς τὴν θέσιν αὐτὴν ὑπάρχουν δύο ἀποτυπώματα σφραγίδων τῆς ίδιας διαμέτρου. Ἡ μὲν μία εἶναι τοῦ Ἱεροῦ ναοῦ τῆς Ἀγίας Τριάδος, φέρουσα εἰς τὸ μέσον μὲν εἰκονιζομένους τὸν Πατέρα

καὶ Υἱόν, ἄνωθεν δὲ Αὔτῶν τὸ Τρίτον πρόσωπον τῆς Ἱερᾶς Τριάδος, τὸ Ἄγιον Πνεῦμα, εἴδει περιστερᾶς, κυκλοτερῶς δὲ ἀναγράφουσα.

ΣΦΡΑΓΙΣ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΚΑΙ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΤΗΣ ΥΠΕΡΘΕΟΥ ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΟΣ·

ἡ δὲ ἐτέρα φέρει εἰς τὸ μέσον τοὺς δύο Κορυφαίους Ἀποστόλους, Πέτρον καὶ Παῦλον, κρατοῦντας τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ καὶ κυκλοτερῶς ἀναγράφεται.

ΣΦΡΑΓΙΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ ΠΕΤΡΟΥ ΚΑΙ ΠΑΥΛΟΥ.

‘Απὸ τὸ ὡς ἄνω Ὁμόλογον ἔξαγεται, ὅτι τὸ δανεισθὲν πιστὸν τῶν δύο χιλιάδων Γροσίων, τὸ ὅποιον ἐδανείσθη ἡ Μαναστηριακὴ Ἐπιτροπὴ, τὴν ὅποιαν δὲν ἀποτελοῦν τὰ μέλη τῆς πρὸ ἔτους τοιαύτης οὕτε μετέχουν αὐτῆς Ὁθωμανοί, ἀπὸ τὸν εὔπορον συγχώριόν της Βασίλειον Παναγιώτου, ὅστις εἶναι αὐτὸς οὗτος ὁ δανείσας καὶ εἰς τὸ προηγούμενον Ὁμόλογον, διετέθη κατὰ τὸ πλεῖστον δι’ ὁδοιπορικὰ ἔξοδα καὶ λοιπὰ, τὰ ὅποια ἐπραγματοποίησαν διὰ τὴν ἡγεμονικὴν περιποίησιν τοῦ Μουσελίμη καὶ τῆς ἀκολουθίας, δι’ ὃσας ἡμέρας παρέμεινεν ἐκεῖ «διὰ νὰ συνάξῃ τὰ ἀρπαγμένα πράγματα τοῦ μοναστηρίου» καὶ ὅτι τότε Ἡγούμενος τῆς Μονῆς ἦτο ὁ Παρθένιος, ἀδελφὸς τοῦ δανείσαντος. Ἀκόμη δύναται κανεὶς νὰ συμπεράνῃ, ὅτι οἱ δύο οὗτοι ἐναλλὰξ Ἡγούμενοι — Παρθένιος καὶ Ἀγάπιος — ἐκ πνεύματος ἵσως ἀντιζηλίας ὀδηγούμενοι, δὲν εύρισκοντο εἰς ἀγαθὰς σχέσεις. Καὶ ὅτι, ἀναλόγως τῶν συμπαθειῶν ἡ μέσων, τὰ ὅποια διέθετεν ἔκαστος τούτων εἰς τὸ περιβάλλον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, διωρίζετο Ἡγούμενος καὶ ἀφηρεῖτο ἡ Ἡγουμενεία, παρὰ τοῦ ἄλλου. Τοῦτο εἰκάζοντες οἱ δανεισθέντες, ἀναγράφουσιν εἰς τὸ Ὁμόλογον. «Οχι πάλιν καὶ ἐμβῆκεν ὁ Ἀγάπιος εἰς τὸ μέσον...»

‘Απορίας ὅμως ἀξιον τυγχάνει, πῶς εἰς τὸ ὡς ἄνω Ὁμόλογον δὲν εἶναι τοποθετημένη καὶ ἡ Σφραγὶς τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μονῆς, ἀφοῦ χάριν αὐτῆς ἐδα-

(*) Μουσελίμης = Πολιτικὸς ὑποδιοικητής, ἀσφαλῶς τῆς Κονίτσης, διότι τότε—ὅπως καὶ τώρα—ἡ περιοχὴ, ἐνθα ἡ Ἱερᾶ Μονή, ὑπήγετο διοικητικῶς εἰς τὴν Ἐπαρχίαν Κονίτσης.

νείζοντο οἱ ἀείμνηστοι Ἐπίτροποι τὸ ἐν αὐτῷ ἀναγραφόμενον πισόν. Ὅτι ἡ Μονὴ δὲν ἔστερεῖτο σφραγίδος, διαπιστώνομεν ἀπὸ τὸ κατωτέρω δημοσιευόμενον, Ὑποσχετικὸν ἔγγραφον, διὰ τοῦ ὅποίου ὁ κατὰ τὰ ἔτος 1832.—Ἡγούμενος Ἀγάπιος παρέχει τὴν γραπτὴν διαβεβαίωσιν, ὅτι θὰ δίδῃ κατ’ ἔτος εἰς τὴν Σχολὴν Διπαλίτσης γρόσια τετρακόσια πεντήκοντα, διὰ τὴν μισθοδοσίαν τοῦ διδασκάλου.

Μήπως τὸ καλογηρικὸν πεῖσμα ἔκαμνε τὸν ἀπερχόμενον ἑκάστοτε Ἡγούμενον νὰ συναποκομίζῃ μεθ’ ἑαυτοῦ καὶ τὴν σφραγίδα, ώς τοῦτο ἔπραττον ἐπὶ Τουρκοκρατίας μερικοὶ Μουχτάρηδες (Πρόεδροι Κοινοτήτων), ἀρνούμενοι νὰ παραδώσωσι τὴν σφραγίδα εἰς τὸν Αίρετὸν διάδοχον αὐτῶν; Ἰσως.

Ίδού τὸ ὑποσχετικὸν ἔγγραφον εἰς τὸ ὅποιον ὑπάρχει ἡ Σφραγὶς τῆς Μονῆς Μολυβδοσκεπάστου.

(Ἀντίγραφον) "Ισον καὶ ἀπαράλλακτον.

Διὰ τῆς παρούσης Ὁμολογίας δηλοποιεῖται ὅτι, ὁ κατὰ καιρὸν Ἡγούμενος τοῦ Μοναστηρίου Μολυβδοσκεπάστου εἶναι εἰς χρέος νὰ δίδῃ κατ’ ἔτος εἰς τὴν Σχολὴν τῆς Διπαλίτζης τόκον Κεφαλαίου, συνισταμένου ἀπὸ τέσσαρες χιλιάδες καὶ πεντακόσια γρόσια (4.500) λάσσα(*) τῶν Ἐκκλησιῶν δηλ. τῆς Ἀγίας Τριάδος, τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ τοῦ Μοναστηρίου Μολυβδοσκεπάστου πρὸς δέκα τοῖς ἑκατὸν τὸν χρόνον, Γρόσια Τετρακόσια πενήντα (450) ἄτινα θέλει πληρώνει εἰς χρόνον ὀλόκληρον ἓνα καὶ ἔστω εἰς ἔνδειξιν.

1832 Ἀπρίλιος 16.

Υ.Γ. καὶ ἓνα φόρτωμα γένημα διὰ τὸν διδασκάλον.

Ἀγάπιος Ἡγούμενος τῆς Μολυβδοσκεπάστου ὑπόσχεται. Παῖσιος Ἡγούμενος τῶν Ταξιαρχῶν Γκούρας μάρτυς. Ἡ Σφραγὶς τῆς Μολυβδοσκέπαστης Κοιμήσεως. 1833 Ιούνιος 25.

Δὲν κρίνω ἄσκοπον νὰ παραθέσω καὶ

Λάσσα = κληροδοτήματα.

τὸ κατωτέρω ἔγγραφον, τὸ ὅποιον καίτοι ἴδιωτικόν, ἀφορᾶ καὶ τὴν Μονὴν. Ἀπὸ τὸ πνεῦμα τοῦ ἔγγραφου αὐτοῦ εἰκάζεται, ὅτι καὶ τὸ εἰς αὐτὸν ἀναφερόμενον ἀκαθόριστον χρέος ἐλήφθη διὰ νὰ καλύψῃ Μοναστηριακὰς ἀνάγκας.

Ίδού τοῦτο.

Ἐνδοξότατε καὶ κύριε Διαμάντη Βασιλείου.

εἰς Διπαλίτζαν.

Πολλάκις σᾶς ἔγραψα νὰ ἐλθῆτε νὰ ξεκόψετε τὸν λογαριασμὸν καὶ νὰ μοῦ μετρήσετε τὰ ὅσα μοῦ χρωστᾶτε. Ἄλλ’ ἡ ἀφεντιά σας οὔτε τζεβάπι(*), μοῦ ἑκάματαν οὔτε κανέναν παρᾶν μοῦ ἐμπάσαταν. Τὸ ἐβάλαταν εἰς τὸν κωφὸν καὶ δὲν σᾶς μέλλει, ώσαν νὰ μὴ ἐγνωρίζεταν ὅπου εἶναι γρόσια Χαζινὲ (**). Ἐγὼ παρατηρῶντας μίαν τοιαύτην ἀδιαφορίαν εἶχα σκοπὸν νὰ ἀναφερθῶ εἰς τὴν σεβαστὴν Διοίκησιν γιὰ νὰ σᾶς στείλη νὰ σᾶς φέρη, ἀλλ’ ὁ Οἰκονόμος κύριος Παπα-Πανταζῆς καὶ Κ. Τζαβάρας δὲν μὲ ἄφηκαν ὑποσχεθέντες νὰ σᾶς ὅμιλήσωσι, διὰ νὰ ἔξιφλήσετε τὸ χρέος σας.

Κύρ Διαμάντη.

Μὲ κακοφανισμόν μου ἔμαθα ὅτι χωρὶς λόγον ἐνώχλησες τὸν Τζαβάραν καὶ διαταράττεις τὴν ἡσυχίαν τοῦ Μοναστηρίου, ἐνῶ καλῶς γνωρίζεις ὅτι διὰ τὴν ὡφέλειαν αὐτοῦ τοῦ Ἱεροῦ Μοναστηρίου εἶμαι διωρισμένος ἔφορος ἀπὸ τὸν Ἡγούμενον κύριον Ἀγάπιον. Αὐτὸς ἔκρινα χρέος μου νὰ σοῦ γράψω καὶ ὅπως ἀγαπᾶς κάμε. Πρόθυμος Βασ. Ἀναστασίου Καστρινός.

τῇ 19ῃ Φεβρουαρίου 1845 Ἰωάννινα

Ἄπὸ τὸ γράμμα αὐτὸν τοῦ Ἰωαννίτου Καστρινοῦ—Καστρινοὶ ἐλέγοντο οἱ ἐν τὸς τοῦ φρουρίου Ἰωαννίνων οἰκοῦντες—δύναται νὰ ἔξαχθῇ ὅτι οὗτος κατήγετο πιθανὸν ἐκ Διπαλίτσης, διότι ἀν συνέβαινεν ἄλλως δὲν θὰ διωρίζετο παρὰ τοῦ

(*) Τζεβάπι = λέξις Τουρκική δηλοῦσα ἀπόστησιν.

(**) Χαζινὲ = λέξις Τουρκική δηλοῦσα μετρητά.

Ἄθλα γὰρ οἵς κεῖται ἀρετῆς μέγιστα,
τοῖς δὲ καὶ ἄνδρες ἄριστοι πολιτεύοονται
(Θουκ. Ἐπιτ. Περικλ. Β, 46)

ΤΟ ΜΑΥΣΩΛΕΙΟΝ ΚΟΝΙΤΣΗΣ

Υπὸ τοῦ κ. ΝΙΚ. Χ. ΡΕΜΠΕΛΗ
Καθηγητοῦ Γυμν. Κονίτσης

Ἡ Κόνιτσα ἐπιχαίρει καὶ σεμνύνεται, διότι ἐπελέγη ὑπὸ τῆς θρυλικῆς ΥΙΙΙ Μεραρχίας καὶ μετὰ σύμφωνον γνώμην τοῦ Γ.Ε.Σ. ως ὁ κατάλληλος τόπος ἀνεγέρσεως ἐπιβλητικοῦ ἐπιτυμβίου μνημείου — Μαυσωλείου — εἰς τὸ ὅποιον θὰ στεγασθοῦν τὰ ἱερὰ ὄστα ὅλων τῶν ἡρωϊκῶς ἀγωνισαμένων καὶ εὔκλεῶς τεττάντων ἐνδόξων πολεμιστῶν κατὰ τὰς διαφόρους μάχας, τὰς γενομένας περὶ τὴν Κόνιτσαν καὶ τὸν Γράμμον.

Τὸ Μαυσωλεῖον τοῦτο, ἀδιάψευστον σύμβολον ὑπερόχου ἀρετῆς καὶ ζηλευτῆς ἀνδραγαθίας καὶ ὑπερτάτης θυσίας καὶ αὐτοθυσίας καὶ αἷματος, χυθέντος ποταμηδὸν καὶ καταβάψαντος τὰς κλιτῦς καὶ τοὺς λόφους καὶ τοὺς βράχους τῶν πολυδειράδων ὄρέων τῆς γεραρᾶς Πίν-

‘Ηγουμένου’ Ἐφορος τῆς Μονῆς. Καὶ ὅτι ὁ ἐνδοξότατος Διαμάντης Βασιλείου, χρηματίσας πιθανῶς ως ἀντιπρόσωπος τῆς Μονῆς μεταξὺ τοῦ χρόνου τῆς ‘Ηγουμενείας τοῦ Παρθενίου (1842) καὶ τοῦ τοιούτου τῆς ‘Ηγουμενείας τοῦ Αγαπίου (1845), θὰ ἐδανείσθη τὸ μὴ ἀναγραφόμενον ποσὸν παρὰ τοῦ Καστρινοῦ. Ἡ ἀναφερομένη ἐν αὐτῷ ἔρις καὶ διατάραξις τῆς ἡσυχίας τοῦ Μοναστηρίου θὰ προέρχεται μᾶλλον ἀπὸ προσωπικὰς διαφορὰς μεταξὺ τοῦ Διαμάντη Βασιλείου καὶ Τζαβάρα.

(Ἡ συνέχεια στὸ ἐπόμενο τεῦχος)

δου καὶ τοῦ αἱθεροβάμονος Γράμμου, τὸ μνημεῖον, λέγω, τοῦτο θὰ ἴσταται ως φάρος τηλαυγής ἐκτυφλωτικῆς λάμψεως, διαιωνίζον ἀνὰ τοὺς ἐπερχομένους αἰῶνας τὴν παλληκαριὰν καὶ τὴν φιλοπατρίαν ἀνδρείων μαχητῶν ἀριστοτόκου φυλῆς καὶ Πατρίδος.

Διχογνωμία ὅμως ὑπάρχει ως πρὸς τὴν ἐκλογὴν τῆς τοποθεσίας διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ ἐν λόγῳ Μαυσωλείου. Ἡ ΥΙΙΙ Μεραρχία ἐπέλεξε τὸν παρὰ τὸ Δημαρχεῖον χῶρον. “Ἄσ μᾶς ἐπιτραπῆ ὅμως νὰ σημειώσωμεν τὰ μειονεκτήματα τῆς τοποθεσίας αὐτῆς.

Τὸ μέρος, ὅπου νῦν σταθμεύουν αὐτοκίνητα, εύρισκεται εἰς κοίτην χαράδρας, εἰς μέρος χαμηλόν, εἰς τὸ ὅποιον θὰ χαθοῦν καὶ θὰ ταφοῦν κυριολεκτικῶς καὶ τὰ ὄστα καὶ τὸ Μαυσωλεῖον. Αἱ ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῆς κοίτης οἰκίαι, οἱ ύψηλότερον εύρισκόμενοι δύο δρόμοι, οἱ κατακόρυφοι τοῖχοι, ὁ στενὸς καὶ ἀσφυκτικὸς τόπος ὁ περιωρισμένος ὅριζων, πάντα ταῦτα θὰ κρύψουν καὶ θὰ καταπνίξουν ὅπωσδήποτε τὸ Μνημεῖον, ὅπερ, ὑπὸ τὸ βάρος ἀκαταλλήλου χώρου καὶ ὅγκου παραπλεύρων οἰκημάτων θὰ στενάζῃ καὶ θὰ ἀσφυκτιὰ ἀγωνιωδῶς.

‘Υπάρχει καὶ ἡ ἀποψίς νὰ ἀνεγερθῇ τοῦτο ὄλιγον ἔξωθι τῆς Κονίτσης, εἰς τὸν παρὰ τὴν Αγίαν Βαρβάραν χῶρον. Καὶ τὰ πλεονεκτήματα τῆς τοποθεσίας αὐτῆς εἶναι σημαντικά.

Κατὰ πρῶτον ὄλόκληρος ἡ περιοχή,

εὶς τὰς παρυφὰς τῆς Τύμφης κειμένη, βρίθει πεύκων καὶ ἐλάτων. Ἡ θέα ἐκεῖθεν εἶναι μαγευτική, φαντασμαγορική. Πρὸ τῶν ὄφθαλμῶν ἀπλοῦται ὁ κάμπος τῆς Κονίτσης, διασχιζόμενος ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ Ἀώου, ὅστις συνεννούμενος μὲ τὸν Βοϊδομάτην, ὁδεύει ὀφιοειδῶς πρὸς τὸ ἴστορικὸν «Μπουραζάνι» καὶ ἐκεῖθεν εὶς Ἀλβανίαν. Εἰς τὸ βάθος ὁ ὅγκος τῆς Νεμέρτσκας καὶ παρὰ τοὺς πρόποδας ταύτης ἡ ἴστορικὴ μονὴ τῆς Μολυβδοσκεπάστου, κτιθεῖσα ὑπὸ τοῦ Κωνσταντίνου. Πωγωνάτου τὸ 672 μ.Χ. ὅταν οὗτος ἐπέστρεψεν ἐξ Ἰταλίας. Δεξιὰ διακρίνεται ἡ κωμόπολις τῆς Β. Ἡπείρου «Λεσκοβίκι». Ἀριστερὰ ἡ χαράδρα τοῦ Ἀώου μὲ τὴν ὄνομαστὴν θολωτὴν λιθόκτιστον γέφυραν τοῦ Ἀώου τὴν προκαλοῦσαν διὰ τῆς τολμηρᾶς της ἀψίδος τὸν ἀνυπόκριτον θαυμασμὸν παντὸς ἀνθρώπου ἀντικρύζοντος ταύτην.

Ἐκατέρωθεν τῆς κοίτης ἀγέρωχα ὅρη τοῦ Λαζάρου, Γκαμήλας, Τύμφης μεγαλοπρεπῶς ὑψοῦνται, προσδίδοντα διὰ τοῦ ὅγκου των, τῶν ἀποκρήμνων βράχων των καὶ τῆς ἀγρίας ὁμορφιᾶς των ὅψιν πανοραματικὴν εἰς τὴν γραφικότητα τοῦ ὅλου τοπίου. Ἀπέναντι εἰς λόφον ὑψηλὸν διακρίνονται τὰ ἔρειπια παλαιοῦ Ἐνετικοῦ φρουρίου (κάστρου).

Τοιαύτη ἡ τοποθεσία τῆς Ἀγίας Βαρβάρας. Τὰ πάντα ὅρατὰ ἐκεῖθεν. Ὁ ὄφθαλμὸς βλέπει, θαυμάζει, ἐκπλήσσεται καὶ ἀγάλλεται ἀπὸ τὸ ἄγριον τοπίον τῆς φύσεως καὶ τὴν ἰδανικὴν ὁμορφιάν, συνυφασμένα ἀμφότερα εἰς ἓνα τέλειον συνδυασμὸν μαγείας καὶ γοητείας.

Ο νοῦς ἐκεῖ αἱρεται ὑπὲρ τὰ γήινα καὶ ταπεινὰ καὶ ζητεῖ τὴν ἀνάτασιν καὶ τὴν ἔξαρσιν ψυχῆς τε καὶ πνεύματος. Ἰδοὺ λοιπὸν διατὶ ἐκπληροῖ καὶ καθ' ἡμᾶς καὶ κατὰ πολλοὺς ἄλλους Κονίτσιώτας ὅλους τοὺς ὄρους ἡ τοποθεσία αὐτή, εἰς τὴν ὅποιαν τόσας καλλονὰς ἀφειδῶς ἐπεδαψίλευσεν ἡ μάγος Φύσις καὶ ἡ χεὶρ τοῦ Θείου Τεχνίτου.

Ὑπάρχουν ἄλλα οἰκοδομήματα καὶ μνημεῖα, τὰ ὅποια ἐνασμενίζονται εἰς τὰ προσγειότερα τοῦ ἀέρος στρώματα, εἰς

τὰ ὅποια ταπεινὰ καὶ συνήθη πτηνὰ περιίπτανται. Ἀλλὰ τὰ Μαυσωλεῖα θέλουν θέσιν περίοπτον, ἐπιζητοῦν ἔξαρσιν, μεγαλεῖον, ὁρίζοντα ἀνάτασιν καὶ ὕψος πρὸς τὰς αἰθερίους στιβάδας, εἰς τὰς ὅποιας ὑψιπέται ἀετοὶ καὶ καὶ οὔρανοβάμονες κεραυνοὶ ὑπερίπτανται καὶ δολιχοδρομοῦσι!

Τοὺς οὔρανίους θεοὺς ἡ ὑψιπετὴς φαντασία τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων εἰς τὰς ὑπερνεφέλους κορυφὰς τοῦ μεγαλοπρεποῦς Ὁλύμπου ἐνεθρόνισεν. Ἐπὶ τοῦ Παρνασσοῦ ἐκάθητο ὁ Μουσαγέτης Ἀπόλλων καὶ εἰς τὸν Ἐλικῶνα ἐνδιητῶντο αἱ Ἐλικωνιάδες Μοῦσαι. Ἐπὶ τοῦ βράχου τῆς Ἀκροπόλεως ἐκτίσθησαν οἱ ναοὶ τῶν προγόνων μας καὶ ὁ δαιμόνιος Φειδίας, καταβιβάσας ἐκ τοῦ αἰγλήντος ούρανοῦ τὰς θεσπεσίας μορφὰς τῶν θεῶν καὶ θεαινῶν, ἐφιλοτέχνησε καὶ ἐγκατέστησε πάντοτε εἰς ἄπλετον φῶς καὶ εἰς θέσεις ὑψηλὰς καὶ περιόπτους.

Εἰς ὑψηλὴν θέσιν ἀνηγέρθη καὶ τὸ περίφημον ἐκεῖνο Μαυσωλεῖον τῆς Ἀλικαρνασσοῦ, ἐν τῶν 7 θαυμάτων τοῦ ἀρχαίου κόσμου.

Καὶ οἱ τάφοι τῶν Φαραὼν τῆς Αἴγυπτου, αἱ ὄνομασται Πυραμίδες, τὶ ἄλλο παρὰ τὸ μεγαλεῖον, τὸ ὕψος καὶ τὸν ἔξακοντισμὸν πρὸς τοὺς αἰθέρας θέλουν διὰ τοῦ σχήματος των νὰ ὑποδηλώσουν, ἀκριβῶς διότι ἀνηγέρθησαν εἰς τόπους ὁμαλοὺς στερουμένους λόφων καὶ ὄρέων. Καὶ τὸ ἐπιβλητικὸν ἐπιτύμβιον μνημεῖον τοῦ Γράμμου ὁ Ἐλληνικὸς στρατὸς ἀνήγειρε τὸ 1949 εἰς λόφον κωνικὸν καὶ δὴ εἰς τὸ ὑψωμα 2.166.

Ἄσ ἀναθεωρηθοῦν λοιπὸν αἱ ἀπόψεις τῆς ΥΙΙΙ Μεραρχίας. Ὁ Διοικητὴς αὐτῆς ὁ κ. Λεβέντης, εἶναι ἔνας καλὸς ἀξιωματικὸς καὶ μορφωμένος ἀνθρωπός. Ἄσ προσέξουν ὅλοι οἱ ἀρμόδιοι τὴν ὑποδεικνυομένην θέσιν.

Ἄσ μὴ φεισθῶμεν χρημάτων, προκειμένου νὰ διανοιχθῇ μικρὸν τμῆμα δρόμου. Τὸ Μαυσωλεῖον πρέπει νὰ γίνη καθ' ὅλα ἀντάξιον τῆς σημασίας του καὶ τοῦ Ἱεροῦ σκοποῦ του. "Οσον λαμπρότερον καὶ μεγαλοπρεπέστερον τόσον

Η ΑΦΙΞΙΣ ΤΟΥ ΔΙΑΔΟΧΟΥ ΠΡΙΓΚΙΠΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΕΙΣ ΚΟΝΙΤΣΑΝ ΤΟΝ ΜΑΪΟΝ 1913

Toū κ. I. ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ

Τὸ ἀνεξάρτητον Σύνταγμα Κρητῶν τῆς 8ης Μεραρχίας μετὰ τὴν πτῶσιν τοῦ Μπιζανίου καὶ τὴν προέλασιν τοῦ Στρατοῦ πρὸς Ἀργυρόκαστρον καὶ Τεπελένι, διετάχθη νὰ βαδίσῃ πρὸς Πρεμετὴν διασκελίζοντας τὸ χιονοσκές ὄρος Νεμέρτσικα ὅπου καὶ παρέμεινε μέγρι τέλους Μαΐου.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὁ Διάδοχος Πρίγκιψ Γεώργιος ἔζετέλεσε περιοδείας εἰς ὅλας τὰς ἐπαρχιακὰς πόλεις τῆς Ἡπείρου καὶ τελευταίως εἰς Κόνιτσαν.

Τὸ γεγονός τῆς ἐπικειμένης μεταβάσεως τοῦ Ὑψηλοτάτου Διαδόχου εἰς τὰ ἀκραία νεοαπελευθερωθέντα Ἐλληνικὰ ἐμεγαλύτερον ὕφελος καὶ ἡθικὸν κέρδος θὰ ἐνσταλάξῃ εἰς τὰς ψυχὰς τῶν θεατῶν.

Καὶ ὁ διαβάτης, ὁ ἐπισκέπτης (καὶ θὰ εἶναι πολλοὶ οἱ ἐπισκέπται, οἱ ὅποιοι ἔρχόμενοι εἰς Κόνιτσαν θὰ κάμνουν τὸν μικρὸν περίπατόν των ἕως τὴν Ἀγίαν Βαρβάραν), ὁ ἐπισκέπτης, λέγω, δὲν θὰ ὑπάγη ἐκεῖ διὰ νὰ ἴδη ἀπλῶς ἐνα βωβὸν μάρμαρον, ἀλλὰ στοχαστικὸς θὰ κύψη ἐπ' αὐτοῦ, θὰ ἀναπολύσῃ, θὰ θαυμάσῃ, θὰ παραδειγματισθῇ καὶ θὰ διδαχθῇ ἀπὸ τὴν αὐτοπάρνησιν οἰστροπλήγων καὶ Φοιβολήπτων πολεμιστῶν, τῶν ὅποίων τὰ ὀστᾶ τὸ ιερὸν τοῦτο μνημεῖον φιλοξενεῖ.

Καὶ συγκινημένος ἀπ' ὅλα αὐτὰ καὶ γοητευμένος ἀπὸ τὸ γραφικὸν τοπίον θὰ περισυλλεγῇ εἰς ἑαυτόν, θὰ ἀπομνώσῃ τὴν σκέψιν του ἀπὸ πάντα ἄλλον λογισμὸν καὶ ἐν ρέμβῃ, διατελῶν θὰ ἀκούσῃ κάποιαν φωνὴν, φωνὴν μυστηριώδη!.....

Καὶ θὰ τοῦ λέγη ἡ φωνή:

δάφη ἡλέκτρισε τὸ Ἐθνικὸν αἴσθημα τῶν κατοίκων, ἀνεζωπύρωσε τοὺς κατοίκους ἐκάστης Ἐπαρχίας καὶ ἡ κίνησις ἥρξατο ζωηροτέρα ὅπως αἱ μέλισσες κατὰ τὰς θερμοτέρας ἡμέρας τοῦ θέρους. Περιδιαβάζον στὸν καταυλισμὸν τοῦ Λόχου στὴν Πρεμετῆν μὲ φώναξε γνωστὸς συνάδελφος καὶ μοὶ ἐγνώρισε τὴν πληροφορίαν τῆς ἐπικειμένης ἀφίξεως τοῦ Διαδόχου εἰς Κόνιτσαν καὶ ὅτι διετάχθη νὰ ἐτοιμασθῇ ὁ 5ος Λόχος τοῦ Συντάγματος μας καὶ μεταβῆ ἐκεῖσε διὰ τὴν τιμητικὴν ὑποδοχὴν αὐτοῦ. Ἡ πληροφορία αὕτη γιὰ μένα ἥτο μέγα γεγονός διότι μοῦ ἐδίδετο εὐκαιρία νὰ ἴδω τὸ σπίτι μου καὶ νὰ μὲ

«Διαβάτη σκῦψ» ἀκόμα, προσκύνησε γονατιστὸς καὶ φίλησε τὸ χῶμα γιατὶ σὲ τέτοια μνήματα ἡ Δόξα παραστέκει...»

Καὶ θὰ γονατίσῃ μὲ εὐλάβειαν καὶ θὰ στοχασθῇ καὶ θὰ ὄνειροπολήσῃ

Καὶ ὅταν, τρόπον τινά, συνέλθῃ ἀπὸ τὴν ἔκπληξιν καὶ τὴν ἔκστασιν αὐτὴν θὰ θελήσῃ κάπου νὰ ἴδη μίαν ἐπιγραφήν, ὄνόματα ἀφανῶν ἡρώων, ἀθανάτων νεκρῶν. ...

Καὶ ἡ μυστηριώδης φωνὴ ἐκ τοῦ Μνημείου θὰ συνεχίσῃ εἰς τόνον ὑποβλητικὸν:

«Κραυγὴ εἰς τὸν ἄνεμον,
τὶ σ' ἐνδιαφέρει τὸ ὄνομά μου;
Στρατιώτης τῆς Ἐλλάδος
καὶ θὰ κοιμηθῶ εύχαριστημένος....
Ἡ μάννα μου μοῦ εἶπε :

(«Πήγαινε»
καὶ ἐγὼ τὴν περιμένω ἔδῶ».
Κόνιτσα, 1-3-1965.

ΝΙΚ. Χ. ΡΕΜΠΕΛΗΣ
(Καθηγητὴς τῶν Ἐλληνικῶν)

ίδοιν ύστερα ἀπὸ τὸν ἀπελευθερωτικὸν πόλεμον καὶ διότι ἡτο ἄγνωστον τὸ τέλος τοῦ πολέμου.

Μετέβην πάραυτα παρὰ τῷ Συνταγματάρχη μου Συνανιώτη εἰς τὸν ὅποιον ὑπέβαλα τὴν παράκλησιν τῆς προσκολήσεως μου εἰς τὸν 5ον Λόχον ἵνα ἐπὶ τῇ εὔκαιρίᾳ τῆς μεταβάσεως εἰς Κόνιτσαν κατωρθώσω καὶ μὲ ίδοιν ἀπὸ τὸ σπίτι μου.

‘Ο κ. Συνταγματάρχης ὅχι μόνον ἐνέκρινε τὴν αἴτησίν μου ἀλλὰ μοῦ εἶπε νὰ εἰδοποιήσω καὶ ὅσους γνωρίζω Κονιτσιώτες νὰ προσκολληθοῦν εἰς τὸν 5ον Λόχον καὶ μεταβοῦν καὶ αὐτοὶ εἰς Κόνιτσαν.

Τὴν ἔπομένην ἀνεχώρησε ὁ 5ος Λόχος διὰ τὴν Κόνιτσαν καὶ μετὰ διήμερον πορείαν ὁδεύοντες παραλλήλως τὸν Ἀώνον ἐφθάσαμεν εἰς τὴν πόλιν καὶ κατευθύνθημεν στὸ νεόκτιστον μέγαρον τοῦ Τακῆ Μπέη ὅστις ἔφυγε μετὰ τῆς οἰκογενείας του εἰς Αλβανίαν ἅμα τῇ ἀπελευθερώσει.

‘Ητο ἡμέρα Τετάρτη καὶ ὁ Διάδοχος θὰ ἥρχετο τὴν Κυριακήν, σύνεπῶς εἶχα 4 ἡμέρας περιθώριον διὰ προειδοποιήσεις καὶ συνενόησιν μὲ τοὺς οἰκείους μου. Τὸ χωριό μου Καστάνιανη ἀπέχει ἐκ Κονίτσης πεντάροφον πορείαν. ‘Ἐκρινα καλὸν ν’ ἀναφέρω στὸν Λοχαγόν μου τὴν ἐπιθυμίαν τῆς μεταβάσεως μου πρὸς στιγμὴν στὸ σπίτι μου ὅστις προθύμως μοὶ ἔχορήγησε τὴν ἀδειαν μὲ τὴν σύστασιν νὰ πάρω μαζύ μου ἀπαντα τὸν ὄπλισμόν μου καὶ νὰ ἐπιστρέψω τὸ Σάββατο ἐσπέρα.

‘Η τύχη μὲ εύνόησε διότι μόλις κατέβηκα στὴν ἀγορὰ εὑρέθην ἀντιμέτωπος μὲ τὸν παλαιόν μου φίλον Βασίλειον Σιάντραν ἀπὸ τὴν Πυρσόγιανη μόλις ἔξερχόμενον ἀπὸ τὸ χάνι τοῦ Βασ. Κούσιου μὲ τρία εὔκαιρα μουλάρια ἔτοιμος γιὰ τὸ Χωριό. Μόλις μὲ εἶδε στρατιώτην ξαφνιάστηκε καὶ χαιρετηθήκαμε ἐγκαρδίως διότι συνεργασθήκαμε μαζύ στὴν σιδηροδρομικὴ γραμμὴ Πειραιῶς-Λαρίσης. ‘Αφοῦ τοῦ ἔξήγησα πῶς βρέθηκα στὴν Κόνιτσα καὶ ὅτι θέλω νὰ πάω στὸ Χωριό γιὰ δύο μέρες, μοῦ λέγει, θὰ πᾶμε μαζί. Πάρε ὅποιο μουλάρι θέλεις καὶ καβάλα νὰ φύγουμε.

Μὲ τραγούδια καὶ χαρὲς περάσαμε

τὴν ὅλοτε ληστοκρατουμένη Σιμάρα κοντὰ στὸν “Αη Νικάνωρα, ρίξαμε καὶ δύο ντουφεκιές μὲ τὸ μάλιγχερ ὡς εἶδος ἐκτελεστικῆς βολῆς κατὰ τοῦ πρώην καθεστῶτος τῆς Τουρκοκρατίας καὶ διὰ τοῦ Σαρανταπόρου καὶ τοῦ Βουρκοποτάμου ἐφθάσαμε στὴν θρυλικὴ Ντέρτη ὅπου χωρίσαμε ἐγὼ μὲν γιὰ τὸ Χωριό μου διὰ τὸν “Αη Γιάννη αὐτὸς δὲ γιὰ τὴν Πυρσόγιανη. Τὸν εὐχαρίστησα πολὺ γιὰ τὴν καλὴν συντροφιὰν του καὶ πήραμε ὁ καθένας τὸν δρόμον του. ‘Η τύχη πάντα κοντά μου. Κοπέλλες τοῦ χωριοῦ μὲ τὰ ζῶα των φορτωμένα ξύλα ἐβάδιζον γιὰ τὸ Χωριό καὶ ρίχτηκαν ποιὰ νὰ μὲ πρωτοπεριποιηθῆ καὶ νὰ ρίξουν τὸ γυαλιό μου στὰ ζῶα των ἀφοῦ μὲ γνώρισαν ὅτι ἡμουν ὁ γυιὸς τῆς Χριστουδούλενας ὡς ἐρχόμενον ἀπὸ τὸν πόλεμον. Μαζύ μὲ τὰ κορίτσια φθάσαμε νωρὶς στὸ Χωριό ἀλλὰ προηγήθηκαν ἀλλὰ ἀγόρια καὶ κορίτσια στὸ Χωριό καὶ ἀνήγγειλαν ὅτι ἕρχεται ὁ πολεμιστὴς Γιάννης Φιλίππου (ἀργότερα διόρθωσα τὸ ὄνομά μου εἰς Φιλίππου ἡ Καλογήρου Ιωάννης). ‘Ο φίλτατός μου Πάπας μὲ τὴν νεολαία μαὶ μὲ τὰ βιολιὰ μὲ προϋπάντησε στὸ Γκωσταχῖνο καὶ ὅπου τραγουδῶντας ὁ Πάπας τὸ Δέλβινο καὶ Τσαμουριὰ δὲν τὰ δίδουν τὰ παιδιὰ χαιρετηθήκαμε μὲ φιλιὰ καὶ πήγαμε στὸ μεσοχῶρι. ‘Εκεῖ ἔνοιωσα τὴν ἀξία τῆς πρὸς τὴν Πατρίδα ὑπηρεσίας μου καὶ μὲ χαρὰ τράβηξα γιὰ τὸ σπίτι μου ὅπου ὅλοι οἱ συγγενεῖς καὶ φίλοι μὲ περίμεναν. ‘Η καῦμένη ἡ μάνα μου καὶ ἡ γυναικοῦλα μου μὲ καλοσώρισαν μὲ χαρὰ καὶ μὲ δάκρυα μὲ περιποιοῦντο καὶ μένα καὶ τοὺς συγκεντρωθέντας φίλους μέχρι τὰ μεσάνυχτα ὀλπότε ἀπεσύρθησαν οἱ συγγενεῖς καὶ γείτονες.

‘Η τριήμερος παραμονὴ στὸ Χωριό καὶ στὸ σπίτι μου μοῦ ἔδωσε γενικὴν ἀνακαίνισιν καὶ καθαριότητα τῆς ὅποιας ἐστερήθημεν καθ’ ὅλην τὴν πολεμικὴν περίοδον. “Ολο τὸ Χωριό σὲ συναγερμὸν γιὰ τὴν ὑποδοχὴν τοῦ Διαδόχου στὴν Κόνιτσα. Στὶς δύο ἡ ώρα μετὰ τὰ μεσάνυχτα, παραμονὴ Κυριακὴ θὰ χτυποῦσαν οἱ καμπάνες καὶ θὰ ξεκινούσαμε ἄλλοι καβάλλοι καὶ ὅλοι πεζῆ γιὰ τὴν

Κόνιτσα. Χαράματα δὲ Σαραντάπορος ἐ-
βούιζε καὶ κοκκίνιζε ἀπὸ τῆς φλοκωτὲς
βελέντζες ὅχι μόνον τοῦ Χωριοῦ μου ἀλλὰ
καὶ ὅλων τῶν Χωριῶν τῆς Λάκκας τοῦ
Σαρανταπόρου.

Ἔταν δὲ πρώτη χαρμόσυνος ἐκδή-
λωσις τῶν κατοίκων μετὰ τὴν ἀπελευθέ-
ρωσιν. Πήγαιναν νὰ ὑποδεχθοῦν τὸ Ἐλ-
ληνικὸν Πριγκιπόπουλο, τὸν Διάδοχο τοῦ
Ἐλληνικοῦ Θρόνου, τὸ καμάρι τῆς Ἐλ-
λάδος ποὺ ἥρχετο νὰ μᾶς χαιρετήσῃ
κοντὰ στὸ σπίτι μας.

"Οτι καλλίτερο εἶχαν τὸ φόρεσαν καὶ
τὰ μεταξωτὰ τῶν γυναικῶν εἰς τὴν ἡμε-
ρησίαν διάταξιν. Εὔτυχως δὲ καιρὸς ἤταν
καλὸς καὶ δὲν ὑπῆρχον λάσπες. Πρωΐ,
πρωΐ φθάσαμε στὴν Πλάκα καὶ πήραμε
τὸν κατύφορο γιὰ τὴν Κόνιτσα ἐνῶ οἱ
καμπάνες χτυποῦσαν χαρμόσυνα γιὰ τὴν
λειτουργία τῶν Ἐκκλησιῶν. "Οσο νὰ
φθάσωμε ἡμεῖς μὲ τὰ μουλάρια, τὸ πα-
ζάρι εἶχε γιομίση κόσμο. Ἐγὼ τράβηξα
κατ' εὐθείαν στὸ Λόχο ἔδωσα τὸ παρὸν
καὶ ἐτοιμαζόμαστε γιὰ τὴν παρέλασι.

Οἱ δρόμοι ἀπὸ τὸ παζαρόπουλο μέχρι
τὴν Μητρόπολι, ἀπόστασι κοντὰ ἔνα χι-
λιόμετρο, εἶχαν στρωθῆ μὲ κιλίμια καὶ
βελέντζες γιὰ νὰ περάσῃ τὸ Βασιλόπουλο
νὰ πάῃ στὴν Μητρόπολι γιὰ τὴ δοξολογία.

Περὶ τὴν 11ην ὥραν π.μ. ἐβάρεσε
συναγερμός. Ὁ Διάδοχος ἐφάνηκε καὶ
ἥρχετο μὲ τὴν συνοδεία του μὲ τὰ αὐτο-
κίνητα. Οἱ καμπάνες ἥχοῦσαν πανηγυρικὰ
καὶ ὁ κόσμος ἔσπευσε νὰ καταλάβῃ θέσεις.
Ὁ τιμητικὸς Λόχος εἰς παράταξιν εἰς
δύο ζυγοὺς μὲ ἐπικεφαλεῖς τετράδα λο-
χιῶν καὶ δεκανέων. Τὸ σύνθημα ἔδόθη
ἀπὸ τὸν Λοχαγόν. Προσοχή!, καὶ οἱ
σάλπιγγες ἔκρουσαν τὸ Βασιλικὸν Θούριον.

Ἄμεσως μετὰ δὲ λαὸς ἐξέσπασε εἰς
οὐρανομήκεις ζητοκραυγὰς καὶ ὁ Μητρο-
πολίτης Σπυρίδων μετὰ τοῦ ἱεροῦ κλή-
ρου ἐβάδιζε παραπλεύρως τοῦ Διαδόχου
μέχρι τὴν Μητρόπολι, ἔχοντες τὴν φρου-
ρὰν τοῦ Λόχου παραλλήλως κινουμένην
καὶ τοὺς κώδωνας τῶν Ἐκκλησιῶν ἥ-
χούντας εἰσῆλθον εἰς τὴν ἱερὰν Μητρό-
πολιν ὅσον ἐγένετο κατανυκτικωτάτη δο-
ξολογία μεθ' ἦν δὲ Δεσπότης Σπυρίδων
προσεφώνησε τὸν Διάδοχον μετὰ τὸ πέ-

ρας τῆς ὄποιας ἀνῆλθεν εἰς τὸν ἔξωστην
τῆς Μητροπόλεως διάδοχος καὶ ὁ Σπυ-
ρίδων. Ὁ λαὸς τῆς Κονίτσης ἀμα τῇ ἐμ-
φανίση τοῦ Διαδόχου ἐζητοκραύγασε χει-
ροκροτῶν: Νὰ μᾶς ζήσης Βασιλόπουλο
νὰ σε χαιρόμεθα.

Ἄμεσως δὲ ἀείμνηστος Σπῦρος Δόβας
προσεφώνησε τὸν Διάδοχον διὰ τὸ ως εὗ
παρέστη εἰς τὴν ἀκραίαν ταύτην πόλιν
τῆς Ἡπείρου, ἐξεδήλωσε τὴν χαράν τοῦ
λαοῦ τῆς Ἐπαρχίας Κονίτσης διὰ τὴν
τιμὴν τῆς ὄποιας ἔτυχε νὰ ἴδῃ καὶ νὰ
χαρῇ τὸ λαοπρόβλητον πρόσωπον τοῦ
ὑψηλοτάτου Διαδόχου τοῦ Ἐλληνικοῦ Θρό-
νου ὑπενθυμίσας συνάμα τὴν ζητικωτάτην
ἀνάγκην τῆς συνυπάρξεως ἐνιαίας Ἡ-
πείρου ἀνευ τῆς ὄποιας δὲ ἀμεσος κίν-
δυνος τοῦ μαρασμοῦ ἀμφοτέρων τῶν τμη-
μάτων θὰ ἐπικρέμεται ως Δημόκλειος
σπάθη. Ἡμεῖς οἱ Ἡπειρῶται Ὑψηλότατε
ποὺ νοιώθουμε ἀμεσα τὴν ἀνάγκην τῆς
συνυπάρξεως τῆς ἐνιαίας Ἡπείρου, ἵκε-
τεύομεν καὶ θερμοπαρακαλοῦμεν ὑμᾶς ὅ-
πως μεσιτεύσητε παρὰ τῷ Μεγαλειοτά-
τῳ καὶ Σεβαστῷ Πατρὶ Σας ὄπως κατα-
βάλη κάθε ἀγῶνα διὰ τὴν ἔνωσιν καὶ
ἀποκατάστασιν τῆς ἐνιαίας Ἡπείρου.

Τότε δὲ Διάδοχος ἀφοῦ εύχαριστησε
τὸν λαὸν τῆς Κονίτσης διὰ τὴν θερμὴν
ὑποδοχὴν ποὺ τοῦ ἐπιφύλαξε ἀνεφέρθη καὶ
εἰς τὸν λόγον του Δόβα ὅτι θὰ με-
σιτεύσῃ παρὰ τῷ Σ/τῷ Πατρὶ διὰ τὸ
φλέγον ζήτημα τῆς Βορείου Ἡπείρου
Ὑπόσχομαι δὲ καὶ ἐλπίζω νὰ γίνη κάτι.

Ἄμεσως ἐδευτερολόγησεν δὲ Δόβας
εἰπῶν ως ἔξῆς πρὸς τὸν Ὑψηλὸν Διά-
δοχον. Αὐτὸ τὸ κάτι Ὑψηλότατε γιὰ μᾶς
εἴναι τὸ Εὐαγγέλιον τῆς γλυκειᾶς καὶ
ταχείας ἐλπίδας καὶ θὰ κρατήσωμε τὴν
Μεγάλην αὐτὴν ὑπόσχεσιν Σας ως κο-
ρώνα στὴν καρδιά μας καὶ μὲ τὰ χέρια
τεταμένα πρὸς τὸν τάχιον ἀδελφικὸν ἐνα-
γκαλισμόν.

Ἐπηκολούθησε ἀξέχαστο γλέντι καθ'
ὅλην τὴν ἡμέραν μὲ τραγούδια. κλαρίνα
καὶ χοροὺς οἱ δὲ χωρικοὶ ἐπέστρεψαν στὰ
Χωριά των μὲ τὰ ὅργανα εὔτυχισμένοι
διότι ἡξιώθησαν νὰ ἐορτάσουν τὴν πρώ-
την ἀπὸ τῆς διμήνου ἀπελευθερώσεως
γνησίαν Ἐλληνικὴν ἐορτὴν.

Οι Καλλιτεχνικοί Θησαυροί της Επαρχίας Κονίτσης

Η ΑΓΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΧΙΟΝΑΔΩΝ (ΚΩΝΙΤΣΗΣ)

*Υπὸ ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ ΣΟΥΡΛΑ, Παιδαγωγοῦ

Άγιογράφοι Χιονάδων!

Οι τελευταῖοι Βάρδοι τῆς Βυζαντινῆς
Ἄγιογραφίας στὴν θρυλικὴ Ἐπαρχίας
Κονίτσης.

Σούρλας

I

‘Η πιὸ σεβάσμια καὶ ὑψηλὴ τέχνη γιὰ νὰ ἔρμηνεύσει τὰ σύμβολα τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας.

"Ἐνα δὲ ἀπὸ τὰ παμπάλαια ἔργα-
στήρια τῆς Ἡπείρου μας ἀπὸ τὰ ὄποια
προῆλθον διασημότατοι Ἀγιογράφοι
καὶ Ζωγράφοι εἰκόνων, ἦτανε μεταξὺ¹
ἄλλων, καὶ τὸ τῶν Χιονάδων
τῆς θρυλικῆς Ἐπαρχίας Κονίτσης.

‘Η Ἡπειρος πάρουσιάζει ύπερ τὰ δέκα ἔργαστηριακὰ κέντρα καὶ 138 Ζωγράφους, καταλαμβάνει δὲ ἔξεχουσαν θέσιν μὲ τὰ Γιάννινα, τὸ Λινοτόπι, τοὺς Χιονάδες, τὸ Καπέσοβον καὶ τὴν Βελτσίστα.

Στούς Χιονάδες ὅμως — τὸ χωριό
αὐτὸ τῆς Ἀκριτικῆς γωνίας τῆς Ἡπεί-
ρου μας, ἡ Μοίρα ἐπεφύλαξε κάποια
ἔξαιρετικὴ εὔνοια, γιατὶ ἀπ' αὐτό, σὰν
ἀπὸ ἀκτινοβόλον καλλιτεχνικὸν πυρῆνα
ἔξεπήδησεν ἡ περιώνυμος :

‘Αγιογραφικὴ Σχολὴ Χιονάδων, που ἀριθμεῖ βίον δύο και πλέον αἰώνων, ἔξεπήδησε «ναὶ» ἡ Σχολὴ ἐκείνη που μὲ τὴν χορείαν τῶν Ἀγιογράφων της ἀγκάλιασε ὅλοκληρον τὴν Ἡπειρον, Δυτικὴν Μακεδονίαν, Θεσσαλίαν, τμῆμα τῆς Β.Δ. Ἑλλάδος ἀκόμη δὲ καὶ τὰ νησιὰ τοῦ Ἰονίου πελάγους, δεδομένου ὅτι ἔργα τῆς ‘Αγιογραφικῆς Σχολῆς Χιονάδων εἶναι ἔγκατεσταρμένα καὶ σὲ πολλὲς ἐκκλησίες τῆς νήσου Λευκάδος.

Δυστυχῶς ἡ περιώνυμος αὕτη Ἀγιο-

γραφική Σχολή ἀγνοήθηκε ἀπό
λυτα ἀπὸ ὅλους ὅσοι ἀσχολήθηκαν
μὲ τοὺς "Ελληνες Ἀγιογράφους, οὔτε
δὲ προεβλήθησαν ἔργα τῶν Ἀγιογρά-
φων της κατὰ τὴν τελευταίαν
Βυζαντινὴν ἔκθεσιν ὅποια
ώργανώθηκε εἰς τὸ Ζάπ-
πειον ('Αθηνῶν).

11

"Ας δοῦμε ὅμως τὴν δράσιν καὶ τὴν σταδιοδρομίαν των.

Οι 'Αγιογράφοι τῆς περιφήμου αὐτῆς Σχολῆς τῶν Χιονάδων εἶχον μεταβῆ ὅτι οἱ περισσότεροι τους κατὰ ἀραιὰ διαστήματα εἰς τὸ "Αγιον" ὄρος πρὸς τελειοποίησιν τῆς τέχνης των, ἀπὸ τὸ παμπάλαιον δὲ αὐτὸ ἐργαστήριον τῆς θρυλικῆς Ἐπαρχίας Κονίτσης ἔξεπήδησαν δείγματα παλαιοτέρων μὲν εἰκόνων ποῦ χρονολογοῦνται πρὸ 350 καὶ πλέον ἑτῶν, πρὸ 210 δὲ καὶ πλέον ἑτῶν ὑπάρχουν δείγματα τῆς 'Αγιογραφικῆς τεχνοτροπίας των μὲν εἰκόνες ποὺ σώζονται εἰς τὸν "Αγιον" Ἀθανάσιον τῶν Χιονάδων, καθὼς καὶ εἰς ἐκκλησίας στὸ Λισκάτσι, στὴν Βούρμπιανη καὶ στὴν Πυρσόγιαννη.

²⁴Ἐτσι :

Διὰ μέσων τῶν αἰώνων οἱ Ἅγιο-
γράφοι Χιονάδων ὑπῆρξαν καὶ αὐτοί,
μεταξὺ ἄλλων ἀντιπροσώπων τῆς Βυ-
ζαντινῆς εἰκονογραφίας οἱ μεγάλοι φο-
ρεῖς τῶν ἀειζώων καὶ ἀναζωπυρουμένων
ἐθνικῶν καὶ θρησκευτικῶν
ἰδανικῶν, ποὺ συνεκράτησαν καὶ
διετήρησαν, ἐμεγάλωσαν καὶ ἐδόξασαν
τὴν Πατρίδα μας.

Ἐὰν ρίψομεν ἔνα βλέμμα εἰς τὸν
Ἀγιογραφικὸν θησαυρὸν, ποὺ ἐφίλοτε-

χνήθη ἀπὸ τοὺς ὄνομαστοὺς Χιοναδίτες 'Αγιογράφους, θὰ ξεχωρίσομε τὸ ἔνδοξον ἐκεῖνο τέκνον τῶν Χιονάδων ποὺ ὑπεγράφετο :

«Διὰ χειρὸς Σωκράτη Ζωγράφου ἐκ κώμης Χιονάδων Ἡπείρου».

'Απὸ τὴν ἀλληλογραφίαν ποὺ σώζεται εἰς τὸ 'Αρχοντικὸ τῶν Μαρινάδων, καὶ ἀπὸ ἐνθυμήσεις τοῦ στενοῦ οἰκογενειακοῦ περιβάλλοντος τοῦ ἴδιου τοῦ Σωκράτη, αἱ Καρυαὶ τοῦ 'Αγίου Ὀρούς ἦταν κατὰ διάφορα χρονικὰ διαστήματα τὸ κέντρον τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ τῆς μητρεώς του εἰς τὴν 'Αγιογραφικὴν τέχνην.

Ἡ μετάβασις τοῦ Σωκράτη Ζωγράφου εἰς τὸ "Άγιον Ὄρος κατὰ τὴν περίοδον τῆς ἐφηβικῆς του ἡλικίας καὶ ἡ μετάπτωσίς του ἀπὸ τὸ φυσιοκρατικὸν περιβάλλον τῆς Γενέθλιας Γῆς του, τῶν Χιονάδων, εἰς τὸν «μαγικὸν κόσμον τῆς πίστεως» τοῦ 'Αγίου Ὀρούς ὑπῆρξεν ἀποφασιστικὸν βῆμα ὅχι μονάχα γιὰ τὴν μύησιν του εἰς τὴν 'Αγιογραφίαν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν διαμόρφωσιν γενικὰ τοῦ χαρακτῆρος του, δεδομένου ὅτι ἦταν ἐκ ψυχονθέσεως τύπος Ρομαντικός.

"Οσοι ἔχουν ἐπιζήσει ἀπὸ τὸ φυσιοκρατικὸν περιβάλλον τῶν Χιονάδων καθὼς καὶ ἀπὸ τὴν μεγαλοπρέπειαν τοῦ γειτονικοῦ δάσους τοῦ Λισκατσίου ('Ασημοχωρίου), ποὺ θυμίζει κάτι ἀπὸ τὴν μαγείαν τῶν Ἐλβετικῶν τοπείων μονάχα αὐτοὶ μπορεῖ νὰ νοιώσουν ὅτι ἡ ἀναστροφή τοῦ Σωκράτη Ζωγράφου κατὰ τὴν περίοδον τῆς ἐφηβείας του μὲ τὶς φυσικὲς ὄμορφιες τοῦ 'Αγίου Ὀρούς, ἦταν ἔνας σταθμὸς ἀποφασιστικὸς κάποιας φυσιολογικῆς προεκτάσεως καὶ ἀνόδου του εἰς τὴν σφαῖραν τῆς θρησκευτικῆς ἀνατάσεως, τῆς ἀνατάσεως δηλαδὴ ἐκείνης ποὺ αἰσθάνεται ἡ ψυχὴ μέσα σ' ἔνα περιβάλλον – ώς τὸ τοῦ 'Αγίου Ὀρούς – περιβάλλον δηλαδὴ ποὺ καθηγίασε ὁ θρῦλος καὶ ἡ Ἰστορία.

Ἡ ἀναστροφὴ δὲ τοῦ Ρομαντικοῦ αὐτοῦ νεανίου τῶν παρυφῶν τοῦ Γράμ-

μου μὲ τὸν μαγικὸν κόσμον τῆς πίστεως τοῦ 'Αγίου Ὀρούς, αὐτὴ ἦταν ἐκείνη ποὺ ἐδημιούργησεν καὶ τὴν σχέσιν τῆς ψυχῆς του πρὸς τὰς ὑπερβατικὰς ἀξίας τῆς Ζωῆς, τὴν σχέσιν δηλαδὴ ἐκείνην ποὺ ὑψώνει τὸ ἄτομον ἀπὸ τὴν σφαῖραν τοῦ βεβήλου, εἰς τὴν σφαῖραν τῆς Αγιότητος.

"Ἐτσι :

Κατὰ τὰ πρῶτα βήματα τῆς Ζωῆς του ὁ ρομαντικὸς αὐτὸς νεανίας, μετέπειταν ἀπὸ τὸ ὑποβλητικὸν φυσιοκρατικὸν περιβάλλον τῶν Χιόναδων, εἰς τὴν σφαῖραν τοῦ ὄνείρου, δεδομένου ὅτι τὸ περιβάλλον τῆς περιωνύμου Μονῆς τῶν Καρυῶν καὶ ἡ ὄμορφιὰ τῆς φύσεως, ὅπως παρατηρεῖ ὁ πολὺς Φαλμεραύερ ἦταν :

«Ἐνα κρᾶμα ἀπὸ ἀπαλὲς μεσημβρινὲς καὶ ἀπὸ ἄγριες βορεινὲς γραμμές, ἕνα κρᾶμα δηλαδὴ ποὺ ἀθελα γεννοῦσε στὴν ψυχὴ τοῦ ἐπισκέπτου κάποιο εἶδος ἐκστάσεως».

III

Τὸ 'Αγιογραφικό του ἀτελιὲ ὁ Σωκράτης τὸ εἶχε στημένο μαζὺ μὲ τὸ ἐργοστάσιο τῶν χρωμάτων στὸ 'Αρχοντικό του ποὺ ὑπέστη τέσσαρες συνεχεῖς λεηλασίες, ἀπὸ τοῦ 1858-1885, ἀπὸ ἐπιδρομὲς 'Αρβανιτῶν.

Εἰκόνες δὲ φιλοτεχνηθεῖσαι διὰ χειρὸς τοῦ σεβασμίου αὐτοὺ πρεσβύτου 'Αγιογράφου ὑπάρχουν ἐγκατεσπαρμένες σὲ ὅλες σχεδὸν τῆς ἐκκλησίες τοῦ Λισκατσίου ('Ασημοχωρίου) δηλαδὴ στὴν Παναγίαν, "Άγιον Σπυρίδωνα, "Άγιον Δημήτριον, 'Άγιαν Παρασκευήν.

Ἐπίσης εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ 'Αγίου Γιάννη τοῦ Τουρνόβου ὄλόκληρος ὁ εἰκονογραφικὸς θησαυρὸς ἔχει φιλοτεχνηθῆ ἀπὸ τὸν Σωκράτην, ἀπὸ τὰ λοιπὰ δὲ χωρία τῆς 'Επαρχίας Κονίτσης ὑπάρχουν ἔργα του ἐγκατεσπαρμένα εἰς τὰς ἐκκλησίας Βουρμπιάνης, Πυρσόγιάννης, Πεκλαρίου καὶ Βράνιστας.

'Απὸ τὴν λοιπὴν Ἡπειρον δείγματα τῆς 'Αγιογραφίας του ὑπάρχουν στὰ Γιάννινα ('Αρχιμανδρειό, 'Άγια Αἰκατερίνην, "Άγιος Νικόλαος), στὴν Φιλιππιάδα, στὴν "Άρτα, στοὺς Φιλιάτες,

στή Πρεμετή, στὸ Τεπελένι, στὴν Αύλωνα, στὴν Σωπική, στὴν Πολιτούνην, στὴν Ἐρσέκαν (Βοδίσταν Ἐρσέκας) στὸ Λεσκοβίκι, στὰ Μπιτόλια, στὴν περιοχὴ τῆς Πρέσπας, στὸν Ἀστακόν, στὸ Ἀγρίνιον καὶ σὲ πολλὰ ἄλλα μέρη τῆς ΒΔ Ἑλλάδος.

Ἄπεθανεν ὑπέργηρως σὲ ἡλικίαν 82 ἔτῶν, γαλήνιος καὶ θλιμένος, Αὔτὸς ποὺ ποὺ μὲ τὴν τέχνη του τῆς Ἀγιογραφίας εἶχε παραστήσει στίς εἰκόνες τὴν Ἀγίαν του τὴν γαλήνην, καὶ γλυκύτητα καὶ τὸ ἀπέραντον μειδίαμα τῆς θλίψεως τῆς Θεομήτορος. Ἀπέθανε ... ναι ... πονεμένος, Αὔτὸς ποὺ εἶχε ἀπεικονίσει στὰ ἔργα του τὸν πόνον τοῦ Θεανθρώπου ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ.

Κᾶποιος ἐκ τῶν στενωτάτων συγγενῶν του ὁ ἐν Ἀθήναις εὐφήμως ἀσκῶν τὴν τέχνην τοῦ Ἀσκληπιοῦ καὶ τιμῶν τὸ τῶν Ἡπειρωτῶν ὄνομα, ὁ Ἀκτινολόγος ἰατρὸς Βασίλειος Χρήστου ζῆ ἀκόμη μὲ τὸ ὄραμα τῆς Μορφῆς του, χάρις δὲ εἰς τὴν εύτυχῆ διασταύρωσιν τῆς Γενιᾶς του μὲ τὴν Γενιᾶν τῶν Ζωγράφων ἐγκλείει μέσα παράλληλα πρὸς τὰς ἔξοχους ἐπιστημονικὰς καὶ Ἰπποκρατικὰς ἐπιδόσεις του καὶ προδιαθέσεις καλλιτεχνικάς, ἔγραψε μίαν συγκινητικὴν νεκρολογίαν ἡ ὄποια εἶδε τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος ἀπὸ τῶν στηλῶν τοῦ Ἡπειρωτικοῦ Μέλλοντος (1939) καὶ ἡ ὄποια εἶναι τὸ πιὸ ἔξαιρετον ἀφιέρωμα εἰς τὴν Μνήμην τοῦ σεβάσμιου Αὔτοῦ Ἀγιογράφου τῶν Χιονάδων.

IV

Μέσα ὅμως στὰ στενὰ ὄρια τοῦ παρόντος ἄρθρου μας θὰ ἥτανε παράλειψις ἐὰν δὲν θὰ ἐμνημονεύαμε καὶ τὸν δεύτερον ἀκτινοβόλον πυρῆνα τῆς Χιοναδίτικης Ἀγιογραφικῆς Σχολῆς. Πρόκειται περὶ Γενιᾶς τῶν Μαρινάδων, ἡ ὄποια ἀφῆκε καὶ αὐτὴ δείγματα ἐκφραστικῶν μορφῶν Βυζαντινῆς εἰκονογραφίας διὰ τῶν κορυφαίων ἀντιπροσώπων της δηλαδὴ τῶν ἀδελφῶν Θωμᾶ καὶ Χριστοδούλου Μαρινᾶ. "Ἐργα ἀμφοτέρων εύρισκονται ἐγκατεστημένα σὲ πλεῖστα χωρία τῆς Ἐπαρχί-

ας Κονίτσης, στὴν Χρούπισταν Μακεδονίας—τὴν μετέπειτα ὄνομασθείσαν εἰς Ἀργος Ὀρεστικὸν, καὶ ἡ ὄποια ἐπέπρωτο νὰ εἶναι καὶ ὁ τόπος τῶν τελευταίων στιγμῶν τῆς Ζωῆς τοῦ Θωμᾶ Μαρινᾶ, ὅστις ἀπέθανε εἰς ἡλικίαν 65 ἔτῶν ἐνῷ ἐπεξειργάζετο τὴν εἰκόνα τοῦ Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ.

Ἡ πόλις τῆς Χρουπίστης τὸν προέπεμψε μὲ μεγάλας τιμὰς καὶ ἡ κηδεία του ἐγένετο δαπάναις τῆς Κοινότητος «τιμῆς ἐνεκεν» Ἀργότερον ὅμως ἐγένετο ἀνακομιδὴ τῶν λειψάνων του καὶ τὰ ὁστά του φυλάσσονται ἡδη εἰς τὸ Κοιμητήριον τῶν Χιονάδων.

Τρέφομεν τὴν ἔλπιδα ὅτι οἱ ἐν Ἀθήναις ἀπόγονοι τοῦ ἀκτινοβόλου αὐτοῦ δευτέρου πυρῆνος τῆς Χιοναδίτικης Ἀγιογραφικῆς Σχολῆς—καὶ ἴδιως οἱ εὐφήμως δράσαντες ἐν Ἡπείρῳ καὶ ἡδη ἡγεμονικῶς ἐγκατεστημένοι ἐν Ἀθήναις ἀδελδοὶ Βούρη, θὰ ὑποβληθοῦν εἰς τὴν δαπάνην τὴν σχετικὴν διὰ νὰ ἔλθει εἰς φῶς ἡ περὶ τῆς Ἀγιογραφικῆς Σχολῆς τῶν Χιονάδων μονογράφια τῆς ταπεινοτήτος μας ἀποτελουμένης ἐξ 150 σελίδων μὲ τῶν σχετικῶν 20 κλισέ, μονογραφία δηλαδὴ εἰς τὴν ὄποιαν ἔξαίρεται ἡ Τεχνικὴ τῆς Ἀγιογραφικῆς Σχολῆς ἐπὶ τῇ βάσει χειρογράφου Κώδικος ἐκ 400 σελίδων τοῦ ἔτους 1846, ἐκ τοῦ ὄποιου ἡντλήσαμε ὅλα τὰ στοιχεῖα γύρω ἀπὸ τὴν μορφὴν τῆς Ἀγιογραφικῆς Τεχνικῆς των.

V

Σ' ἔνα ταξίδι ποὺ κάναμε τὸ καλοκαίρι τοῦ 1947 στὴν ἐπαρχία Κονίτσης, δηλαδὴ στὸ Ἀκριτικὸ αὐτὸ τμῆμα τῆς Ἡπείρου μας, ποὺ ἔγινε θρυλικὸ μὲ τὴν ἐποποίιαν τῆς Πίνδου καὶ τὴν μάχην τῆς Κονίτσης, δοκιμάσαμε τὴν μεγάλη καὶ ἱερὴ ἐκείνη συγκίνηση ποὺ δὲν διαφέρει τίποτε ἀπὸ τὰ συναισθήματα ποὺ πλημμυρίζουν τὴν ψυχὴν ἐκείνων οἱ ὄποιοι ἐπισκέπτονται τοὺς Ἅγιους τόπους.

Στὴν μετάβασή μας δηλαδὴ στοὺς Χιονάδες ἐπισκεφθήκαμε καὶ τὸ Ἀρ-

χόντικὸ τῶν Ζωγράφων, εἰς τὸ ὄποιον ἀπέμεινε ὡς τελευταῖος κληρονόμος καὶ φύλακας συγχρόνως τῶν Ἀγιογραφικῶν κειμηλίων τῆς ἱστορικῆς αὐτῆς οἰκογενείας ὁ Στέφανος Ζωγράφος ποὺ ἦταν καὶ δάσκαλος τοῦ χωριοῦ.

Σεργιανίσαμε τὸ Ἀρχοντικό, ὅπως βρισκόντανε τὴν ἐποχὴν ἔκεινη, τριγυρίσαμε τὴς καμάρες καὶ τὸν ὄντα δες περιεργασθήκαμε τὴν ὅμορφη αὐλή του ποὺ ἦταν στολισμένη μὲ λογιῶν λογιῶν τριανταφυλιές, καὶ γαρουφαλιές, περιεργασθήκαμε τοὺς ζωγραφικούς πίνακας ποὺ ἦταν ἀκόμη κρεμασμένοι στοὺς τοίχους τοῦ μεγάλου ὄντα μὲ τὰ βαρειὰ στρωσίδια καὶ μιντέρια του, ψάξαμε τῆς παληὲς σκαλιστὲς κασέλες ὅπου ἦταν φυλαγμένα δεφτέρια καὶ ἐνθυμήσεις καὶ ἄλλα προγονικὰ κειμήλια, καὶ καθήσαμε ὥρες πολλὲς στὴ θέσιν ἔκεινη τοῦ μεγάλου ὄντα ποὺ χρησίμευε ὡς ἀτελιὲτοῦ καλλιτέχνου καὶ ἀκριβῶς ἔκει ὅπου ἔκεινος συνήθιζε νὰ κάθεται, ὅπως μᾶς πληροφόρησε ὁ δάσκαλος ὁ Στέφανος.

Ἄπὸ τὴ θέση ἔκεινη εἴχαμε μιὰ ὠραία θέα τοῦ δάσους τοῦ Ἀσημοχωρίου, ὅπως ὑψώνεται τοῦτο ἐπιβλητικά, θυμίζοντας κάτι ἀπὸ τὴν μαγείαν τῶν Ἐλβετικῶν Ἀλπεων καὶ τοῦ Μέλανος Δρυμοῦ τῆς Γερμανίας, μὲ τῆς ἀδρὲς βορεινὲς γραμμὲς ποὺ προκαλοῦν ἀθελα στιγμὲς ἐκστάσεως, ἐνῶ ὅλο τὸ τριγύρω τοπίον ἀπέπνεε κάποιαν ἀρμονία, καθὼς τὸ ἀντίκρυζα ἀπὸ τὴν κάμαρα τοῦ Ἀρχοντικοῦ.

Στὸ βάθος διεκρίνετο ὁ καταπράσινος κάμπος οἱ λαζανιὲς καὶ τὰ ἀμπέλια καὶ τὰ χωράφια ποὺ διασχίζουν οἱ δύο παραπόταμοι τοῦ Σαρανταπόρου ἀπέναντι ὁ Ἀϊ-θανάσης τὸ μοναδιδικὸ αὐτὸ ἀγνάντι τοῦ χωριοῦ γιὰ ὅλη τὴν περιοχὴ, τῶν χωριῶν καὶ τῶν βουνῶν ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ ἀγκαλιάσῃ τὸ μάτι, τριγύρω ἔξωκκλήσια καὶ Κονίσματα παληά, σὰν Ἰπποτικοὶ καβαλάρηδες Μεσαίωνος ποὺ φρουροῦσαν τὴς ράχες καὶ τὲς εἰσόδους τοῦ χωριοῦ ἀπὸ τοὺς βέβηλους καὶ σ' ὅλον τὸν χῶρον

τοῦ σπιτιοῦ περιχυμένη μιὰ Ἀρχοντιὰ καὶ ἓνα ξεκούρασμα τοῦ ματιοῦ μὲ τὲς γλάστρες ποὺ ἤτανε κρεμασμένες σ' ὅλα τὰ παράθυρα τοῦ ὄντα γεμάτες μὲ βασιλικοὺς καὶ κατηφέδες, στολισμα ἀληθινὸ Αὔλης καὶ σπιτιοῦ.

Ἐδῶ λοιπὸν περνοῦσε ὁ πονεμένος αὐτὸς καλλιτέχνης τὲς ὥρες τῆς ζωῆς του τὲς γεμάτες ἄλλες ἀπὸ πόνο καὶ ἀναμονὴ τοῦ ταξιδεμένου γυιοῦ του στὴν Ἀμερικὴ τοῦ Νίκου-Παληοῦ συμμαθητοῦ καὶ τῆς ταπεινότητός μας στὴ γεραρὰ Ζωσιμαία Σχολή, καὶ ἄλλες ὥρες του γεμάτες ἀπὸ δημιουργικὴ ἀνάταση.

Ἄπὸ τὴν θέση ἔκεινη τράνταζαν βαθειὰ τὴ ψυχὴ του ὅλα τὰ Ἀγιογραφικά του ὄράματα, ποὺ τὰ ἀπετύπωνε μὲ τὸ πινέλο του ἀργότερα στὸ μουσαμᾶ καὶ τελειώνοντας τοὺς πίνακάς του τοὺς ὑπέγραφε ὡς ἔξης,
«Διὰ χειρὸς Σωκράτη Ζωγράφου ἐκ κώμης Χιονάδων».

Σήμερα δὲν ὑπάρχει πιὰ στὴ θέση ἔκεινη ὁ καλλιτέχνης.

Ἡ Μορφή του χάθηκε στὰ βάθη τοῦ ὠκεανοῦ τῶν Μορφῶν—ὅπως λέγει ὁ Ἰνδὸς Φιλόσοφος Tagore, ὑπάρχει ὅμως καὶ σώζεται ἀκτινοβόλον τὸ ἔργον του, τόσον Αὔτοῦ ὕσσον καὶ τῶν ἄλλων ἀντιπροσώπων τῆς περιφήμου αὐτῆς Ἀγιογραφικῆς Σχολῆς τῶν ὑπωρειῶν τοῦ Γράμμου.

VI

Καὶ γιὰ νὰ ὀλοκληρώσομεν
Ἐὰν οἱ πλήροις μαγείας δρυμῶνες τοῦ Κοχλικοῦ ὅρους Μελᾶ, συνέτειναν διὰ τὴν ἴδρυσιν ἐνὸς ὑπερόχου ἐντευκτηρίου τῆς θρησκείας καὶ τῆς Παιδείας ὡς ἡ περίφημος Μονὴ Σουμελᾶ εἰς τὸν Πόντον, Μονὴ ἡ ἀρμόζουσα πρὸς θρησκευτικὴν ἀναχώρησιν καὶ ἀσκήτευσιν κατὰ τὴν ἀπόψιν τοῦ Φαλμεραΐερ—, εἰς τὰς ὑπωρείας τοῦ Γράμμου, ὅστις ὑψώνει τὴν οὐρανογείτονα κεφαλήν του διὰ νὰ στείλει φιλικὸν χαιρετισμὸν εἰς τὸν Σμόλιγκα— τὸ Μυθολογικὸ αὐτὸ βουνὸ τῆς Ἐπαρχίας Κονίτσης—εἰς τὰς ὑπωρείας τονίζομεν τοῦ Γράμμου ἐκαλλιεργήθη, διὰ

Κληροδοτήματα στὸ Γανναδιὸ

Στὴν «Κόνιτσα» ὅπου ἐκτίθενται κάθε φορὰ διάφορα ζητήματα ποὺ ἀφοροῦν τὴν ἐπαρχία Κονίτσης, ιστορικά, λαογραφικά, περιγραφικὰ κλπ., θέλουμε νὰ καταχωρήσωμε ώρισμένες πληροφορίες καὶ στοιχεῖα ποὺ σχετίζονται μὲ τὰ κληροδοτήματα στὸ Γανναδιό.

Ὑπάρχει σ' αὐτὰ καὶ τὸ ἐνδιαφέρον γιὰ ὅσους ἐπιθυμοῦν νὰ γνωρίσουν τὴν ἐπαρχία μας (στὸ παρελθὸν τῆς ἴδιως), καὶ ἡ σκιαγράφησις τους στὸ παρόν, πληροφορίες δηλαδὴ καὶ εἰκόνες ἀπὸ τὴ σημερινὴ ζωὴ στὰ χωριὰ τῆς ἐπαρχίας μας.

Όλα σχεδὸν τὰ δημόσια κτίρια στὸ Γανναδιὸ εἶναι κληροδοτήματα τοῦ χωριανοῦ εὐεργέτη Σπυρ. Ξεινοῦ, ποὺ ἔζησε καὶ πλούτισε στὴ Ρουμανίᾳ. Εἶναι ἡ «Σπυριδώνειος Σχολὴ» (1878), τὸ «Παρθεναγωγεῖο», «Τὸ Ασύλον τῶν Ξένων» καὶ ἡ Κρήνη Εκκλησίας (1864), ἡ Κεντρικὴ Εκκλησία (1870), τὸ Καμπαναριό (1876), καὶ ἡ Εκκλησία Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου (1859).

Ἡ ἐποχὴ ποὺ ίδρυθηκαν τὰ ἀγαθοεργήματα δικαιολογοῦσε ἀπόλυτα τὴ σκοπιμότητά τους. Ἡ ζωὴ στὰ μέρη αὐτὰ ἴδιως παρὰ σὲ ὅλες τὶς τουρκοκρατουμενες ἐλλην. περιοχὲς γιὰ τοὺς Ἑλληνες κατοίκους ρυθμιζόταν σὲ πολλὰ καιρια ζητήματα ἀπὸ τοὺς ἴδιους τοὺς Ἑλληνες. Ἡ οἰκονομία τους, ἡ ἐκπαίδευσή τους, ἡ θρησκεία τους, ἡ κοινωνικὴ

τῶν ἐργαστηρίων τῶν Ἀγιογράφων Χιοναδιτῶν, τὸ ἀφεγγὲς φέγγος τῆς θρησκευτικῆς Μυστικῆς ἀνατάσεως.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ ΣΟΥΡΛΑΣ

ζωὴ καὶ τὰ ἔθιμα τους ἔπαιρναν τὶς κατευθύνσεις ποὺ τοὺς ἔδινε ἀποκλειστικὰ ἡ δική τους πρόοδος καὶ μόνο ἡ δική τους ψυχικὴ ποιότητα. Γιατὶ ἄλλωστε ἡ ἐπίδραση ἀπὸ τὴν ἄλλη Ἑλλάδα ἦταν σχεδὸν ἀνύπαρκτη. Μόνες ἐπιδράσεις ὑπῆρχαν ἀπὸ τὴν ὑπόλοιπη Ἡπειρο καὶ ἀπὸ τοὺς μετακινουμένους στὴ Ρουμανία-Αἴγυπτο-Ἀμερικὴ συνεπαρχιῶτες, οἱ ὅποιοι, ὅταν βρίσκονταν σὲ κατάλληλη θέση, προέβαιναν σὲ ἔργα ποὺ ἀπέβλεπαν στὴν καλυτέρευση καὶ στὴν προαγωγὴ τοῦ τρόπου ζωῆς τῶν κατοίκων τῆς ἐπαρχίας τους. Ἔτσι, ὅχι μόνον οἱ οἰκογένειες τῶν ταξιδεμένων ἐνισχύθηκαν οἰκονομικά, ἀλλὰ καὶ ὁ πολιτισμὸς γενικὰ καὶ ἰδιαίτερα ὁ μορφωτικὸς τομέας τονώθηκαν ἢ πῆραν σημαντικὴ ἐξέλιξη σὲ πολλὰ ἀπὸ τὰ χωριὰ ἐκείνη τὴν ἐποχή. Καὶ ἔτσι ἔχει νὰ παρατηρήσῃ κανεὶς τὸ θαυμάσιο φαιννόμενο στὰ χωριά μας τὰ χρόνια αὐτά, νὰ διανύουν μιὰ νοσταλγικὴ περίοδο ἀκμῆς, βασισμένη ὅχι σὲ καμμιὰ κρατικὴ δργάνωση ἢ ἐπιστημονικὴ βάση, ἀλλὰ μόνον στὴν εὐγενική, φιλοπρόοδη, ἐμπνευσμένη, ἀνθρωπιστικὴ προσπάθεια καὶ ἐργασία τῶν ἴδιων τῶν κατοίκων.

Αὐτὸν τὸν πολιτισμόν, αὐτὴν τὴν Ἰστορία τῶν κατοίκων τῆς ἐπαρχίας μας κανεὶς δὲν τὸν πρόσεξε, κανένας ἀπὸ τοὺς ἀσχολουμένους μὲ τὴν ἐξέλιξη τῆς Ἑλλάδος δὲν ξέρει καὶ δὲν ὕμνησε τὸ ἔργο ἐκείνης τῆς γενιᾶς τῶν «έλευθέρων σκλάβων» καὶ εὐγενικῶν ἀνθρώπων συμπατριωτῶν μας, ποὺ ὑπῆρξαν «Ἑλληνες δραστήριοι πάντα, ἔστω καὶ μακριὰ ἀπὸ τὴν ἄλλη Ἑλλάδα, ἔστω καὶ κάτω ἀπὸ ξένη κρατικὴ ἐπιρροή».

Κάτω ἀπὸ αὐτὲς τὶς συνθῆκες καὶ μέσα στὴν ἀτμόσφαιρα αὐτῆς τῆς ἐποχῆς, διετέθηκαν ἐκεῖνα τὰ χρόνια χρήματα ἀπὸ πολλοὺς ταξιδεμένους συνεπαρχιῶτες γιὰ κοινωνικὲς ἀνάγκες τῶν χωριῶν. Ἔγιναν δρόμοις, γεφύρια, πλατεῖες, ὑδραγωγεῖα, Σχολεῖα, Ἐκκλησίες. Ἡ κοινωνικὴ ζωὴ στὰ χωριά μας πῆρε ἴδιαίτερο νόημα καὶ ἡ τάση γιὰ πρόοδο φαίνεται δργιώδης. Τὸσο ποὺ οἱ ἀνθρώποι ἐκεῖνοι, τῆς ἐποχῆς ποὺ ἡ βιομηχανία καὶ ἡ σύγχρονη ἔξελιξη δὲν εἶχαν τὴ σημερινὴ σημασία, αἰδσιοδοξοῦσαν ἵσως ὅτι τὰ χωριά τους θὰ μεγαλώσουν κάποτε σὰν πολιτεῖες, ἥτις ἐστω ὅτι θέτουν τὰ θεμέλια τῆς εὐημερίας τῶν ἀπογόνων τους. (Ἄλλωστε τὰ σπίτια καὶ τὰ οἰκόπεδα στὰ χωριά μας τότε ἦταν πανάκριβα. Κόστιζαν περισσότερο καὶ ἀπὸ ἕνα οἰκόπεδο στὴν Ἀθήνα). Καὶ ἵσως πράγματι, ἀν δὲν ἄλλαζαν οἱ συνθῆκες, τὰ χωριά μας νὰ εἶχαν καλύτερη τύχη, παρὰ αὐτὴν ποὺ τοὺς παραχωρήθηκε, ἀφ' ὅτου μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσι θεωροῦνται μιὰ ἄσημη καὶ ἄγονη — ἄχρηστη ἀκριτικὴ περιοχὴ τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἂς μὴν εἶναι ἀκριβῶς τέτοια.

Ο Νικ. Ι. Ξεινὸς μὲ διαθήκη του τοῦ 1845 διέθετε γιὰ τὸ Γανναδιὸ τὴν ἰδιοκτησία του στὸ Βουκουρέστι, μὲ ἐκτελεστὴν της τὸν υἱόν του Σπυρ. Ξεινόν. Αὐτὸς δὲ ἀκολούθως ἀφινε μὲ διαθήκη του (1865) πρόσθετα εἰσοδήματα (σύνολον 135.000 φράγκα) καὶ ἐκτελεστὰς τὴ γυναικα του Ζίγκα καὶ τοὺς Ματθαῖον Χρηστέσκου καὶ Βασιλικὴν ιατροῦ Δ. Δραγέσκου.

Στὸ Γανναδιὸ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ὑπῆρχαν ἀρκετοὶ ταξιδεμένοι, ἴδιως στὴ Ρουμανία. Ἄλλὰ ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὶς ἡμερομηνίες στὸ ἔξωτερικὸ τῶν σπιτιῶν, ἡ ἀκμὴ καὶ ἡ ἔξελιξη τοῦ χωριοῦ ἀρχισε κυρίως ὅταν κτίσθηκαν τὰ ἰδρύματα τῆς κληροδοσίας τοῦ εὐεργέτου. Κατὰ τὰ ἔτη 1880–1890 κτίσθηκαν μεγαλοπρεπῆ κτίρια στὸ χωριό.

Δὲν θὰ ἀναφέρω ἐδῶ τὸ ιστορικὸ τῆς λειτουργίας των καὶ τὸ ρόλο ποὺ δια-

δραμάτισαν στὴ ζωὴ τῶν κατοίκων τὰ ἀγαθοεργήματα αὐτά. Θὰ τὰ περιγράψωμε μόνον ως κτίρια καὶ ὅπως εἶναι τώρα.

Τὰ χρήματα ἐστάλησαν σὲ ἐφορεπιτροπὴ τοῦ χωριοῦ διὰ μέσου τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος. Ὁ διαθέτης ὠριζε τὸ σκοπὸ τῆς κληροδοσίας μόνο. Οἱ χωριανοὶ ἥσαν ἐκείνοι ποὺ διάλεξαν τὴ θέση τῶν κτιρίων καὶ τὸ σχέδιό τους καὶ φρόντισαν γιὰ τὴν ἀνέγερσή τους. Ἡ ἐκλογὴ τους ὑπῆρξε πολὺ καλή. Ἡ θέση ποὺ διάλεξαν φαίνεται ἀριστη, ἐκτὸς ἵσως ἀπὸ τὴ Σπυριδώνειο Σχολή. Ἄλλὰ βέβαια ως πρὸς αὐτὴν ὑπῆρχε ἡ σκοπιμότητα νὰ ἴκανοποιήσουν καὶ τὶς ἀνάγκες τῆς κοντινῆς Μεσαριᾶς ποὺ διεκδικοῦσε (ἀστήρικτα) κι' αὐτὴ δικαιώματα. Ἔτσι κτίσθηκε ἡ Σχολὴ ἔξω ἀπὸ τὸ χωριὸ καὶ κοντὰ καὶ πρὸς τὴ Μεσαριᾶ.

Οἱ παρατηρήσεις γιὰ τὴν ἀρχιτεκτονικὴ τῶν κτιρίων αὐτῶν καθὼς καὶ γιὰ ἄλλα σπίτια τοῦ χωριοῦ εἶναι πάρα πολλές. Θὰ χρειαζόταν νὰ κάμη κανεὶς εἰδικὴ μελέτη. Καὶ ἵσως γιὰ τοὺς σημερινοὺς ἀρχιτέκτονες καὶ ἀρχαιολόγους ἡ ἀρχιτεκτονικὴ αὐτὴ εἶναι πολὺ ἐνδιαφέρουσα καὶ χρήσιμη (ἐκτὸς ποὺ εἶναι ὅμορφη καὶ μεγαλοπρεπής).

Δὲν ξέρω ποιοὶ ἥσαν οἱ ἐμπνευστὲς ἡ σχεδιαστὲς αὐτὴς τῆς τεχνοτροπίας. Ἀπὸ ποὺ οἱ κτίστες μας ἀντλοῦσαν τὰ σχέδια τους, ποιὰ ψυχολογία τοὺς ὠθησε πρὸς αὐτά, ἥ ποιοὺς ἀντέγραψαν (ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα ἥ τὸ ἔξωτερικό). Πάντως εἶναι βέβαιο ὅτι εἶναι στερεά, ἐπιβλητικά, πλούσια, περήφανα, καὶ ὅτι γεννοῦν στὸν παρατηρητὴ ἐξ ἀρχῆς ἔνα περίεργο αἰσθημα ποὺ δὲν συμβαίνει τὸ ἴδιο καὶ μὲ ἄλλα ἀνθρώπινα κτίσματα. Ἐδῶ εἶναι κάτι ποὺ σὲ κάμει νὰ προσέχῃς τὸν ἀνθρώπινο κόπο ποὺ καταβλήθηκε γιὰ τὴ δημιουργία τους κάτω ἀπὸ δύσκολες τεχνικὲς συνθῆκες. Καὶ αὐτὴ ἡ συμπάθεια γιὰ τοὺς δημιουργοὺς τους ἄλλα καὶ τὴ φαντασία τους καὶ τὴν ἐργατικότητά τους, γεννᾶ ἔνα βαθύτερο θαυμασμό.

Ἡ Σπυριδώνειος Σχολὴ, εἴ-

ναι κτισμένη πάνω σε ένα ίδιαίτερο είδος βράχου τής περιοχῆς. Ἀπρόσφορη φαίνεται τώρα ή θέση της, ἀλλὰ τὴν ἐποχὴ ποὺ κτιζόταν υπῆρχε μᾶλλον ή προοπτικὴ τῶν κατοίκων ὅτι τὸ χωριὸ θὰ ἀπλωνόταν καὶ πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο καὶ πίσω ἀκόμη πρὸς τὴν Μεσαριά, ὥστε ή Σχολὴ τότε νὰ βρισκόταν στὸ κέντρο. Ἰσως πάλι συνετέλεσε κι' ἐδῶ ή τάση τοῦ ἀνθρώπου νὰ κτίζῃ τοὺς «Παρθενῶνες» του ψηλά. Ἰσως δὲ καὶ νὰ ἦταν δίκαιη ή ίδεα ὅτι οἱ σπουδαστὲς ἔπρεπε νὰ φοιτοῦν κάπου μακριὰ ἀπὸ τὴν κίνηση τοῦ χωριοῦ.

Καὶ τὸ σχέδιο της εἶναι ἀπλό. Ἐνα τεράστιο διώροφο παραλληλεπίπεδο. Στὸ ἀρχιτεκτονικὸ σχεδιάγραμμα υπάρχει καὶ δεύτερο καλύτερο σχέδιο, ἀλλὰ προτιμήθηκε αὐτό. Ἰσως ἐπειδὴ ἦταν εὔκολότερο καὶ λιγώτερο δαπανηρό. Πάντως ή ἐντύπωση ἀπὸ τὸ κτίριο εἶναι καὶ πάλι ἔντονη. Τὰ πολλὰ καμπυλωτὰ ἀπὸ πάνω παράθυρα του μοιάζουν νὰ σὲ κοιτᾶνε μὲ κάποια γοητεία. Καὶ ή ἄκρη τῆς στέγης δίνει θαρρεῖς ἔνα πνευματικὸ ἢ διδασκαλικὸ τόνο, ποὺ γεννᾶ τὸ σεβασμὸ γιὰ τὸ ὅλο οἰκοδόμημα.

Ἡ πόρτα στενή, (γιὰ λόγους ἀσφαλείας ἵσως) ἀλλὰ καὶ ή σκάλα στενή. Εἶναι χαρακτηριστικὸ ὅτι σὲ ὅλα τὰ κτίρια τοῦ χωριοῦ οἱ διάδρομοι καὶ οἱ σκάλες εἶναι στενὰ καὶ ἄβολα. Ἀντίθετα οἱ δύο αἴθουσες εἶναι πλατειὲς, ἀν καὶ τὰ ὑλικὰ τῆς ἐποχῆς γιὰ τὴν κατασκευὴ τῶν δὲν παρεῖχαν πολλὲς ἔξυπηρετήσεις. Οἱ ἄλλοι χῶροι εἶναι τὸ Ἐπιμελητήριο, τὸ Γραφεῖο καὶ τὸ Μουσεῖο δωμάτιο μηχανῆς τοῦ κινηματογράφου.

Σήμερα ἔπειτα ἀπὸ τόσα χρόνια καὶ πολέμους τὸ κτίριο (μὲ τοὺς τοίχους πάχους 1,20 μ.) μένει πάντα ἐπιβλητικό. Μόνες βλάβες στὴ σκεπὴ καὶ στὰ πατώματα. Ἄ ναί: καὶ οἱ φόβοι μήπως μείνη ἐγκαταλειμμένο καὶ ἄχρηστο (λέξη μὲ τόση εἰρωνεία, ὅταν μπορεῖ νὰ προσφέρῃ τόσες ὑπηρεσίες γιὰ σύγχρονους σκοπούς).

Ἄς μεταφερθοῦμε τώρα σὲ ἄλλο σημεῖο τοῦ χωριοῦ, δῆπου εἶναι κτισμένο τὸ

τὸ Παρθεναγωγεῖο - Οἰκοτροφεῖο. Τὸ ἴδρυμα κτίσθηκε ἵσως σκόπιμα μέσα στὸ χωριὸ (ἀλλὰ ὅχι καὶ στὸ κέντρο του), ὥστε νὰ μὴν συμβαίνῃ οἱ μαθήτριες νὰ βαδίζουν πολὺ μακριὰ ἀπὸ τὰ σπίτια τους, ἢ σὲ μέρη πολυσύχναστα. Καὶ ἄλλωστε τὸ περιβάλλον σ' αὐτὸ τὸ μέρος φαίνεται πιὸ οἰκεῖο καὶ πιὸ γλυκό. Δίπλα ἔνας πλάτανος καὶ τὸ ποταμάκι ποὺ διασχίζει τὸ χωριό. Στραμμένο δὲ πρὸς τὸ κέντρο τοῦ χωριοῦ τὸ ψηλὸ διώροφο οἰκημα μὲ τὰ πολλὰ παράθυρα του μοιάζει νὰ υπόσχεται πολλὴ ἀγάπη, ἔχεμύθεια καὶ φιλία γιὰ τὶς κοπέλλες ποὺ τὸ ἔβλεπαν ἀπὸ τὸ βάθος τοῦ δρόμου καὶ ἔξω ἀπὸ τὸν αὐλότοιχο.

Εἶναι ἔνα κτίριο ἀπλὸ καὶ αὐτό, ἀλλὰ μὲ εἰκονικὸ τὸ θόλο ἀπὸ τὰ παράθυρα, ποὺ ἐκτὸς ἀπὸ τὰ κιγκλιδώματα, φέρουν ἐσωτερικὰ καὶ μονοκόμματα παντζούρια. Οἱ δύο μεγάλες αἴθουσες ἔχουνε καὶ τζάκια. Στὴν αὐλὴν βρισκόταν τὸ μαγειρεῖο γιὰ τὸ συσσίτιο. Στὶς αἴθουσες υπῆρχαν ἀργαλειοί, ραπτομηχανὲς κλπ., Οἱ σημερινὲς γερόντισσες θυμοῦνται τὰ χρόνια τῆς μαθητείας τους, τὶς δασκάλες τους ἀκόμη καὶ ἀποσπάσματα ἀπὸ τὰ μαθήματά τους (γιατὶ ἐδῶ ἦταν τὸ δημοτικὸ σχολεῖο γιὰ τὰ κορίτσια).

Ἀπὸ τὸ 1935 περίπου ὅμως, μὲ τὴ δέσμευση τῶν καταθέσεων τῶν κληροδοτημάτων ἀπὸ τὸ κράτος, τὸ Παρθεναγωγεῖο ἐγκαταλείφθηκε καὶ φθείρεται συνεχῶς. Τὰ ξύλα τῆς σκεπῆς σήπονται, παραθυρόφυλλα δὲν υπάρχουν, ἐνοικιαζόταν μέχρι τελευταίως σὰν ἀχυρώνας, ὁ αὐλόγηρος γκρεμίσθηκε, ὁ πίσω τοῖχος τοῦ κτιρίου γέρνει. Ἄλλο ἔνα οἰκημα ποὺ μὲ τὴν σύγχρονη παράλληλη ἀξιοποίηση τοῦ χωριοῦ θὰ μποροῦσε νὰ προσφέρῃ πολλά, ίδιως σὰν Ξενοδοχεῖο τοῦ Χωριοῦ, ἔτσι ζεστὸ καὶ εἰδυλλιακὸ ποὺ εἶναι.

Στὴν πλακόστρωτη Πλατεῖα τοῦ χωριοῦ ποὺ τὴ σκεπάζει ὁ μεγάλος πλάτανος καὶ ὁ γέρικος φράξος, υψώνεται ἀνατολικὴ πλευρὰ τὸ «Ἄσυλον τῶν Ξένων» ποὺ στὰ πόδια του ἔχει τὴ βρύση τῆς ἐκκλησίας (τῆς ὁποίας τὸ

ύδραγωγεῖο, σὲ ἀπόσταση 1.000 μ. περίπου ἀπὸ τὶς πηγὲς στὸ δάσος, ἔγινε κι' αὐτὸ μὲ δωρεὲς τοῦ Σ. Ξεινοῦ).

Τὸ κτίριο εἶναι ἴδιότυπο καὶ μοναδικὸ στὸ χωριό. Τὸ σχέδιο μοιάζει μὲ χάνι. Καὶ ἀκριβῶς ταιριάζει στὴ χρησιμότητά του. Ἡ δὲ θέση του στὴν πλατεῖα συμφωνεῖ μὲ τὶς «πολεοδομικὲς» ἃς ποῦμε ἀντιλήψεις στὰ χωριά μας τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ὅπου τὸ κάθε τὶ ὑπολογιζόταν σύμφωνα μὲ τὰ δεδομένα τῆς στιγμῆς (πληθυσμός, ἀνάγκες, συνήθειες κλπ.). Ὡστε ἀνάλογα μὲ τὸ μέγεθος τοῦ χωριοῦ καὶ τῆς πλατείας ἡ θέση του εἶναι καλὴ καὶ ἔξυπηρετική, ἀνάλογα μὲ τὸν προορισμό του. Γιατὶ σ' αὐτὸ στεγάζονταν σὲ δύο δωμάτια μὲ τζάκια καὶ μπάσια οἱ ξένοι περαστικοὶ (στὸ ἰσόγειο τὰ ζῶα τους), ἡ Διαχειριστικὴ Ἐπιτροπὴ τῶν κληροδοτημάτων, ἡ μεγάλη δίτροχη χειροκίνητη πυροσβεστικὴ ἀντλία, καθὼς καὶ ἡ βρύση στὴν ἰσόγειο στοὰ καὶ στὸ ὑπόγειο ἡ δεξαμενὴ γιὰ τὸ πότισμα τῶν κήπων τοῦ χωριοῦ.

Χαρακτηριστικά του εἶναι τὸ ὑπόστηλο μεγάλο μπαλκόνι καὶ ἡ θολωτὴ μεγάλη εἰσόδος τῆς Βρύσης. Πρωτοτυπία στὸν ἀρχιτεκτονικὸ ρυθμὸ τοῦ χωριοῦ. Σήμερα χρησιμοποιεῖται σὰν κοινοτικὸ γραφεῖο καὶ σὰν κατάλυμα τοῦ τσομπάνου τοῦ χωριοῦ. Παλαιότερα παρεῖχε στέγη καὶ τροφὴ στοὺς ξένους καὶ κατὰ διαστήματα χρησιμοποιήθηκε ως διαμονὴ ἀποσπασμάτων τῶν Τούρκων, τῆς χωροφυλακῆς, τῶν ἀνταρτῶν καὶ τοῦ στρατοῦ. Τώρα ὁ πίσω τοῖχος του ἔχει γείρει ἐπικινδύνως, καὶ ἡ σκεπὴ του διατηρεῖται μὲ ἀπελπισμένες ἐπισκευὲς ποὺ κάμει ἀπὸ φιλάγαθη διάθεση ὁ κ. Γεωρ. Τζιμινάδης. Ἀλλο ἔνα κτίριο ποὺ προσφέρεται γιὰ σύγχρονες κοινωνικὲς καὶ πολιτιστικὲς ὑποθέσεις.

Στὸ Μεσοχῶρι εἶναι ἡ κεντρικὴ Ἐκκλησία (τὸ Γανναδιὸ ἔχει 12 ἐκκλησίες), τὸ ψηλὸ Καμπαναριό, τὸ πλακόστρωτο προαύλιο μὲ τὴν πέτρινη σφαῖρα στὴν εἰσόδο καὶ τὴ μεγάλη λεύκα, καὶ ἡ πλακόστρωτη πλατεῖα ὅπου γύρω τῆς

εἶχε τὰ Κοινοτικὰ καὶ ἐμπορικὰ καταστήματα.

Ἡ Ἐκκλησία τῶν Ἅγιων Ταξιαρχῶν ἔχει ἔμφανίζει ἔξωτερικῶς πολυτέλειες ἢ βυζαντινὴ ἀρχιτεκτονικὴ ὄψη. Εἶναι ἔνα κτίριο πού, εύρισκόμενο στὴν κεντρικὴ πλατεῖα, δὲν ἀντανακλᾶ θρησκευτικὲς φοβίες στὴν κοσμικὴ ζωή, ἐνῷ συγχρόνως ὑπάρχει ἡ εὐκαιρία καὶ ἡ διακριτικότητα στὸν εὔσεβη, ἀπὸ ἄλλες ἀπόψεις του, νὰ βρῇ πρόσφορο ἀντίκρυσμα στὴ θρησκευτικότητά του.

Μιὰ ἀρκετὰ μεγάλη καὶ ψηλὴ ἐκκλησία μὲ παράθυρα μόνο ψηλὰ καὶ εἰσόδους μόνο ἀπὸ τὴν ἐμπρόσθια πλευρά, καθ' ὅλο τὸ μάκρος τῆς ὁποίας προβάλλει ἔνα ὑπόστεγο πλακοσκέπαστο ποὺ γύρω του ἔχει καθίσματα. Στὰ χωριὰ μας τὸ ὑπόστεγο αὐτὸ συναντᾶται συχνὰ καὶ ἔχει πρακτικοὺς σκοπούς. Πάντως ἃς μήν φαντασθῇ κανεὶς ἔνα ψυχρὸ κτίριο. Εἶναι ἀπλῶς πολὺ διακριτικό.

Τὸ ἔσωτερικὸ τῆς ἐκκλησίας ώστόσο εἶναι ὑπέροχο. Σχεδὸν ἀσυνήθης πολυτέλεια γιὰ χωριό. ὅχι δμως καὶ γιὰ τὸ Γανναδιό. Θὰ χρειαζόταν νὰ γραφοῦν πολλὰ γιὰ μιὰ πλήρη περιγραφή. Ἀναφέρω ἐδῶ ἀπλῶς ώρισμένα στοιχεῖα: Ὁ ρυθμὸς Βασιλικῆς. Οἱ κολῶνες καὶ οἱ πολλοὶ θόλοι γλαφυροί, σὲ τρόπο ποὺ οὔτε μοντερνίζουν οὔτε διατηροῦν ἀτέλειες τῆς περιπλοκῆς βυζαντινῆς τέχνης. Θυμίζουν τὴν ἀπλότητα τῶν Στηλῶν τοῦ Ὁλυμπίου Διός.

Στὸ «νοικοκυρεμένο» σύνολο προσδίδουν ἴδιαίτερη δμορφιά οἱ 3 διάφοροι ώραῖοι πολυέλαιοι καὶ τὰ μανουάλια, ὁ ξυλόγλυπτος ἄμβωνας καὶ οἱ τοιχογραφίες ἀπὸ ὀλόσωμες παραστάσεις ἀγίων στοὺς δύο μεγάλους τοίχους. Ἐξαιρετικῆς τέχνης καὶ δμορφιᾶς εἶναι ἄλλωστε τὸ χρυσόχρωμο τέμπλο ποὺ εἶναι σὲ δλη τὴν ἔκτασή του σκαλιστὸ μὲ περίπλοκα παραστατικὰ σχέδια ποὺ δίνουν τὴν ὄψη περικοκλάδας—λέγεται ὅτι εἶναι φερμένο ἀπὸ τὸ Ἀργυρόκαστρο—Τέλος τὰ στασίδια εἶναι διαρρυθμισμένα κατὰ τὸν τρόπο ποὺ συναντᾶται στὶς σημερινὲς μητροπόλεις. Πολλὲς εἰκόνες φέρουν χρονολογίες πρὶν ἀπὸ τὸ 1700 καὶ εἶναι

ἀξιόλογης τέχνης. Υπάρχουν δὲ καὶ εἰκόνες τοῦ χωριανοῦ ζωγράφου Νικολαΐδη.

Στὸ Ἱερὸ ὁ Ἐσταυρωμένος τὴν 20ην Αὐγούστου 1930 συνδέθηκε μὲν ἔνα θαῦμα ποὺ συγκλόνισε τὶς γύρω κοινότητες. Ἀπὸ τὰ μάτια του ἔτρεχαν δάκρυα καὶ ἀπὸ τὸ σῶμα Του ἰδρῶτες ἐπὶ τρεῖς ἡμέρες. Οἱ παλαιότεροι ἀναφέρουν ὅτι ἔγιναν τότε δεήσεις καὶ πολλοὶ κράτησαν γιὰ φυλακτὸ τὶς σταγόνες ἐκεῖνες.

Στὸ προαύλιο τῆς Ἐκκλησίας ὁρθώνεται τὸ περίκομψο Καμπαναριό τοῦ χωριοῦ. Δὲν συνάντησα ἄλλον παρόμοιο κτίσμα. Σχεδὸν τετράγωνη ἡ βάση του ἀφίνει μετὰ ἀπὸ τὸ μέσο τοῦ ὕψους του πρῶτα μιὰ σειρὰ ἀπὸ 4 μεγάλα καμπυλωτὰ παράθυρα καὶ ἔπειτα διπλάσια ἀνοίγματα χωρισμένα μὲν μικρὲς κολῶνες. Τὸ γεῦσο του καὶ ἡ πυραμιδοειδῆς σκεπή του προσδίδουν μιὰ ἀναξήγητη δμορφιά, ἵδιως ὅταν φαίνεται ἀπὸ μακριά.

Λέγεται πὼς τὸ ἔκτισε ἡ παλαιὰ οἰκοδομικὴ οἰκογένεια τῶν Τσανάδων. Καὶ πράγματι ἔκαμαν καλὴ δουλειὰ. Εἶναι ἔνα σύμβολο στὸ χωριό. Στὸ ἐσωτερικό του κρέμεται ἡ ἀλυσίδα καὶ ἡ καμπάνα ἔχει ἔναν τόσο γλυκὸ καὶ χαρακτηριστικὸ ἥχο ποὺ κάμει πάντα νὰ σκιρτᾶ ἡ καρδιὰ τῶν ταξιδεμένων ὅταν κάτι τοὺς τὸν θυμίση.

Προσπαθῶ νὰ συντομεύω τὶς περιγραφὲς, ἀφίνοντας κατ’ ἀνάγκην σπουδαῖα στοιχεῖα ποὺ ἀποκαλύπτουν τὴν δμορφιά, τὴν τέχνη καὶ τὸν πλοῦτο σ’ αὐτὸ τὸ χωριό. Ἀλλὰ δὲν θέλω νὰ ἀφήσω ἀπαρατήρητη τὴν ἐμφάνιση ἀρχαίου θεάτρου ποὺ φαίνεται ὅτι ἔχει τὸ προαύλιο τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὰ ἀπανωτὰ πεζούλια γύρω του, στρωμένο μὲ συμμετρικὲς πλάκες, ἵδιως ὅταν ἔκει γίνεται χορός. Ὁ πολιτισμὸς τοῦ χωριοῦ τῶν χρόνων ἐκείνων θυμίζει σὲ πολλὰ σημεῖα τὸν ἀρχαῖο Ἑλληνικό.

Ἐνα ἀκόμη κληροδότημα τοῦ Σ. Ξεινοῦ εἶναι ἡ Ἐκκλησία Κοιμή-

σεως τῆς Θεοτόκου ἔξω ἀπὸ τὸ χωριό καὶ λίγα βῆματα μετὰ τὴ Σπυριδώνειο Σχολὴ. Τὸ σχέδιο της εἶναι πανομοιότυπο τῆς κεντρικῆς Ἐκκλησίας καὶ μόνο τὸ ὑπόστεγο ἔχει πέτρινες ἀντὶ δρύινες κολῶνες. Ἐπίσης τὸ μέγεθος της εἶναι μικρότερο καὶ τὸ ἐσωτερικὸ της φτωχότερο. Ἀλλὰ οἱ εἰκόνες της εἶναι πολὺ παλαιότερες μὲ μεγάλη ἀξία.

Ἐξω ἀπὸ τὴν ἐκκλησία εἶναι τὸ Κοιμητήριο καὶ τὸ νεκροταφεῖο, ποὺ τὰ σκεπάζουν αἰωνόβιες βελλανιδιές. Ἐκεῖ ὑπῆρξε ἡ τελευταία κατοικία γιὰ τὶς περασμένες γενιὲς τοῦ χωριοῦ. Γιὰ τοὺς ἄρχοντας καὶ τοὺς φτωχούς. Μόνο ὁ τάφος τῶν εὐεργετῶν δὲν ἀξιώθηκε νὰ εἶναι ἐδῶ.

Τὸ χειρότερο ὅμως εἶναι ὅτι ἡ πένθιμη εἰκόνα τοῦ νεκροταφείου ἀπλώνεται σιγὰ-σιγὰ καὶ σ’ αὐτὸ τὸ χωριὸ ἔπειτα ἀπὸ τὴν ἐγκατάλειψη ποὺ παρατηρεῖται στὴν παραμελημένη ἐπαρχία μας.

Ἀλλὰ ἀσφαλῶς σ’ ἔνα ζωντανὸ κόσμο σὰν τὸν σύγχρονο, ποὺ ἀπλώνεται σὲ κάθε ἄκρη τῆς γῆς, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ δοῦμε κάποια μέρα γκρεμίσματα καὶ τρόχαλα κι’ ἐδῶ, σὰν αὐτὰ ποὺ βλέπαμε παιδιὰ σὲ παλιὲς καλύβες καὶ ἀγροκίες ἔξω ἀπ’ τὸ χωριό. Κάτι θὰ γίνη. Γιατὶ τοὺλάχιστον ως θέρετρο τὸ χωριὸ αὐτὸ εἶναι ἀσύγκριτο ως πρὸς ἄλλα τέτοια χωριὰ ποὺ φιγουράρουν τώρα στὸν ἔλληνικὸ ἡ καὶ στὸν ξένο τουρισμό. Τὰ ἐνδιαφέροντα, οἱ εὔκαιρίες καὶ οἱ ἐξυπηρετήσεις ποὺ προσφέρει εἶναι πάμπολες, ὅπως σημειώσαμε καὶ στὴν παραπάνω περιγραφή.

Σὰν ἐνίσχυση αὐτῶν τῶν ἐλπίδων καὶ σὰν ὄλοκλήρωση τοῦ θέματος περὶ τῶν κληροδοτημάτων στὸ Γανναδιό, ἀναφέρομε τὴ νέα, ἀρκετὰ μεγάλη κληροδοσία πρὸς τὸ χωριό, τῆς Εὐδοξίας σύζυγου Εὐθ. Τσέρτου, ποὺ τελευταῖα πέθανε στὸ Κάιρο. Πρόκειται γιὰ 5.000 λίρες Αἰγύπτου, 3 γραφεῖα ἐνοικιασμένα στὴν Ἀθήνα καὶ γιὰ τὴν ἰδρυση Ὅμαντουργικῆς Σχολῆς στὸ σπίτι της στὸ χωριό. Τὸ σπίτι αὐτό, κτισμένο

ΤΟΥ ΚΟΝΙΤΣΙΩΤΗ ΓΕΡΟ - ΤΣΑΚΑ

Υπό κ. Ν. Κ. ΤΣΑΚΑ

Σὲ ἀρχετὰ τεύχη τοῦ περιοδικοῦ μας «Κόνιτσα» ἔγραψα ἴστοριούλες καὶ γεγονότα Κονιτσιώτικα. Πολλοὶ τῶν ἀναγνωστῶν μοῦ ἐζήτησαν νὰ δημοσιεύσω στὸ περιοδικὸ μας καὶ ἄλλες ἴστορίες που κατέχω.

Στὸ ἀρχεῖο μου κρατῶ τὸ φύλλο τῆς 16 Φεβρουαρίου 1951 τῆς ἐφημερίδος «ΕΣΤΙΑ» τῶν Ἀθηνῶν εἰς τὸ ὅποῖον γράφει ὁ Χ. Ἀγγελομάτης σχετικὰ μὲ τὴν συνάντησιν τοῦ Γερο-Τσάκα ὑπασπιστοῦ τοῦ Γ. Καραϊσκάκη καὶ συμπολεμιστοῦ τοῦ Γαρδικιώτη Γρίβα μὲ τὸν βασιλέα "Οθωνα.

"Οταν εἶχα διαβάσει ἀπὸ τὴν «Ἐστία» τὴν ἴστορία αὐτὴ τοῦ Ἀγγελομάτη, θυμήθηκα ὅταν ἡμην μικρὸς μαθητὴς στὸ σχολεῖο τῆς ἰδιαιτέρας μου πατρίδος, τὸν μακαρίτην πατέρα μου διηγούμενον τὰ περὶ τοῦ θείου του — ἀδελφοῦ τοῦ πατρός του — Χρήστου Τσάκα, τὸν ὅποῖον μοῦ ἐπαρουσίαζεν ὡς ἀνδρεῖον καὶ πολεμήσαντα εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ Καραϊσκάκη εἰς τὸ Νέον Φάληρον.

Τὴν περὶ τοῦ Χρήστου Τσάκα διήγησιν τοῦ πατρός μου τὴν ἐπιβεβαίωνεν καὶ ὁ κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν εύρισκόμενος μετὰ τοῦ πατρός μου ἐπίσης μακαρίτης νουνός μου Σπυρίδων Γκότζος.

τὰ τελευταῖα προπολεμικὰ χρόνια, μοιάζει μὲ σύγχρονη βίλλα καὶ εἶναι μοναδικὸ στὸ χωριό. Παντζούρια, βεράντες, σαλόνια, ἀκριβῆ ἐπίπλωση,

Ίσως πάλι μόνοι μας, ίσως φτιάξωμε πάλι κάτι καλὸ σ' αὐτὸν τὸν τόπο.

ΧΑΡΙΛΑΟΣ ΓΚΟΥΤΟΣ

Ὦς ἔλεγεν ὁ πατέρας μου ὁ Γερο-Τσάκας μετὰ τὸ πέρας τῶν ἐπιχειρήσεων τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 δὲν ἐπανῆλθεν εἰς Κόνιτσαν, φοβούμενος τοὺς Τούρκους, ἀλλὰ ἐγκατεστάθη στὴν ἐλεύθερη Ἐλλάδα, κάπου κοντά στὴ Λαμία.

Καὶ τώρα νὰ ἡ ἴστορία τοῦ Χ. Ἀγγελομάτη.

ΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΡΟ ΤΣΑΚΑ

"Οταν ἐσκοτώθη, τόσον ἀδικα, ὁ Καραϊσκάκης, ἀγωνιζόμενος ν' ἀπελευθερώσῃ τὴν Ἀκρόπολιν, τὸν μοιραῖον ἐκεῖνον Ἀπρίλιον τοῦ 1827, πένθος, κατήφεια καὶ ἀπελπισία ἐκυριάρχησεν εἰς τὸ Ἑληνικὸν στρατόπεδον καὶ εἰς ὅλον τὸν Ἑλληνισμόν.

"Ετσι καὶ ὁ γιγαντόσωμος παληὸς κλέφτης ὁ Τσάκας, φορτωμένος τρία τέταρτα σχεδὸν αἰῶνος ὅταν ἐτελείωσεν ὁ πόλεμος, ἀντὶ νὰ ἐκλιπαρήσῃ τὸν οἴκτον καὶ μίαν οἰανδήποτε θέσιν εἰς τὸ Ναύπλιον ἢ τὰς Ἀθήνας, ἀπεσύρθη εἰς τὰ βουνὰ τῆς Δυτικῆς Ἐλλάδος, κατώρθωσε ν' ἀγοράσῃ μερικὰ γιδοπρόβατα καὶ ἔγινε τσοπάνος.

Εἰς τὴν ἡλικίαν αύτήν, ἀπεφάσισε ν' ἀποκτήσῃ οἰκογένειαν καὶ ἐνυμφεύθη μίαν πανεύμορφην χωρικὴν τῶν βουνῶν.

Τὰ χρόνια ἐκύλισαν καὶ κάποτε, πτού ὁ "Οθων καὶ ἡ Ἀμαλία περιώδευσαν εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη, ἤκουσαν τὸν ὑπασπιστὴν τῶν Γαρδικιώτην Γρίβαν νὰ τοὺς λέγῃ :

— Σὲ λίγο θὰ φθάσουμε στὴ στάνη τοῦ ὄνομαστοῦ Τσάκα.

— Καὶ ποιὸς εἶναι αὐτὸς ὁ Τσάκας;
‘Ο Γρίβας, ποὺ τὸν ἤξευρε καλὰ ἀπὸ τὴν ἐποχήν, ποὺ ἐπολεμοῦσαν μαζῆ κάτω ἀπὸ τὴν φλογερὴν ἀρχηγίαν τοῦ Γυιοῦ τῆς Καλόγρης, τοῦ Καραϊσκάκη περιέγραψεν εἰς τοὺς βασιλεῖς τὸν λεοντόθυμον κλέφτην καὶ προσέθεσε :

— Τὸ πιὸ παράξενο, ὅμως, δὲν εἶναι αὐτό. Τὸ πιὸ παράξενο εἶναι, ὅτι ὁ Τσάκας, ἃν καὶ ἐκατὸ χρονῶν, δὲν ἔχει πολὺν καιρό, ποὺ πανδρεύθηκε γιὰ τρίτη φορά.

Οἱ βασιλεῖς — κατὰ τὰ ἀνέκδοτα ἀπομνημονεύματα τοῦ Β. Γ. Δημητρακάκη, τὰ διασωζόμενα ἀπὸ τὸν Γιάννην Βλαχογιάννην — ἔξεπλάγησαν, ὅπως ἦτο φυσικὸν, καὶ ἐζήτησαν νὰ ἴδουν τὸν γερο-Τσάκα. Μετὰ πάροδον ὀλίγης ὥρας ὁ λεβεντόκορμος καὶ ἀσπρομάλλης Τσάκας, εύθυτενής καὶ ζωηρός, ἐστέκετο ἐμπρός των.

— Διατὶ δὲν ἐζητήσατε ἀμοιβὴν διὰ τὰς ὑπηρεσίας σας;», ἡρώτησεν ὁ ‘Οθων εἰς τὴν καθαρεύουσαν, ποὺ τοῦ εἶχε μάθει ὁ πρῶτος ‘Ελλην διδάσκαλός του, Φίλιππος Ἰωάννου.

‘Ο Τσάκας θὰ ἔχρειάσθη, ἀσφαλῶς, νὰ σκεφθῇ προτοῦ ἀπαντήσῃ:

— Χαρὰ στὰ γουνικὰ — εἶπε — ποὺ καρτερᾶνε νὰ δώσουν ψουμὶ στὰ παιδιά της, ἀμὰ σκάσουν ἀπ’ τὰ κλάύματα!

‘Ο γερο-Τσάκας ἀπηχοῦσε μὲ τὴν ἀπάντησίν του αὐτὴν τὸ παράπονον τῶν ἀγωνιστῶν διὰ τὸν κατατρεγμὸν των ἀπὸ τοὺς Βουαροὺς καὶ διὰ τὴν ἀδιαφορίαν τῆς κοινωνίας καὶ τῆς πολιτείας, ποὺ ἔφερε πολλοὺς μαχητὰς εἰς τὸν τάφον, ἀπὸ πεῖναν καὶ ἀπὸ αὐτοχειρίαν.

‘Ο ‘Οθων ἔδέχθη ἀληθινὸν πλῆγμα μὲ τὴν εὔγλωτον αὐτὴν ἀπάντησίν τοῦ ‘Αγωνιστοῦ καί, μὴ ἡμπορῶντας τίποτε ἄλλο νὰ κάμῃ τὴν στιγμὴν ἔκείνην, τούλαχιστον. τοῦ ἀπένειμε τὸν Σταυρὸν

τοῦ Σωτῆρος καὶ διέταξε τὸν Γαρδικιώτην νὰ κρατήσῃ σημείωσιν τοῦ ὀνόματος τοῦ Τσάκα διὰ νὰ τοῦ δώσῃ, ἐπανερχόμενος εἰς τὰς Ἀθήνας, ύλικωτέραν ἀπόδειξιν τῆς εὐγνωμοσύνης τοῦ ‘Εθνους.

‘Ἐν τῷ μεταξύ, ἡ ‘Αμαλία περιειργάζετο μίαν χωρικὴν ὑψηλὴν καὶ αὐτὴν καὶ ρωμαλέαν, ποὺ δὲν ἡμποροῦσε νὰ ἔχῃ ἡλικίαν μεγαλυτέραν τῶν τριάντα χρόνων καὶ ποὺ ἐστέκετο ἄφωνη καὶ ἄκουε τὴν συνομιλίαν.

— Εἴσαι κόρη τοῦ καπετάνιου;», ἡρώτησε, ἃν καὶ ἤξερεν ἡδη ἀπὸ ὅσα τοὺς εἶχε πῆ ὁ Γρίβας, ὅτι θὰ ἦτο ἡ γυναίκα του.

‘Ο Τσάκας δὲν ἄφησε ν’ ἀπαντήσῃ.

— ‘Ο Θεγὸς — εἶπε — δὲ μ’ χάρ’σε παιδιὰ μὲ καμμιὰ ἀπ’ τὴς τρεῖς γ’ναῖκες, ποὺ πῆρα ἡ στερνή, ἡ τρίτη εἰν’ αὐτήν ὅπ’ βλέπ’ς, τώρα, Κυρὰ Βασίλισσα!

‘Η ‘Αμαλία, ἡθέλησε νὰ πειράξῃ τὸν γερο-Τσάκαν, καὶ τοῦ ἀπήντησε μὲ κάπτοιαν δόσιν πονηρίας:

— Μὰ αὐτὴ εἶναι πολὺ νέα γιὰ σένα καὶ τὴν ἀδίκησες νὰ τὴν πάρης γυναῖκα σου. ‘Εσύ εἶσαι πολὺ προχωρημένος στὰ χρόνια.

‘Ο Τσάκας, ποὺ ἤξευρε νὰ μάχεται ἤξευρε καὶ ν’ ἀπαντᾶ:

— Νὰ σ’ πῶ..., εἶπε μὲ πονηρία καὶ αὐτός. «Κυρὰ βασίλισσα, ἃν ἐν’ νὰ χαλάης τ’ Σαρακουστή, τότες νὰ φᾶς ἀρνὶ ἡ π’λακίδα (=πουλακίδα). Μὰ ἃν ἐν (=εἶναι) νὰ φᾶς παληόγιδα, φάει καλλίτερα ξερὸ τοῦ ψουμάκι ’σ νᾶχης διάφουρου καὶ τὴν ψυχή σ’».

‘Απὸ τότε πλέον καὶ ἡ ‘Αμαλία δὲν ἔπαινε νὰ ἐρωτᾷ ὁσάκις συναντοῦσεν ὅσους ἔγνωριζεν, ὅτι κατήγοντο ἀπὸ τὰ μέρη ἔκεινα τῆς Δυτικῆς ‘Ελλάδος;

— Ζῆ ὁ γερο-Τσάκας;

X. ΑΓΓΕΛΟΜΑΤΗΣ
(Γιὰ τὴν ἀντιγραφὴ N. K. ΤΣΑΚΑΣ)

РАЗДАЧА МИАСА

ΒΑΣΙΛΗ ΜΥΛΩΝΑ

www.ijerpi.org

K P O Y Σ I A

Λουμάκι ὁξυᾶς θέλ' ἀνεβῶ
καὶ πέρα ν' ἀγναντέψω,
ἐκεῖ ναι τὰ λιβάδια μας
βόσκοντα σαοακατσάνοι.

Γιὰ τζίκα χλωροτύρι μᾶς γελοῦ
χαλάλι νὰ τοὺς γίνει,
τὰ βοσκοτόπια εἶναι κουνά ...

Λουμάκι δξνᾶς θέλ^η ἀνεβῶ
καὶ πέρα ν^ό ἀγναντέψω
τις λνγέρες ἀπ^ό τὰ χωριὰ
νὰ καβαλλοῦν τὴν Κρούσια
καὶ τὴν κοσόρα νὰ χτυποῦν
μὲ ἵδρο καὶ τραγούδι
γιὰ δνὸ δεμάτια κλέτσιο ...

Λουμάκι δέξυται θέλ' ἀνεβῶ
στὸ κρούξιμο τοῦ ἥλιου
καὶ σὰ γεράκι φοβερὸ
δίσκιος μου νὰ πέσει,
νὰ ζαρλατίσει κυπριά,
κι' αὐτὲς τὶς τσοποποῦλες
μὲ τὶς τριχὲς καὶ τὶς ποδι
δίάχος μου νὰ χονγιάξει ..

Λουμάκι ὁξυῖς θέλ' ἀνεβῶ
νὰ κοάξω τὶς νεραΐδες
ἀπὸ τὴν νεραΐδόλιμνη
κι' ἀπ' τῆς Ὁριᾶς τὸ κάστρο,
τὴν Κρούσια ἀπ' τὰ βαθιόριζα
σὲ μίᾳ νυχτὶὰ νὰ φίξουν
καὶ στὰ παλιὰ λουμάκια της
τοελλὸ γοοὸ νὰ παίξουν ...

Λουμάκι ὁξυᾶς θέλ’ ἀνεβῶ
νὰ κράξω στὰ ρουμάνια
νὰ βγεῖ ὁ δράκος τῆς σπηλιᾶς
νὰ πάρει τὰ λουμάκια
νὰ χτίσει τὶς γκρεμάδες μας
ποὺ τάχατες θρηνάει
τοῦ παλιολάτρη ὁ δειλὸς καημὸς
καὶ δράκο τὸν φοβᾶται ...

Λουμάκι ὁξυᾶς θέλ' ἀνεβῶ
τοὺς δράκους νὰ προστάξω,
νὰ φίξονται τὴν Κρούσια μᾶς
κι' αὐτὸ τὸ Βαρτζομπάνι
μέσα στὸ «Ντέρτι», στὸ «Κλειδί»
νὰ κρύψουν τὸν Ἀῶ,
νὰ μὴν κλαίει αὐτὸς γιὰ μᾶς
καὶ μεῖς γι' αὐτὸν νὰ κλαῖμε ...

Λουμάκι ὁξυῖς θέλ^η ἀνεβῶ
λουμάκια γιὰ νὰ κόψω,
νὰ τὰ μοιράσω στὰ παιδιὰ
καὶ θιάματα νὰ χτίσω,
χειμώνα, καλοκαίρι σὰ διαβεῦ
ὅ μαραζιάρης παλιολάτοης
νὰ βρεῖ παλάτια καὶ φλουριὰ
ἀντὶς μιὰ τζίκα κλέτσιο ...

Λουμάκια δξυνᾶς θέλ^η ἀνεβῶ
λουμάκι γιὰ νὰ κόψω
τὸ πιὸ χλωρό, τό πιό γερό,
στὸ δράκο νὰ τὸ δώσω,
στρωτούρι νὰ χτυπάει φωτιὲς
στὸν ὅχτο τῆς Βωβούσας,
νὰ γλέπουν, Κρούσια, νὰ σκορποῦν
μετζίλι οἱ νυχτερίδες ...

Αθήνα Νοέμβριος 1963

‘Η Ρήνα τοῦ Βιολτζῆ

·Υπὸ κ. ΤΑΚΗ ΠΑΠΑΔΗΜΟΥΛΗ

’Επάνω—έπάνω στὴν Κόνιτσα, κοντὰ στὰ δροσόλουστα «Πλατάνια» κι’ ἀπέναντι ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ ἀγαπητοῦ Κώστα Τζάλλα, ἥταν τὸ φτωχικὸ τῆς κυρὰ Ρήνας — τῆς Ρήνας τοῦ Βιολτζῆ.

Οἱ παληότεροι Κονιτσιῶτες τὴν ἤξεραν τὴν κυρὰ Ρήνα γιατὶ ἥταν ἔνας τύπος στὴν Κόνιτσα. Ζοῦσε στὰ γεράματά της ἀσκητικὴ ζωή, μέσα στὴ φτώχεια καὶ τὴν ἐξαθλίωση ποὺ τὴν ἔδερνε. Οἱ πρόσοδοί της ἦσαν τὸ γάλα, τὸ μαλλί καὶ τὰ ἀρνιὰ ἀπὸ καμμιὰ δεκαπενταριὰ πρόβατα ποὺ εἶχε, καθὼς καὶ οἱ εἰσπράξεις ἀπὸ τὶς κουκουνάρες — τὶς κουκουσιοῦλες ὅπως τὶς λέγαμε — ποὺ μάζευε στὸ δάσος καὶ τὶς πούλαγε σὲ δικά της σπίτια. ’Εκτὸς ἀπ’ αὐτὰ ἥταν καὶ ἡ καλωσύνη λίγων νοικοκυράδων ποὺ τῆς προμήθευαν κάτι φαγώσιμο καὶ κανένα τριμένο φουστάνι καὶ ἐσώρουχο.

Λιτοδίαιτη ἥταν ἡ κυρὰ Ρήνα. Μπομπότα καὶ κρεμμύδι ποὺ λέει ὁ λόγος. Τὸ λαδάκι μὲ τὸ σταγονόμετρο.

Τοὺς μῆνες ποὺ ἦσαν «γαλάρια» τὰ πρόβατά της ἔτριβε κι’ αὐτὴ τὴ μπομπότα της μέσα στὸ γάλα κι’ ἔφτιαχνε τὴν παπάρα της. Καὶ στὶς καλὲς μέρες ποὺ θὰ πούλαγε κανένα ἀρνί, θὰ κράταγε λίγο κρέας ἢ τὰ ἐντόσθια.

Μαύρη καὶ ἡλιοκαμένη, ξεραγκιανή. Παρ’ ὅλη δὲ τὴ φτώχεια της εἶχε ὑγεία γιατὶ τὴ ζωογονοῦσε ὁ καθαρὸς ἀέρας τοῦ βουνοῦ καὶ δὲν τῆς ἔλειπε ποτὲ τὸ κέφι.

Πέθανε νόμιζω στὸν καιρὸ τῆς κατοχῆς ἢ λίγο μετὰ ἀπὸ αὐτὴ σὲ μεγάλη ἡλικία. ‘Ο Κώστας Τζάλλας — τὸ ἀρ-

χεῖο αὐτὸ τῆς Κόνιτσας — θὰ εῖναι σὲ θέση νὰ μᾶς πῇ γιὰ τὰ τελευταῖα της χρόνια σὰν γείτονάς της. ’Εγὼ στὴ θύμησή μου ἔχω τὴ ζωή της στὰ προπολεμικὰ χρόνια.

Τὰ «Πλατάνια» προπολεμικὰ ἥταν ὁ τόπος ποὺ γινόταν οἱ συγκεντρώσεις τῶν Κονιτσιωτῶν. ’Εκεῖ ἡ νεολαία κάθε ἀπόγευμα καὶ βράδυ τὰ καλοκαίρια. ’Εκεῖ καταστάλλαγμα ἀπὸ τὰ πανηγύρια καὶ ἡ συνέχεια τοῦ γλεντιοῦ. ’Εκεῖ κάθε Κυριακὴ τὸ σιργιάνι ὅλων τῶν Κονιτσιωτῶν. ’Εκεῖ τὰ παληκάρια πέρναγαν καμαρωτὰ κι’ οἱ νηὲς ἔρριχναν κρυφὲς ματιὲς σ’ αὐτά.

’Εκεῖ κι’ ἡ κυρὰ Ρήνα πάντοτε. Στοιχειὸ στὰ «Πλατάνια» αὐτή, ὅπως κι’ ὁ Γιάννης ὁ Ρεντζούλης, ὁ καλοκάγαθος «Μπαντές».

Τὰ «Πλατάνια» χωρὶς τὴν κυρὰ Ρήνα δὲν ἥταν νοητὰ γιὰ μᾶς. Κάτι θὰ τὶς λέγαμε νὰ τὴν πειράξουμε καὶ οάποια ἀπάντηση τσουχτερὴ θὰ πέρναμε. Κι’ ἔνα βαρὺ γέλοιο θάβγαινε ἀπὸ τὸ πελώριο στόμα της γιὰ νὰ τὸ πάρῃ ὁ ἀντίλαλος τοῦ βουνοῦ.

Μεγάλη χαρὰ ἔδειχνε ἡ κυρὰ Ρήνα ὅταν μὲ ἔβλεπε καὶ τοῦτο γιατὶ εἶχε ἴδιαίτερο δεσμὸ μὲ τὸ σπίτι μου. “Ημουν τὸ ἐγγόνι τοῦ Γιαννάκη Φλώρου, τοῦ πρώτου ἀρχοντα τῆς Κόνιτσας, στὸν ὅποιο ὁ πατέρας της ὁ χτωχὸς ὄργανοπαίχτης — γύφτος — Σταῦρος Βιολτζῆς, εἶχε δώσει γιὰ ὑπερέτρια τὴ Ρήνα ἀπὸ μικρὴ παιδιούλα.

‘Η Ρήνα μεγάλωσε στ’ ἀρχοντικό,

έφθασε στήν ήλικία τῶν 20 χρονῶν, που κατά τὰ ἔθιμα ποὺ ἐπικρατοῦσαν ἔπρεπε νὰ παντρευτῇ. Τῆς βρῆκαν τὸν γαμπρό, ἀνάλογα μὲ τὴν κοινωνικὴ της θέση, τὸν Μιχάλη Γιώτη, τσομπάνο στὰ πρόβατα καὶ τὰ γίδια στὴν κάτω Κόνιτσα.

Φτωχὸς ἦταν ὁ Μιχάλης, φτωχὴ καὶ ἡ Ρήνα, μὰ ἡσαν νέοι καὶ οἱ δυό τους κι' ἔτσι ὑπῆρχε ἡ ἐλπίδα πῶς σιγὰ-σιγὰ θὰ μποροῦσαν νὰ φτιάξουν τὸ σπιτικό τους. Ἐκεῖνος μὲ τὴ δουλειά του κι' αὐτὴ στὸ νοικοκυριό.

"Οταν τῆς εἶπαν τῆς Ρήνας πῶς τῆς βρῆκαν γαμπρό, ἀρχισε νὰ χτυπιέται, νὰ κλαίει καὶ νὰ ὀδύρεται. Οὔτε ν' ἀκούσῃ δὲν ἥθελε ὅτι θάφευγε ἀπὸ τὸ ἀρχοντικό, νὰ ἀφίσῃ τὰ ἀγαθὰ τοῦ Ἀβραάμ καὶ νὰ πάει στὴ φτώχεια καὶ τὴ δυστυχία που τὴν ἔξευρε καλὰ ἀπὸ τὸ πατρικό της.

Μὰ ἔλα ποὺ στὴν ἐποχή της ἐθεωρεῖτο στῦγμα γιὰ μιὰ κοπέλλα νὰ μείνῃ στὸ ράφι!

Καὶ τ' ἀφεντικό της, ὁ Γιαννάκης Φλώρος, δὲν ἔννοοῦσε νὰ γίνῃ αὐτὸς ἡ αἰτία νὰ μὴ παντρευτῇ ἡ Ρήνα καὶ νὰ μὴ ἐκτελέσῃ τὸ καθῆκον του, σᾶν μέλος καὶ μάλιστα ξεχωριστὸ τῆς κοινωνίας που εἶχε αὐστηρὰ τὰ ἔθιμά της.

Κι' ἔτσι μιὰ μέρα ἡ Ρήνα νυφοστολισμένη, ἀλλὰ μὲ λυγμοὺς καὶ μαύρη τὴν καρδιὰ ἔφευγε ἀπὸ τὸ Φλωρέικο γιὰ νὰ ζήσῃ μὲ τὸν φτωχὸ τὸν Μιχάλη Γιώτη.

Μὰ ἡ ἔνωση αὐτὴ δὲν κράτησε πολύ. "Υστερα ἀπὸ λίγους μῆνες ἡ Ρήνα ἀφινε τὸν Μιχάλη ποὺ ἦτανε ἀνιπρόκοπος καὶ σκληρός, ἀφινε τὴ φτώχεια καὶ γύρισε πάλι στὸ σπίτι τοῦ παπποῦ μου.

"Εμεινε λίγα χρόνια ἐσωτερική, ἀργότερα πῆγε στὸ σπίτι τοῦ πατέρα της γιὰ νὰ τὸν περιποιεῖται, γιατὶ εἶχε γεράσει πειὰ καὶ ὁ Σταύρος ὁ Βιολτζῆς καὶ ἦταν κατάκοιτος.

Πέθανε ἀργότερα, στὰ 1911, ὁ «ἀφέντης» της. Ἀπὸ τότε ἔχασε τὸν προστάτη της καὶ ὀρφάνεψε ἡ Ρήνα. Ἀμβλύνθηκε ὁ δεσμὸς μὲ τὸ σπίτι μου σιγά σιγά. Πέθανε κι' ὁ Σταύρος ὁ Βιολτζῆς κι' ἔμεινε μόνη της ἡ κυρά Ρήνα, μὲ τὰ προβατάκια της — τὰ παιδιά της ὅπως τὰ ἔλεγε — καὶ τὴ φτώχεια της.

Δὲν ἔπαψε βέβαια νὰ μᾶς ἐπισκέπτεται, νὰ μᾶς φέρνει τὶς κοοκουνάρες καὶ νὰ ἐφοδιάζεται κάπως ἀπὸ τὴ μάννα μου.

Πάει κι' ἡ κυρά Ρήνα ὅπως ὅλοι σκεδὸν οἱ παληότεροι μου, μὰ σὲ μένα ὅταν ἐπισκέπτομαι τὰ πλατάνια καὶ περνάω τὶς πλαγιές τοῦ βουνοῦ δίπλα ἀπὸ τὸ καλύβι της, ἡ ὀπτασία της εἶναι μπροστά μου. Ἡ κυρά Ρήνα μὲ τὰ κουρέλια της, μὲ τὸ ραβδί της καὶ τὰ πρόβατά της καὶ μὲ μιὰ ἀγκαλιὰ ἀπὸ ξερὰ ξῦλα γιὰ τὴ φωτειὰ ἢ λίγο «κλαδί» ἀπὸ τὸ βουνό γιὰ τὰ παιδιά της. Τρεχάτη, ξεραγκιανή, μαύρη, χωρὶς δόντια, μὰ πάντα συμπαθητική, κεφάτη καὶ μὲ διάθεση γιὰ πειραγμα. Ζοῦσε τὴν πειδὸν ἀπλὴ ζωή. Γιατρὸς δὲν εἶδε τὸ κορμί της οὔτε ἐπικασε τὴ φλέβα της. Καμιὰ ἐπιθυμία δὲν εἶχε γιὰ κάτι καλλίτερο. Σᾶν φιλοσοφημένος ἀσκητὴς ζοῦσε, μπορεῖ νὰ πῇ κανένας, εὐτυχισμένη μὲ συντροφιὰ ἀγνὴ τὰ λίγα προβατάκια της ποὺ ἡσαν τόσο πειθαρχημένα καὶ τόσο τὴν ἀγαποῦσαν.

Στὸ ἀρχεῖο μου βρῆκα τὸ πρωτότυπο τοῦ προικοσυμφώνου της. Αὐτὸ μ' ἔκαμε νὰ τὴ θυμηθῶ καὶ νὰ γράψω τὰ παραπάνω. Πιστεύω ὅτι ἀξίζει νὰ τὸ φέρω στὴ δημοσιότητα, γι' αὐτὸ καὶ τὸ καταχωρῶ πάρα κάτω ὅπως ἀκριβῶς ἔχει

ΤΑΚ. ΠΑΠ.

ΠΡΟΙΚΟΣΥΜΦΩΝΟΝ

Σήμερον εὐχαρίστως ἀρραβωνίζεται ὁ Κύρ. Μιχαὴλ Γιώτη χήρας ἐκ Κάτω Κονίτσης μετὰ Εἰρήνης Σταύρου Βιολτζῆ ἐκ τῆς "Ανω Κονίτσης ἀντιπροσωπευομένης παρὰ τοῦ Κ. Ι. Φλώρου εἰς γάμον πρῶτον καὶ λαμβάνει ως προικεῖον τὰ ἐπόμενα.

Αην Ἐνδυμασίαν συγκειμένην ἐκ τῶν ἔξῆς.

1. Φουστάνι μεταξωτὸ ἀπὸ τζαφέρι

1. σάκο ρούχινο μὲ σαμοῦρι καὶ ποντίκι
Βαν Ἐνδυμασίαν.

"Ἐν φουστάνι Μπουχαράκι
ἔνα σάκο ρούχινον ἄνευ γούνας.
Γην ἐνδυμασίαν. "Ἐνα σάκο ἀπὸ Καρα-
μάνταλο γουνομένο μὲ ἀρνιακὸ μαῦρο
καὶ ἔνα φουστάνι ἴνδιάνα.

Τρία γελέκια, ἔνα ἀντερί, τρία πα-
τελόνια, ἔξ ύποκάμισα, ἔν σινδόνι, ἔξ
ζευγάρια τσιρέπια, τέσσαρα μανδύλια
κεφαλῆς, δύο φοῦστες, δύο ποδιές
μάλλινες καθὼς καὶ τὸ κρεβατοστρῶ-
σι. Πρὸς τούτοις δὲ καὶ μετρητὰ λί-
ρες Ὁθωμαν. Δέκα μὲ τὰς ὅποιας ύπο-
χρεοῦται ὁ διαλειφθεὶς Μιχαὴλ ν' ἀγο-
ράσῃ ἢ δσπήτιον ἢ χωράφιον ἐπ' ὀνό-
μάτις τῆς διαλειφθείσης Εἰρήνης.

"Ο γάμος γενήσεται μετὰ μῆνας δύο
ἀπὸ σήμερον.

"Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀνωτέρω ὅρων
ἐγένοντο δύο ὅμοια ἔγγραφα, ἄτινα ύπε-
γράφησαν παρ' ἀμφοτέρων τῶν μερῶν.

Κόνιτσα τῇ 1ῃ 8)βρίου 1889 ἐννέα

Ίωάννης Π. Φλώρου ύπόσχομαι

Μιχαὴλ Γιότι χήρας ύπόσχομαι τ'
ἄνωθεν μὲ λόγον του ώς ἀγράμματος τὸν
ύπεγραψα ἐγὼ Παπαχαράλαμπος ὅστις
καὶ μαρτυρῶ.

(ἔπονται ύπογραφαὶ τῶν μαρτύρων)

"Ἐλαβον σήμερον ὁ ύποφαινόμενος
παρὰ τοῦ Κ. Ίωάννου Π. Φλώρου τὰς
ὅπισθεν λίρας Ὁθωμαν. Δέκα ἀριθ. 10,
συγκειμένας ἐκ λιρῶν Ὁθωμανικῶν ἔξ
καὶ γρόσια 35 ἀριθ. 6 καὶ 35 γρόσια γε-
νομένων ἔξόδων διὰ τὴν ἔξαγωγὴν τοῦ
κανονικοῦ ταπίου τὸ ὅποῖον καὶ παρέ-
λαβον καὶ τῶν λοιπῶν πρὸς συμπλήρωσιν
τοῦ ἄνω ποσοῦ τῶν 10 λιρῶν, ἥτοι λίρας
Ὁθωμανικὰς τρεῖς καὶ γρόσια ἑβδομή-
κοντα δύο εἰς μετρητὰ καὶ εἰς ἐνδειξιν
ύποφαινομαι διὰ τοῦ Ἐφημερίου μου
Παπα Χαραλάμπους.

Κόνιτσα 8 Ιανουαρ. 1890.

Μιχαὴλ Γιότι χήρας βεβαιῶ τὰ ἄνω-
θεν καὶ ώς ἀγγράμματος διὰ τοῦ Ἐφημε-
ρίου μου Παπα Χαρ. Γγέτσου ύπεγρά-
φην. Κ. Ἕγουμενίδης παρὼν μαρτυρῶ.
(καὶ ἔτέρα ύπογραφὴ μάρτυρος δυσανά-
γνωστος).

(Γιὰ τὴν ἀντιγραφὴν) ΤΑΚ. ΠΑΠ.

ΜΑΓΕΙΡΙΚΗ – ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗ

ΚΡΕΑΤΟΠΗΤΑ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΙΩΤΙΚΗ

Υλικά

1. Ἀλεύρι διὰ 14 φύλλα.
2. Δύο (2) κιλὰ κρέας μανάρι ἢ ζυ-
γοῦρι ἢ ἀρνὶ γάλακτος κρεατωμένο.
3. "Ἐνα κιλὸ κρεμμύδια.
4. Μία κουταλιὰ τῆς σούπας ρῦζι.
5. "Ἐνα φλυτζάνι τοῦ τσαγιοῦ ριζάλευρο.
6. 300 γραμμάρια βούτυρο γάλακτος διὰ
τὸ ράντισμα τῶν φύλλων.
7. Ὁκτὼ αὐγὰ καὶ λίγο πιπέρι.

Ἐκτέλεσις

Ἄνοιγουμε 12 φύλλα μεγάλα (μεγα-
λείτερα ἀπὸ τὸ ταψὶ) γιὰ νὰ γυρίσῃ ὁ
γύρος (κόθρος) καὶ 2 φύλλα πειὸ χονδρὰ
ἐκ τῶν ὅποιων τὸ ἔνα τὸ ψήνουμε.

Ἄλειφουμε τὸ ταψὶ καὶ στρώνουμε
τὰ φύλλα ραντίζοντάς τα μὲ τὸ βούτυρο
ἔνα-ἔνα καὶ στὸ τέλος βάζουμε τὸ χονδρὸ
καὶ κατόπιν τὸ κομματιασμένο ψημένο
καὶ μετὰ ρίπτομε ἐπ' αὐτοῦ τὴν κου-
ταλιὰ τὸ ρῦζι καλὰ μουσκεμένο καὶ γυ-
ρίζουμε τὰ φύλλα στὴν ἄκρη ποῦ ἔξέ-
χουν γιὰ νὰ σχηματισθῇ ὁ κόθρος ραν-
τίζοντάς τὰ καλὰ μὲ βούτυρο.

Βάζουμε τὸ κρέας νὰ βράσῃ κόβοντάς
το σὲ κανονικὲς μερίδες. Μετὰ τὸ ξά-
φρισμα ρίπτομε τὰ κρεμμύδια χονδρο-
κομένα. "Οταν βράσῃ καλὰ τὸ κρέας τὸ
βγάζουμε καὶ περνοῦμε τὸ ζωμὸ ἀπὸ τὸ
τρυπητὸ πιέζοντας τὰ κρεμμύδια νὰ βγοῦν
πολτός. Τὸν ζωμὸ αὐτὸν τὸν δένουμε μὲ
τὸ ριζάλευρο καὶ ὅταν τὸν κατεβάσουμε
ἀπὸ τὴ φωτιὰ ρίπτομε λίγο πιπέρι καὶ,
ἀφοῦ κρυώσῃ, τὰ ὀκτὼ αὐγὰ κτυπημένα.
Βάζουμε καὶ τὶς μερίδες τοῦ κρέατος
κοντὰ στὸν κόθρο καὶ βάζουμε τὸ ταψὶ^(χωρὶς τὴν κρέμα) στὸ φοῦρνο νὰ ζε-
σταθῇ καλὰ καὶ μετὰ ρίχνουμε καὶ τὴν
κρέμα μὲ προσοχὴ νὰ μὴ ξεχυλίσῃ ἀπὸ
τὸν κόθρο καὶ ἀφίνουμε τὴν πήτα στὸ
φοῦρνο νὰ ψηθῇ.

(Συνταγὴ κυρίας Κούλας Γ. Δόβα)

ΠΡΟΣ ΤΟΝ κ. ΔΗΜΑΡΧΟΝ
ΚΟΝΙΤΣΗΣ

Ἐν Ἀθήναις τῇ 12 Μαρτίου 1965

Φίλε κ. Δήμαρχε,

Ἐχω ὑπ' ὅψιν μου τὴν ἀπὸ 28-1-1965 αἴτησίν σας πρὸς τὸν Ἐλληνικὸν Ταπητούργικὸν ὄργανον σας προσωπικὴν πρὸς τὸν Προϊστάμενον τῶν Ταπητούργικῶν Σχολῶν αὐτοῦ κ. Σύρμαν.

Θλίβομαι, ὡς Κονιτσιώτης, διὰ τὴν δυσάρεστον τροπὴν ποὺ λαμβάνει ἡ λειτουργία τῆς Ταπητούργικῆς Σχολῆς Κονίτσης. Εἶναι ἀπορίας ἄξιον πῶς ἐδημιουργήθη ἀπὸ τὸν Δῆμον Κονίτσης θέμα οἰκονομικῆς βοηθείας ἀποκλειστικῶς ἀπὸ τὸν Ἐλληνικὸν Ταπητούργικὸν ὄργανον σας διὰ τὴν στέγασιν τῆς Ταπητούργικῆς Σχολῆς, ὅταν σᾶς εἶναι γνωστὸν ὅτι ὁ Ταπητούργικὸς ὄργανος, ὁ ὅποιος κατακλύζεται μὲ αἰτήσεις καθημερινῶς ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος διὰ τὴν ἐγκατάστασιν Ταπητούργικῶν Σχολῶν, ἀποφασίζει τὴν ἵδρυσιν μόνον ἐφ' ὅσον, κυρίως, προσφέρεται δωρεὰν ἡ στέγασις τῆς Σχολῆς καὶ ἡ προσέλευσις μαθητριῶν εἶναι εἰς ἀριθμὸν ἴκανοποιητική, ὥστε νὰ εἶναι οἰκονομικῶς συμφέρουσα ἡ λειτουργία τῆς. Πῶς λοιπὸν ἡ Κόνιτσα ἡ ὅποια εἶχε τὴν τύχην νὰ ἀποκτήσῃ ὑπὸ τὰς ἀνωτέρω προϋποθέσεις μίαν ἀπὸ τὰς καλλιτέρας Σχολὰς Ταπητούργιας, ἀπὸ τὴν ὅποιαν ἔχει 280.000 περίπου δραχ. εἰσόδημα κατ' ἔτος, δὲν προσφέρεται νὰ τὴν διατηρήσῃ;

Ὁ Ἐλληνικὸς Ταπητούργικὸς ὄργανος οὐδέποτε καὶ εἰς οὐδεμίαν περίπτωσιν μέχρι σήμερον κατέβαλεν ἐξ ἴδιων μισθώματα διὰ τὴν λειτουργίαν Ταπητούργικῆς Σχολῆς. Ἐξαίρεσις μοναδικὴ ἡ περίπτωσις Κονίτσης, τὸ μὲν διὰ νὰ ἀνταποκριθῇ εἰς τὴν μεγάλην προσφορὰν

μαθητριῶν, ποὺ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ στεγασθοῦν ὅλαι εἰς τὸ προσφέρθεν ἀρχικῶς δωρεὰν οἶκημα, τὸ δὲ διότι ἐπρόκειται διὰ μικρὸν ἐπιβάρυνσιν - 600 δραχ. μηνιαίως - καὶ δι' ὠρισμένην χρονικὴν διάρκειαν μέχρις ἀποπερατώσεως τοῦ ἀνεγειρομένου ὑπὸ τοῦ Δήμου Κονίτσης ἴδιοκτήτου οἶκηματος διὰ τὴν συγκέντρωσιν ὅλων τῶν μαθητριῶν εἰς μίαν στέγην.

Ο Ἐλληνικὸς Ταπητούργικὸς ὄργανος δὲν ἀναγράφει δυστυχῶς εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν του πιστώσεις διὰ τὴν καταβολὴν μισθωμάτων διὰ τὴν λειτουργίαν Ταπητούργικῶν Σχολῶν. Ἐξαίρεσιν ἀποτέλεσεν ἡ περίπτωσις Κονίτσης, ἡ ὅποια εἶναι ὅλως ἴδιαζουσα καὶ ἔγινεν ὑπὸ ὠρισμένας συνθήκας καὶ προϋποθέσεις. Ή μὴ καταβολὴ λοιπὸν μισθωμάτων ἀπὸ τὸν Ε.Τ.Ο. ἀποτελεῖ ἀρχήν. Ἐὰν παραβιασθῇ ἡ ἀρχὴ αὐτὴ τότε θὰ ἔχομεν πλήρη οἰκονομικὴν κατάρρευσιν τοῦ Ἐλληνικοῦ Ταπητούργικοῦ ὄργανος, ἀφοῦ καὶ λόγοι οἰκονομικοὶ δὲν ἐπιτρέπουν τοῦτο.

Σήμερον ὁ Δῆμος Κονίτσης μὲ τὴν προαναφερθεῖσαν εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς παρούσης αἴτησίν του ζητεῖ ἀπὸ τὸν Ε.Τ.Ο. τὴν καταβολὴν τοῦ ἀπαιτουμένου ὑπολοίπου χρηματικοῦ ποσοῦ διὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ ἐν λόγῳ οἶκηματος, τὸ ὅποιον φυσικὰ θὰ ἀνήκει εἰς τὴν ἀποκλειστικὴν κυριότητα τοῦ Δήμου Κονίτσης. Πῶς θὰ δικαιολογηθῇ ἡ διάθεσις χρημάτων ἀπὸ τὸν Ε.Τ.Ο. διὰ νὰ ἀποπερατωθῇ τὸ κτίσιμο καὶ νὰ ἀποκτήσῃ τρίτος ἴδιοκτητον οἶκημα, τὸ ὅποιον μελλοντικῶς εἶναι δυνατὸν νὰ τὸ χρησιμοποιήσῃ δι' ἄλλον σκοπόν;

Διὰ τὴν ἐξεύρεσιν τοῦ ἀπαιτουμένου διὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ οἶκηματος ποσοῦ μπορεῖ νὰ εὑρεθῇ ἔνας ἄλλος τρόπος, ποὺ νὰ δώσῃ λύσιν εἰς τὸ ζήτημα αὐτό, νὰ γίνῃ ἔνας ἔρανος π.χ. μεταξὺ τῶν Κονιτσιωτῶν καὶ λοιπῶν Ἡπειρωτῶν. Ο Ἐλληνικὸς Ταπητούργικὸς ὄργανος διὰ νὰ ἔλθῃ καὶ αὐτὸς ἀρωγὸς εἰς τὴν προσπάθειαν δέχεται νὰ στείλῃ τὰ ἐνοίκια ἐνὸς ἔτους ποὺ ἀντιστοιχοῦν εἰς τὰ καταβαλλόμενα παρ' αὐτοῦ διὰ τὸ χρησιμοποιούμενον σήμερον δεύτερον οἶκημα

Σχολή

Εἰς ἄλλην σελίδα δημοσιεύομεν παραδοθεῖσαν ἡμῖν ἐπιστολὴν τοῦ Προέδρου τοῦ Ἑλληνικοῦ Ταπητουργικοῦ Ὀργανισμοῦ καὶ ἐπιτίμου Βοηθοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Ὑπουργείου Βιομηχανίας κ. Βασιλείου Χ. Τσίππη ἀπευθυνομένην εἰς εἰς τὸν κ. Δήμαρχον Κονίτσης.

Ἐκ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης διαφαίνεται σαφῶς τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Κονιτσιώτου κ. Τσίππη γιὰ τὴν Κόνιτσα, ἀφοῦ μόνον γι' αὐτὴν ἔγινε ἔξαίρεσις καὶ κατέβληθη ἐνοίκιον διὰ τὴν στέγασιν τῆς Ταπητουργικῆς Σχολῆς της. Ἐφ' ὅσον δὲ αὐτὸς μᾶς τὸ λέγει ὁ κ. Τσίππης, ὅτι δηλαδὴ ἡ μὴ καταβολὴ μισθωμάτων ἀπὸ τὸν Ε.Τ.Ο. ἀποτελεῖ ἀρχὴν δι' αὐτὸν καὶ ἐὰν ἡ ἀρχὴ αὕτη παραβιασθῇ θὰ ἔχωμεν πλήρη κα-

τῆς Ταπητουργικῆς Σχολῆς Κονίτσης.

Πιστεύω ὅτι ὁ ἔρανος αὐτὸς θὰ ἐπιτύχει καὶ πρέπει νὰ ἐπιτύχῃ. Ποιὸς Κονιτσιώτης ἢ καὶ ποιὸς Ἡπειρώτης ποὺ ἀγαπᾷ τὸν τόπον του δὲν θὰ θελήσῃ, νὰ προσφέρῃ τὸν ὄβολόν του γιὰ ἔνα τέτοιο κοινωνικὸν ἔργον; Εἶναι γνωστὸν, ὅτι εἰς τὴν Ταπητουργικὴν Σχολὴν Κονίτσης φοιτοῦν φτωχὰ κυρίως κορίτσια τὰ ὅποια μαθαίνουν μίαν ἀπὸ τὶς εὐγενέστερες τέχνες καὶ στὸ τέλος ἔχουν καὶ ἔνα εἰσόδημα ἀπὸ τὴν δουλειά τους. Εἶναι κρῖμα νὰ πάη χαμένη μιὰ τόσο καλὴ καὶ πετυχημένη προσπάθεια γιὰ 40-50 χιλιάδες δραχμές.

Οἱ Κονιτσιώτες οἱ ὅποιοι σὲ τέτοιες περιπτώσεις ἔδειξαν πάντοτε φιλαλληλίαν ἀλλὰ καὶ οἱ Ἡπειρῶται γενικῶς ποὺ εἶναι πάντοτε πρωτοπόροι σὲ σκοποὺς ἔθνικοὺς καὶ κοινωνικοὺς πρέπει ὅλοι μαζὶ νὰ βοηθήσουν νὰ τελειώσῃ τὸ οἰκηματοῦ ποὺ θὰ στεγάσῃ τὴν Ταπητουργικὴν Σχολὴν Κονίτσης καὶ ποὺ πιστεύω ὅτι θὰ γίνη ἀφορμὴ καὶ ἀρχὴ νὰ γίνουν σιγὰ σιγὰ καὶ ἀλλὰ κοινωνικὰ ἔργα στὴν "Ἡπειρον.

Μὲ φιλικωτάτους χαιρετισμοὺς
ΒΑΣΙΛ. ΧΡ. ΤΣΙΠΗΣ

Πρόεδρος

τοῦ Ἑλληνικοῦ Ταπητουργικοῦ
Ὀργανισμοῦ

τάρρευσιν τοῦ Ὀργανισμοῦ, εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ συμμορφωθῶμεν μὲ τὰς ὑποδείξεις του.

Φρονοῦμεν καὶ ἡμεῖς ὅτι μὲ ἓνα Κονιτσιώτικο ἢ Πανηπειρωτικὸν ἔρανον εἶναι δυνατὸν νὰ συγκεντρωθῇ ταχύτερα τὸ ποσὸν τῶν 50.000 δραχμῶν ποὺ χρειάζεται γιὰ νὰ ἀποπερατωθῇ τὸ οἰκηματοῦ προοριζόμενον νὰ στεγάσῃ τὴν Ταπητουργικὴν Σχολὴν Κονίτσης.

Ἀπὸ τὸν κ. Δήμαρχον Κονίτσης ἀναμένομεν τὰς ἐνεργείας του νατὸ δηλοῦμεν εἰς αὐτόν, ὅτι εἴμεθα πρόθυμοι καὶ ὡς περιοδικὸν καὶ ὡς Σύνδεσμος τῶν ἐν Ἀθήνας Κονιτσιωτῶν νὰ βοηθήσωμεν εἰς τὴν προσπάθειαν ταύτην, ὅχι βέβαια χρηματικῶς ἐκ τοῦ ταμείου μας τὸ ὄποιον δὲν ἔχει δυνατότητα, ἀλλὰ διὰ πᾶσαν ἐνέργειαν ἔξευρέσεως τοῦ ἀναγκαῖοντος ποσοῦ.

Ἐκεῖνο τὸ ὄποιον παρασιωπά ὁ κ. Β. Τσίππης εἰς τὴν πρὸς τὸν κ. Δήμαρχον ἐπιστολὴν του καὶ τὸ ὄποιον μᾶς εἴπε προφορικῶς εἶναι ὅτι ὁ ἴδιοκτήτης τοῦ οἰκήματος δὲν ἀρκεῖται εἰς τὸ ἥδη καταβαλλόμενον μίσθωμα, ἀλλὰ ζητεῖ πολὺ μεγαλύτερον. Δηλαδὴ μίσθωμα μὴ δικαιολογούμενον διὰ τὴν πόλιν μας. Ἐπ' αὐτοῦ θὰ πρέπει νὰ ἔχωμεν μίαν σαφῆ ἀπάντησιν τοῦ κ. Δημάρχου.

Τὸ εὐχάριστον πάντως εἶναι ἔνα. Ἀπεδείχθη ὅτι ἡ λειτουργία τῆς Σχολῆς Κονίτσης εἶναι οἰκονομικῶς συμφέροντα, ἀφοῦ ἔχει εἰσόδημα 280.000 δραχμῶν ἐτησίως. Εἶναι κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ πλέον εἰδικοῦ — τοῦ κ. Τσίππη — μία ἀπὸ τὰς καλλιτέρας Σχολὰς Ταπητουργίας ἐν Ἑλλάδι. Τοῦτο μᾶς τὸ ἐτόνισε καὶ προφορικῶς καὶ μάλιστα μᾶς εἴπε ὅτι οἱ παραγόμενοι παρ' αὐτῆς τάπητες εἶναι ἐκ τῶν καλλιτέρων. "Αξιοί, ὅθεν, συγχαρητήριων εἶναι καὶ οἱ διδάσκαλοι ἀλλὰ καὶ αἱ μαθήτριαι ποὺ μὲ τόσον ζῆλον ἔκμαθαίνουν τὴν ταπητουργικὴν τέχνην.

Ἀπὸ ἀνταπόκρισιν τοῦ κ. Αναστασίου Εύθυμιού πληροφορούμεθα ὅτι θια-

Τέλος της πατριάρχειας

(Κόνιτσα
1-12-1964)
Την 6-11-64
ἀφίχθη εἰς
τὴν πόλιν

μας ὁ 'Υφυπουργὸς Προεδρίας τῆς Κυ-
βερνήσεως κ. Γεώργιος Μυλωνᾶς ὁ ὄ-
ποιος ἔτυχε θερμῆς ὑποδοχῆς ὑπὸ τῶν
τοπικῶν ἀρχῶν, καὶ ὑπεσχέθη ὅτι θὰ
συμβάλῃ εἰς τὴν ἐπίλυσιν τῶν προβλη-
μάτων τῆς πόλεως καὶ Ἐπαρχίας Κο-
νίτσης. Ἀκολούθως δὲ μετέβη καὶ εἰς
'Αγίαν Παρασκευὴν συνοδευόμενος ὑπὸ
τοῦ Νομαρχιακοῦ Συμβούλου κ. Γεωρ.
Παπακώστα. Συνεστήθη εἰς τὴν πό-
λιν μας Βιοτεχνικὸς Συνεταιρισμὸς χει-
ροτεχνίας μὲ 35-40 περίπου μέλη ἐξ
ἀγροτισσῶν καὶ ἀγροτονεάνιδων ἐκ
Κονίτσης, Κλειδωνιᾶς, καὶ Καλλιθέας.
Συνέβαλον δὲ εἰς τὴν ίδρυσίν του, ἥ-

πλατύνεται ἔνας ἐκ τῶν πλαγίων δρόμων
στὴν ἐπάνω Κόνιτσα. Καὶ ἀλλοτε ἔχομεν
γράψει γι' αὐτὸ τὸ ζήτημα. Καλοὶ εἶναι
οἱ δύο τρεῖς ἀνυφορικοὶ δρόμοι ποὺ ἔχουν
κατασκευασθῆ κατὰ ἔνα τρόπον μόνιμον,
ἀλλὰ αὐτὸ δὲν ἀρκεῖ, γιατὶ λόγω τῆς
μεγάλης κλίσεως ποὺ ἔχουν δὲν προσφέ-
ρονται διὰ τὴν κίνησιν αὐτοκινήτων. Μό-
νον μὲ πλαγίους δρόμους θὰ μπορέσουμε
νὰ κυκλοφοροῦμε μὲ αὐτοκίνητο ἐντὸς
τῆς πόλεως. Αὐτοὶ οἱ δρόμοι μὲ λίγη καλὴ
θέλησι καὶ ἴδιως μὲ κατανόησιν ἐκ μέ-
ρους ἐκείνων τῶν ὅποιων θὰ θιγοῦν τὰ
οἰκόπεδα των, εἶναι δυνατὸν νὰ κατα-
σκευασθοῦν. "Ηδη δπως βλέπομεν ἔδει-
ξαν κατανόησιν ὡρισμένοι συμπατριῶται
μας.

Τὴν παραμονὴν τῆς 25 Μαρτίου ἐ.ἔ.
ἡμέραν Τετάρτην θὰ λάβῃ χώραν συνε-
στίασις τῶν Κονιτσιωτῶν εἰς τὸ ἵδιον
κέντρον ποὺ ἔλαβε χώραν καὶ πέρυσι. Στὴν
«ΠΑΠΑΡΟΥΝΑ» Καλύμνου 7. Οἱ ἐπι-
θυμοῦντες δπως συμμετάσχουν παρακα-
λοῦνται δπως προσέλθουν στὸ κέντρον τὴν
9 μ.μ. Τὸ table d'hote ὡρίσθη εἰς δραχ-
μὰς πεντήκοντα ἀνευ ποτοῦ.

Τὴν Κυριακὴν 28 Μαρτίου ἐ.ἔ. θὰ
γίνη στὸ ξενοδοχεῖον ΜΠΑΓΚΕΙΟΝ ἡ

'Υπηρεσία 'Αναπτύξεως 'Ηπείρου, ἡ
Πρόνοια Βορείων Ἐπαρχιῶν, ὁ ὄρ-
γανισμὸς Χειροτεχνίας, καὶ ἡ Διεύθυνσις
Γεωργίας 'Ιωαννίνων. Τὴν δὲ φροντίδαν
τῶν διαφόρων διατυπώσεων διὰ τὴν
σύστασιν αὐτοῦ ἀνέλαβεν ἡ κ. 'Αθηνᾶ
Δ. Παπαδοπούλου ὑπάλληλος 'Αγρο-
τικῆς Οἰκιακῆς Οἰκονομίας.

— 'Υπὸ τῆς ἐτησίας Γενικῆς Συνε-
λεύσεως τῶν μελῶν τοῦ Φιλεκπατείδευ-
τικοῦ Συλλόγου Κονίτσης «'Ο Γράμμος»
ἀνεκηρύχθη ἐπίτιμος Πρόεδρος αὐτοῦ
ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας
κ.κ. Χριστόφορος.

— Κατόπιν ψηφοφορίας, ἡ Διοίκη-
σις τοῦ νεοσυσταθέντος ἐνταῦθα Πα-
ραρτήματος 'Εργατικοῦ Κέντρου, 'Ιωαν-
νίνων ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «'Εργατοϋ-
παλληλικαὶ ὄργανώσεις Κονίτσης» ἀπε-
τελέσθη ἐκ τῶν ἔξης : Πρόεδρος ὁ κ.
Νικ. Χατζῆς, 'Αντιπρόεδρος ὁ κ. 'Αθαν.
Παΐσιος, Γεν. Γραμματεὺς ὁ κ. Στεφ.
Φιλίνδρης, Ταμίας ὁ κ. Δημ. Καραφέρης,
'Εφορος ὁ κ. Δημ. Ζαχαράκης, καὶ Σύμ-
βουλοι οἱ κ.κ. Βασ. 'Αναστασίου καὶ
καὶ Χρῆστος Κυρίτσης.

— 'Επιτροπὴ ἐκ τῶν κ.κ. Νικολ. Ντεν-
τοπούλου Δημάρχου Κονίτσης, 'Αριστ.
Πύρρου δικηγόρου Προέδρου τοῦ Συλ-
λόγου τῶν ἐν 'Ιωαννίνοις Κονιτσιωτῶν
«'Η 'Αναγέννησις», καὶ Γεωργ. Παπα-
κώστα Νομαρχιακοῦ Συμβούλου, πα-
ρουσιασθεῖσα εἰς τὸν 'Υπουργὸν Δη-
μοσίων ἔργων κ. Χούταν κατὰ τὴν
πρὸ ήμερῶν εἰς 'Ιωάννινα ἀφιξίν του,
ἔξέθεσε πρὸς αὐτὸν τὰ προβλήματα
καὶ τὰς ἀνάγκας τῆς πόλεως καὶ 'Ε-

τακτικὴ ἐτησία Γενικὴ Συνέλευσις τοῦ
Συνδέσμου Κονιτσιωτῶν καὶ περὶ ὥραν
10 1/2.

Παρακαλοῦνται ὅλοι οἱ ἐν 'Αθήναις
Κονιτσιῶται νὰ προσέλθουν. Εἰς πεοίπτω-
σιν καθ' ἥν δὲν ἥθελε ὑπάρξη ὀπαρτία,
ἡ Συνέλευσις θὰ ἐπαναληφθῇ τὴν ἐπο-
μένην Κυριακήν, εἰς τὸ αὐτὸ μέρος καὶ
τὴν αὐτὴν ὥραν.

Τ. Π.

παρχίας Κονίτσης και τοῦ ύπερβαλεν και σχετικὸν ύπόμνημα. Ὁ κ. Υπουργὸς ύπεσχέθη πρὸς αὐτούς, μεταξὺ ἄλλων, και τὴν χορήγησιν 25 ἑκατομμυρίων διὰ τὴν συνέχισιν τῆς ἀπὸ τοῦ ἔτους 1930 εύρισκομένης ύπὸ κατασκευὴν ὁδοῦ Κονίτσης—Νεαπόλεως, και 100.000 δραχμῶν διὰ τὴν ὁδὸν ἀπὸ γεφύρας Μπέλεϋ (Βουργοπόταμον) μέχρις Ἀγίας Παρασκευῆς. Ὁ δὲ Δήμαρχος Κονίτσης ύπερβαλεν ύπόμνημα πρὸς τὸν κ. Πρωθυπουργὸν, ζητῶν τὴν ἀρωγὴν τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν βελτίωσιν τῆς ύδρεύσεως τῆς Κονίτσης, διὰ τὴν ἐπισκευὴν τῶν Δημοτικῶν ὁδῶν, και διὰ τὴν κατασκευὴν νέων συγχρονισμένων σφαγείων.

— ‘Υπὸ τοῦ ‘Υφυπουργοῦ Προεδρίας Κυβερνήσεως κ. Γ. Μυλωνᾶς και τοῦ Βουλευτοῦ κ. Α. Λώρα ἀπεστάλη πρὸς τὸν Δήμαρχόν μας τηλεγράφημα διὰ τοῦ ὅποίου γνωρίζουν πρὸς αὐτὸν ὅτι ἐκπληροῦται ἐν δίκαιον αἴτημα τῆς πόλεως Κονίτσης ίδρυομένου και τρίτου νηπιαγωγείου ἐν αὐτῇ.

— Τὴν 22-11-64 εἰς τὸ ἐνταῦθα γήπεδον ἔλαβε χώραν ποδοσφαιρικὴ συνάντησις μεταξὺ τῶν ὁμάδων ΠΙΝΔΟΣ Κονίτσης και ΕΘΝΙΚΟΥ Φιλιππιάδος, με ἀποτέλεσμα 3-1 ύπὲρ τῆς Πίνδου.

— ‘Ως μᾶς ἀνεκοινώθη ύπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Κοινότητος, ύπὸ τοῦ ἀρμοδίου ‘Υπουργείου παρεχωρήθη πίστωσις 280.000 δραχμῶν διὰ τὴν ἀνέγερσιν νέου Σχολικοῦ κτιρίου εἰς τὴν Κοινότητα Ὀξυᾶς. Ἐπίσης παρεχωρήθησαν και 70 χιλιάδες διὰ τὴν κατασκευὴν ἀρδευτικοῦ ἔργου. Ὁ δὲ ‘Υφυπουργὸς Προεδρίας Κυβερνήσεως κ. Μυλωνᾶς ύπεσχέθη ὅτι θὰ χορηγηθοῦν προσεχῶς και ἔτεραι 90 χιλιάδες διὰ τὴν ἀμαξιτὴν ὁδὸν Βουρμπιάνης — Ὀξυᾶς.

— Τὴν 29-11-64 ἡ ποδοσφαιρικὴ ὁμάδα μας ΠΙΝΔΟΣ, συνοδευομένη και ύπὸ ἀρκετῶν φιλάλθων, μετέβη εἰς Λευκάδαν, ὅπου συνηντήθη μετὰ τῆς ἐκεῖ

όμαδος ΠΑΝΛΕΥΚΑΔΙΚΟΣ, με ἀποτέλεσμα 2-1 ύπὲρ τῆς πελευταίας. Κατὸ τὸ λέγειν τῶν παικτῶν μας όμως ὁ διαιτητὴς ἐμερολήπτησεν ύπὲρ τῶν Λευκαδίων.

— ‘Ο νεαρὸς σιδηρουργὸς Εὐγένιος Η. Κατσάρης ἀνεῦρεν πορτοφόλιον περιέχον 7.000 δραχμὰς και δίάφορα ἄλλα χρήσιμα ἔγγραφα, ἀνῆκον τὸν τόνος. Ἀπόστολον Δ. Βαχενᾶν, τὸ ὄποιον πρέρδωσεν εἰς τὸ ἐνταῦθα Ἀστυνομικὸν Τμῆμα, ἐπαινεθεὶς διὰ τὴν καλὴν ταύτην πράξιν του.

— Τὴν 13-12-64 εἰς τὸ γήπεδον Κονίτσης ἐγένετο ποδοσφαιρικὴ συνάντησις, μεταξὺ τῶν ‘Ομάδων «Πίνδος» Κονίτσης και «Θυέλλης» Κατσικᾶς, με ἀποτέλεσμα 2-1 ύπὲρ τῆς δευτέρας.

— Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἡλεκτροδοτήθησαν εἰς τὴν ἐπαρχίαν μας αἱ Κανάτητες Αετοπέτρας Σανοβὸν και Μαζίου, και λίαν προσεχῶς θὰ ἡλεκτροδοτηθοῦν και τὰ χωρία, Καλόβρυση Ἡλιάραχη, Ἐξοχὴ και Τράπεζα.

— ‘Αφίχθη και ἀνέλαβεν τὰ καθηκοντά του ὁ νέος Γυμνασίαρχης Κονίτσης κ. Παναγίώτης Ἀργύρης. ‘Ομοίως και ὁ θεολόγος καθηγητὴς κ. Ἀριστοτέλης Καραμπέρης.

— Εἰς τὴν τόποθεσίαν Καλύβια Κονίτσης λύκοι κατεσπάραξαν ἔξ αīγας ἐκ τοῦ ποιμνίου τοῦ Πασχάλη Κύρκα.

— Τὴν 20-12-64 εἰς τὸ ἐνταῦθα γήπεδον συνηντήθησαν αἱ ποδοσφαιρικαὶ ὁμάδες ΑΤΡΟΜΗΤΟΣ Ιωαννίνων και ΠΙΝΔΟΣ Κονίτσης, με ἀποτέλεσμα 4-0 ύπὲρ τῆς πρώτης.

— Παραμείνας ἐπ’ ἀρκετὸν διάστημα ἐνταῦθα, ἀνεχώρησεν δι’ Ἀθήνας ὁ κ. Γελαδάκης διδάσκαλος ὑφαντικῆς ὁ ὅποιος ἀποσταλεὶς ύπὸ τοῦ ‘Οργανισμοῦ Χειροτεχνίας, ἐδίδαξε και ἐκαθοδήχησε τὰ μέλη τοῦ νεοσυσταθέντος Βιοτεχνικοῦ Συνεταιρισμοῦ Χειροτεχνίας εἰς τὰ

πρῶτα των βήματα. ΉΩς δὲ μᾶς ἔξεθεσεν
διὸ παρέμεινεν ἵκανοποιημένος ἀπὸ
τὴν μέχρι τοῦδε ἐπίδοσιν τῶν μελῶν
(γυναικῶν) τοῦ Συνεταιρισμοῦ, καὶ τὰ
πρῶτα δείγματα ὑφαντικῆς ἀποσταλέ-
ντα καὶ ἔξετασθέντα ἀρμοδίως εύρεθησαν
ἄρτια ἀπὸ τεχνικῆς ἀπόψεως.

— Συνεπείᾳ τῶν συνεχιζομένων κα-
τολισθήσεων, πέντε οἰκίαι τοῦ χωρίου
Πλαγιά κατέστησαν ἐπικύνδιοι καὶ ὁ
Νομάρχης κ. Γκότσης διέταξεν τὴν χο-
ρήγησιν ισαρίθμων σκηνῶν πρὸς στέ-
γασιν τῶν κατοικούντων εἰς αὐτὰς οἰκο-
γενειῶν.

— Κατόπιν διαμαρτυριῶν τῶν κ.κ.
Προέδρων τῶν Κοινοτήτων Λάκκας Ἀ-
ώου, καὶ ἐνεργειῶν τοῦ Νομαρχιακοῦ
Συμβούλου τῆς Ἐπαρχίας μας κ. Γεωργ.
Παπτακώστα, ἀπεστάλη προωθητὴρ
(μπολντόζα) διὰ τὴν ἐκκαθάρισιν τῆς ἐκ
τῶν καταπτώσεων ἀποκλεισθείσης ὁδοῦ
Κονίτσης Πάδων. Καὶ ἐπανελήφθη μὲν
ἐπὶ τινας ἡμέρας ἡ δι' αὐτοκινήτων συγ-
κοινωνία, ἀλλὰ καὶ πάλιν νέαι κατα-
πτώσεις τὴν διέκοψαν.

— Τὰς ἐσπερινὰς ὥρας τῆς 25-12-64
ἔδοθη εἰς τὴν αἴθουσαν ὑποδοχῶν τῆς
Λέσχης ἀξιωματικῶν Κονίτσης ὥραία
παιδικὴ Χριστουγενιάτικη ἑορτή, μὲ
λαχειοφόρα δῶρα, Χριστουγενιάτικο
δένδρο κλπ., διοργανωθεῖσα ὑπὸ τῆς
διοικήσεως τοῦ 583 τάγματος.

Τὴν 31-12-64 ὁ κυνηγὸς κ. Μιχ.
Σιῶρος ἐφόνευσεν εἰς θέσιν Συκιά πλη-
σίον τοῦ Μπουραζανίου ἕνα λύκον με-
γάλου ἀναστήματος.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΑΦΙΞΕΙΣ--ΑΝΑΧΩΡΗΣΕΙΣ

Ἐπανέκαμψαν ἐξ Ἀθηνῶν οἱ συ-
μπατριῶται κ.κ. Ἰωάννης Γουσγούνης,
Δημ. Ζδράβος, Κων. Ρούστης φαρμακο-
ποιὸς τέως Δήμαρχος, καὶ Δημ. Γερά-
στης.

Ἀφίχθησαν ἐκ Δυτ. Γερμανίας ὁ κ.
Εὐάγγελος Χαλοῦλος.

Ἀνεχώρησαν ὁ τέως Δήμαρχος κ.
Ἀνδρ. Τσάνος δι' Ἀθήνας καὶ ὁ κ.
Σωτήριος Φασούλης Γραμματεὺς Κοι-
νότητος Λυκορράχης διὰ Τσεχοσλο-
βακίαν πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν ἀδελφῶν
του.

Ο κ. Δημ. Στεφάνου ἐκ Κάτω Κο-
νίτσης ἐγένετο πατὴρ ἄρρενος τέκνου.

— Ο κ. Τάκης Καράτζιος, ὑπάλληλος
τῆς ἐνταῦθα δασοτεχνικῆς Ἐπιπτείας
καταγόμενος ἐξ Ἀετομηλίτης, καὶ ἡ
δις Μαρία Κρυστάλλη ἐξ Ἰωαννίνων
ἀντήλλαξαν ἀμοιβαῖαν ὑπόσχεσιν γά-
μου.

— Τὴν 15-11-64 ἐτελέσθησαν εἰς Πα-
λαιοσέλιον οἱ γάμοι τοῦ κ. Ζήση Καρα-
μπέρη μετὰ τῆς δίδος Δέσποινας Σκίρτα.

— Τὴν 22-11-64 ἐτελέσθησαν ἐνταῦ-
θα οἱ γάμοι τοῦ κ. Δημητρίου Λαμπρού-
ση μονίμου Ἐπιλοχίου, μετὰ τῆς δίδος
Κούλας Σδράβου.

— Ομοίως τὴν 22-11-64 ἐτελέσθησαν
οἱ γάμοι τοῦ κ. Ἰωάννου Θ. Ντάμα
μετὰ τῆς δίδος Κωνσταντίνας Ι. Παπαϊ-
ώαννου ἐξ Ἀμαράντου.

— Ἐπανέκαμψαν ἐξ Ἀθηνῶν, ὁ Δή-
μαρχος κ. Νικ. Ντεντόπουλος, καὶ οἱ κ.
Ἡλίας Μπούσμπουλας καὶ Χαραλ. Πα-
παϊωαννίδης. Ομοίως ἀφίχθησαν εἰς
Κόνιτσαν οἱ φοιτηταὶ κ.κ. Γεωργ. Παπα-
θεμιστοκλέους, Σπυρ. Χοῦσος, Ἀνδρ.
Σιῶρος, ὁ δημοδιδάσκαλος κ. Θεόδ. Τσαλιαμάνης ἐκ Κουστένης Καρπενη-
σίου κ.ἄ.

— Εκ Κογκὸ ἀφίχθησαν οἱ κ.κ. Σπυρ-
Γκότζος, καὶ Χαραλ. Κοσκινᾶς ἐκ Πύρ-
γου.

— Ἐξ Ἀθηνῶν διὰ Βούρμπιανην
ἀφίχθησαν οἱ κ.κ. Χρ. Παπαχρῆστος καὶ
Γεωργ. Παπτακώστας,

— Οἱ δὲ ἐκ Δυτικῆς Γερμανίας ἀφιχ-
θέντες συμπατριῶται εἶναι τόσον πολλοί

ώστε θὰ ἔχρειάζοντο πολλαὶ σελίδες τοῦ τοῦ περιοδικοῦ διὰ νὰ ἀναγράψωμεν τὰ ὄνοματά των.

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ-ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ

— Τὴν 7 Νοεμβρίου ἐβαπτίσθη ὑπὸ τῆς κυρίας Εύφροσύνης Μ. Μπάκα ὁ ἔγγονός της υἱὸς τοῦ κ. Σταματίου Θεοδώρου, εἰς ὃν ἐδόθη τὸ ὄνομα τοῦ παπποῦ του Μιχαὴλ.

— Ἡ κ. "Αννα Κ. Γκότζου ἐβάπτισε τὸν υἱὸν τοῦ ἰατροῦ κ. Μιχαὴλ Μηλίγκου ὄνομάσασα αὐτὸν Γεώργιον.

— Ἐπίσης ἐβαπτίσθη ὁ υἱὸς τοῦ κ. Αριστ. Κολοβοῦ ὄνομασθεὶς Διονύσιος

— Ἡ κυρία "Ολγα Μακρῆ ἐγγονὴ τῆς κ. "Ολγας Γούναρη ἔτεκεν ἄρρεν.

— Ὁ κ. Εὐάγγελος Γρατσούνας ἐγένετο πατὴρ ἄρρενος τέκνου. ὅμοίως καὶ ὁ κ. Λάζαρος Χατζηρούμπης.

— Τὴν 27-12-64 ὁ νεαρὸς κ. Νικ. Παπακώστας ἐγένετο ἀνάδοχος τοῦ μικροῦ υἱοῦ τοῦ κ. Στεφάνου Κώτσικου χαρίσας εἰς αὐτὸν τὸ ὄνομα Βασιλάκης.

ΓΑΜΟΙ ΜΝΗΣΤΕΙΑΙ

— Κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον ἐτελέσθησαν οἱ γάμοι τῶν δύο θυγατέρων τοῦ ἐκλεκτοῦ συμπατριώτου δικηγόρου τοῦ Δημοσίου ἐν Θεσσαλονίκη κ. Βύρωνος Πέτσα, ἥτοι τῆς Κούλας μετὰ τοῦ κ. Λάμπρου Πάντου καὶ τῆς Ἰωάννας μετὰ τοῦ κ. Παναγ. Παξοπούλου.

— Τὴν 6-12-64 ἐτελέσθησαν εἰς Ἰωάννινα οἱ γάμοι τοῦ κ. Βασιλείου Γεραλέξη ἐκ Κορύκανης Ἰωαννίνων, Ἀγροτικοῦ Κτηνιάτρου Κονίτσης. μετὰ τῆς δίδος Μαίρης Κ. Μάγγου καταγομένης ἐξ Αύγερινοῦ Βοΐου.

— Ὁ κ. Χρῆστος Σ. Μηλιώνης καὶ ἡ δῖς Αριστέα Π. Ρεντζούλη ἀντήλλαξαν ἀμοιβαῖαν ὑπόσχεσιν γάμου.

— Τὴν 25-12-64 ἐτελέσθησαν εἰς Κόνιτσαν τρεῖς γάμοι, τοῦ κ. Γρηγορ. Βα-

γενᾶ μετὰ τῆς δίδος Μαρίκας Α. Τσινασλανίδου, τοῦ κ. Ἐλευθρίου Ν. Γαϊτανίδου μετὰ τῆς δίδος Λευκοθέας Στέρτσιου ἐξ Ἀμαράντου, καὶ τοῦ κ. Νικολ. Κ. Βλάχου μετὰ τῆς δίδος Ἀφροδίτης Παπαζήση καταγομένης ἐξ Ἀμαράντου.

— Ἐπίσης τὴν 15-12-64 ἐτελέσθησαν εἰς Πύργον οἱ γάμοι τοῦ κ. Ἀθανασίου Πούλιου μετὰ τῆς δίδος Σταυρούλας Παπαγιάννη.

ΘΑΝΑΤΟΙ

— Εἰς ἡλικίαν 75 ἔτῶν ἀπεβίωσεν εἰς Χιονιάδες ὁ Μιχαὴλ Χρηστίδης.

— Τὴν 2-11-64 ἀπεβίωσεν ἐνταῦθα εἰς ἡλικίαν 75 ἔτῶν ὁ Γρηγόριος Ράγγας

— Ομοίως ἀπεβίωσεν εἰς Ἡλιόρραχην εἰς ἡλικίαν 60 περίπου ἔτῶν ὁ Σταῦρος Γκίκας.

— Καὶ εἰς Ἰωάννινα ἀπεβίωσεν τὴν 28-11-64 πλήρης ἡμερῶν (85 ἔτῶν) ὁ Ἐπαμεινώνδας Ζ. Σούρλας καταγόμενος ἐκ Πυρσογιάννης

— Ἐπίσης τὴν 9-11-64 ἀπεβίωσεν ἐνταῦθα ἡ Γιαννούλα Γ. Δούβακη ἡλικίας 87 ἔτῶν, μήτη τοῦ ἐκ Τσοτούλιου ταμειακοῦ ὑπαλλήλου κ. Βασιλείου Δούβαλη.

— Τὴν 4-12-64 ἀπεβίωσεν ἐνταῦθα ὁ Θωμᾶς Β. Μούρας ἔτῶν 78. Καὶ τὴν 6-12-64 ἡ ἀδελφὴ τοῦ ἀνωτέρω Χαρίκλεια χήρα Ἀποστόλου Βλάχου ἡ Τσίκα.

Α. ΕΥΘΥΜΙΟΥ

* * *

Κόνιτσα 31)1)65

Ἡ 17η ἐπέτειος τῆς ιστορικῆς Μάχης τῆς Κονίτσης ἐορτάσθη καὶ ἐφέτος μὲ τὴν συνήθη ἐπισημότητα καὶ πατριωτικὴν ἔξαρσιν.

"Απαντα τὰ δημόσια καὶ ἴδιωτικὰ Καταστήματα καὶ αἱ οἰκίαι ἐσημαίοστολίσθησαν καὶ εἰς τὰς κεντρικὰς δόδοὺς

άνηρτήθησαν ἀψιδεράκαι, ἀνηρτήθησαν
θυραῖς

νοιτήν πρωῒν τῆς 3-1-65, πυκνοὶ συμβολικοὶ πυροβαλισμοὶ καὶ ἐκρήξεις ὅλων, μᾶς ὑπερθύμισάν τὰς σκληρὰς καὶ ἐνδέξους ἔκεινας ἡμέρας τῆς τελευταίας ἑβδομάδος τοῦ 1947, καὶ ἀκολούθως ἡ μαρτικὴ τῆς VIII Μεραρχίας ἐπαιάνισεν Ἑθνικούς ὑμνούς καὶ ἐμβατήρια.

Πέρι ὥραν 11ην π.μ. χοροσταντοῦντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου κ.κ. Χριστοφόρου, ἐψάλη εἰς τὸν Καθεδρικὸν Ναὸν ἐπίσημος Δόξολογία ἡ θύμια, ὃποιαν παρέστησαν ἀπασαὶ αἱ τοπικαὶ ἀρχαί, ὁ Βουλευτὴς κ. Βαδαλούκας, ὁ Διευθυντὴς τῆς Νομαρχίας κ. Φιλιππίδης, ὁ Νομαρχιακὸς Σύμβουλος κ. Γεώργ. Παπακώστας, ὁ ὑποστράτηγος κ. Γεώργιος Λεβέντης μετὰ τοῦ διοικητοῦ τοῦ Συντάγματος προκαλύψεως Συνταγματάρχου κ. Ἐμμανουὴλ Κεχαγιᾶ καὶ ἄλλων ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν, τὸν θρικήτης τῆς Διοικήσεως Χωρᾶς τοῦ οἰκουμενικοῦ Αντίσυντοχης κ. Γεώργ. Δημητρίου, ὁ κατὰ τὴν μάχην τῆς Κονίτσης διατελέσας ὑποδιοικητὴς τοῦ 584 τάγματος καὶ νῦν Νομάρχης Πρεβάστης κ. Ηλίας Παπαγιαννόπουλος καθέθεσάς καὶ στέφανον ἐκ μέρους τῆς τοῦ Ταξιαρχίας εἰς τὸ μνημεῖον τῶν πεσόντων συμπόλεμιστῶν του, ἡ Μάννα τοῦ στρατιώτου καὶ Καλλιόπη Λύκα, ὁ δικηγόρος-πολιτευτὴς κ. Ναπολέων Μπάρκης, ἢ περιφερειακὴ Ἐφορος Ἐλληνίδων ὁδηγῶν καὶ Μαρίκα Χωραΐτου, κ.ά.

Τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας ἐξεφώνησεν ὁ Δήμαρχος κ. Νίκ. Ντεντόπουλος.

Ἀκολούθως ἐψάλη ἐπιμνημόσυνος δέησις καὶ ἐγένετο κατάθεσις στεφάνων ἐπὶ τοῦ παρὰ τὸ νεκροταφεῖον τῆς Ἀναλήψεως κενοταφίου τῶν πεσόντων, καὶ παρέλασις πρὸ τῶν ἐπισήμων τῶν μαθητῶν καὶ μαθητριῶν τῶν Σχολείων, προσκόπων, καὶ ὁδηγῶν, τῶν ἀνδρῶν τῶν Τ.Ε.Α. καὶ τμημάτων Στρατοῦ. Εν συνεχείᾳ δὲ ἔλαβε χώραν δεξιαστερεῖς τὸ Δήμαρχεῖον καὶ ἀκολούθως παρετέθη εἰς τοὺς ἐπισήμους ὑπὸ τοῦ

Δήμου γεῦμα εἰς τὴν Λέσχην ἀξιωματικῶν.

Τὸ ἀπόγευμα ἐπηκολούθησαν εἰς τὴν κεντρικὴν πλατεῖαν ἔθνικοὶ χοροὶ τῆς συνοδείᾳ τῆς μουσικῆς τῆς VIII Μεραρχίας, καὶ τὴν ἐσπέραν ἐδόθη ὑπὸ τοῦ Δήμου χοροσπερίς εἰς τὴν Λέσχην ἀξιωματικῶν εἰς τὴν ὁποίαν παρευρέθησαν πολλοὶ ἐκπρόσωποι τῶν Ἀρχῶν καὶ ἄλλοι Κονιτσιῶται.

— Ἐτερματίσθη ἡ διαπλάτυνσις καὶ ἡρχισεν ἡ λιθόστρωσις τῆς δημοτικῆς ὁδοῦ ἀπὸ οἰκοπέδου Καρακατσούλη μέχρι τῆς τοποθεσίας Καρυές ἐν ἀνω Κονίτση, καὶ προσέφεραν δωρεὰν καὶ ἀνευ ἀποζημιώσεως διὰ τὴν ὡς ἀνω διαπλάτυνσιν τμήματα ἐκ τῶν οἰκοπέδων των οἱ κ.κ. Δημήτριος Καρακατσούλης, Γεώργιος Μέλος, Εὐάγγελος Ντούτης, καὶ Εἰρήνη Οἰκονόμου.

— Τὴν ἐσπέραν τῆς 6-1-65 ἐγένετο εἰς τὸ ἐνταῦθα Νοσοκομεῖον τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ ἡ καθιερωμένη ἑορτὴ τοῦ κοψίματος τῆς Βασιλόπητας, εἰς τὴν ὁποῖαν παρευρέθησαν, οἱ ἱατροὶ τοῦ ἰδρύματος κ.κ. Θ. Λέκας καὶ Δημ. Βανδέρας ὡς προσκεκλημένοι, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας κ.κ. Χριστόφορος, ὁ Δήμαρχος κ. Νίκ. Ντεντόπουλος, ὁ διοικητὴς τοῦ 783 τάγματος κ. Κων. Ραψομανίκης, ὁ εἰρηνοδίκης κ. Νίκ. Μωραΐτης, ὁ διοικητὴς τῶν Τ.Ε.Α. Κονίτσης κ. Θεοδ. Λιάλιος, ὁ διοικητὴς τοῦ Ἀστυν. Τμήματος κ. Νίκ. Νικολάκης, ὁ αἰδεσιμώτατος πρωτοπρεσβύτερος Παπαδημήτριος Μάνθος καὶ ὁ Ἀρχιμανδρίτης πατὴρ Ιερόθεος, ὁ διευθυντὴς τοῦ Β' Δημοτικοῦ Σχολείου κ. Ε. Κρούσκος, οἱ ἱατροὶ κ.κ. Γ. Ἀναξαγόρου, Σ. Παύλου, καὶ Π. Σούκας, καὶ ἄλλοι Κονιτσιῶται καὶ ἐκπρόσωποι τῶν Ἀρχῶν. Τὸ δὲ νόμισμα τῆς πίττας ἐλαχεν εἰς τὸν μικρὸν υἱὸν τοῦ χειρουργοῦ ἱατροῦ κ. Λέκα.

— Ἀφίχθη καὶ ἀνέλαβεν τὰ καθηκοντά του ὁ νέος παιδαγωγὸς τοῦ Ἑθνικοῦ Ὁρφανοτροφείου Ἀρρένων Κονίτσης κ. Μάνος. Ο δὲ τέως τοιοῦτος κ. Στ.

Ρούκος θὰ ἀναλάβῃ ὡς πληροφορούμενα τὰ καθήκοντα Διευθυντοῦ τοῦ ἰδρύματος.

— 'Αφίχθη ἀνεπισήμως πρὸς ἡμερῶν εἰς Κόνιτσαν ὁ νέος Νομάρχης κ. Ἰωάννης Γκότσης, καὶ συγκεντρώσας τοὺς Δημοσίους ὑπαλλήλους εἰς τὸ Ἐπαρχεῖον ὡμίλησεν πρὸς αὐτοὺς συστήσας ἄψογον συμπεριφορὰν πρὸς τοὺς προσερχομένους εἰς τὰ γραφεῖα των πολίτας, καὶ εὔσυνείδητον ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων των.

— Τὴν 15-1-65 Ἀφίχθη ἐνταῦθα ὁ Διοικητὴς τῆς VIII Μεραρχίας ὑποστράτηgos κ. Γεώργιος Λεβέντης, καὶ συνεργασθεὶς μετὰ τοῦ Δημάρχου κ. Νικ. Ντεντοπούλου καὶ ἄλλων εἰδικῶν, ἐκάθορισε τὴν ὅριστικὴν τοποθεσίαν εἰς τὴν ὅποιαν θὰ ἀνεγερθῇ ὑπὸ τῶν ἐνόπλων δυνάμεων Ὁστεοφυλάκιον καὶ Μαυσωλεῖον τῶν ἡρωϊκῶν νεκρῶν τῆς ἐποποίειας τοῦ 1940-41 καὶ τοῦ συμμοριτοπολέμου 1946-49. Ὡς τοιαύτη δὲ ἐπελέγη ἡ ἀνωθεν τῆς πλατείας τοῦ Δημαρχείου πρὸς τὸ ρεῦμα Ρούβαλη.

— Πληροφορούμεθα ὅτι λίαν προσεχῶς ἰδρύεται εἰς Πυρσόγιανην παράρτημα Κρατικοῦ Μονοπωλείου, καὶ τὴν διεύθυνσιν αὐτοῦ ἀναλαμβάνει ὁ κ. Μιχαήλ Γκάσιος.

— 'Ο ἔγκριτος συμπατριώτης μας τέως Πρωθυπουργὸς καὶ Ἀρχηγὸς τοῦ Στρατιωτικοῦ Οἴκου τῆς A.M. τοῦ Βασιλέως κ. Κων. Δόβας, ἀπέστειλεν 3.000 δραχμὰς πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς Δημοσίας Βιβλιοθήκης Κονίτσης.

— Μὲ ἔξαιρετικὴν εὐλάβειαν καὶ ἀθρόαν προσέλευσίν προσκυνητῶν, ἐτελέσθησαν αἱ ἀκολουθίαι τοῦ Ἐσπερινοῦ καὶ τοῦ Ὁρθρου εἰς τὸ ἐνταῦθα παρεκκλήσιον τοῦ Ἅγιου Νεομάρτυρος Γεωργίου παρὰ τὸ ἀρχοντικὸν τῆς οἰκογενείας Παπαδημούλη-Φλώρου ὃπου τὸ παλαιὸν ἐνδιαίτημα τοῦ ἀειμνήστου Ἱερομονάχου Χρυσάνθου Λαενᾶ. Ἀξιος συγχαρητηρίων καὶ ἐπαίνων εἶναι ὁ ἐπίτροπος τοῦ παρεκκλησίου κ. Μιχαήλ

Ζιακόπουλος ὅστις ἔτος διατηρεῖ εἰς ἀφίξεις στην κάταστασιν τοῦ παρόφθεως ἕρεμος φανίσεως καὶ καθαριότητος τοῦ παρόφθεως.

— Τὴν 17-1-65 ἔλαβε χώροινεις Πυρσόγιανην ἡ ἐτησία ἑορτὴ τοῦ Συλλόγου «Προοδευτική Ἑγχώρια Πυρσόγιάννης» εἰς τὴν ὅποιαν παρεμπρέθησαν αἱ τοπικαὶ ἀρχαὶ, οἵ παρεπιδημονικοὶ Πυρσογιανίται, καθὼς καὶ ἄλλοι ἀφίξθεντες ἐξ Ἰωαννίνων, Ἑγένετο δὲ ὡς συνήθως κοινὴ συνεστίας, καὶ σταθμοὶ κολούθησαν γλέντια καὶ χοροὶ μὲ συνοδεία τῶν τοπικῶν λαϊκῶν ὄργάνων.

— 'Ανεχώρησεν μετατεθεὶς εἰς Ἡράκλειον Κρήτης, ὁ ἐπὶ 15ετίαν διατελέσας ὑπάλληλος τοῦ ἐνταῦθα Δημοσίου Τάμειου κ. Γεώργιος Σκαρμαλιώρακης γαμβρὸς ἐπ' ἀδελφῇ τοῦ κ. Δημ. Α. Στεφάνου, καὶ ἀφίχθεὶς ὀνέλαβεν ὑπηρεσίαν ἐνταῦθα ὁ ἐπίστης τάμειακὸς ὑπάλληλος κ. Θεόδωρος Θεμελῆς.

— 'Ανεχώρησεν διὰ Βιέννης πρὸς περάτωσιν τῶν σπουδῶν τοῦ φίλου Μέλιος.

— Τὴν 20-1-65 ἀγέλη ἐκ τεσσαρων πέντε λύκων ἔθεάθη παρὰ τὴν διασταύρωσιν τῆς ὁδοῦ Κονίτσης Μπουραζανίου πρὸς Ἡλιόρραχην. Καὶ ἐτέρᾳ τοιαύτη ἐνεφανίσθη παρὰ τὸ χωρίον Ἐξοχή, καὶ ἄλλη εἰς τὴν περιοχὴν Κονίτσης Πεκλαρίου, ὃπου καὶ κατεργάραξαν ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν περὶ τὰ εἰκοσι αἰγοπρόβατα.

— Τὸ ἐνταῦθα Ὅποκατάστημα τοῦ Α.Τ.Ε. μετεφέρθη, ἀπὸ τοῦ δικήματος τοῦ κ. Γεώργ. Κητσίου ἐντὸς τοῦ ἀκίνητου τοῦ κ. H. Μπουσμπούλα κατώθεν τοῦ Ἐπαρχείου καὶ Δημοσίου Τάμειου.

— Τὴν 24-1-65 ἐδόθη εἰς τὴν αἰθουσαν τῆς Πνευματικῆς Στέγης Κονίτσης ἐνδίαφέρουσα διάλεξις ὥργανωθεῖσα ὑπὸ τοῦ Διδασκαλικοῦ Συλλόγου Κονίτσης, μὲ ὀμιλητὴν τὸν Ἐπιθεωρήτην Δημοσίτικῶν Σχολείων Κονίτσης κ. Ἰωάννην

Νικολαΐδην, ὅστις ἀνέπτυξεν τὸ θέμα του «Σύγχρονοι τάσεις τῆς Ἑλληνικῆς Πεζογραφίας». μὲ τὴν χαρακτηρίζουσαν αὐτὸν εὐφράδειαν καὶ ἐμβρίθειαν. Πλὴν τοῦ κυρίως διμιλητοῦ ὡμίλησαν δι’ ὄλιγων καὶ δὲ πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης πατὴρ Ἱερόθεος ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ ἀπουσιάζοντος Μητροπολίτου μας, καὶ οἱ κ.κ. Φρόντζος Πρόεδρος τῆς Ε.Η.Μ. καὶ τέως βουλευτής, Καψωμένος Πρόεδρος τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς Ἰωαννίνων, Λώλης Διευθυντής τῆς Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας, Παντελιός Γεν. Ἐπιθεωρητὴς Στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως κ.α. Παρευρέθησαν δὲ εἰς τὴν διάλεξιν πλὴν τῶν ἀνωτέρω, ἀπασι οἱ τοπικαὶ ἀρχαὶ καὶ οἱ κ.κ. Καρατζᾶς καθηγητὴς τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς, Κίτσιος Ὑποδιευθυντὴς τῆς Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας, Γκλωλέτσης Πρόεδρος τοῦ Ἐπαγγελματικοῦ καὶ Βιοτεχνικοῦ Ἐπιμελητηρίου μέλος τῆς Ε.Η.Μ., Τσουκάτης διοικητὴς τοῦ Συντάγματος προκαλύψεως κ.ἄ.

Μετὰ τὴν διάλεξιν παρετέθη γεῦμα εἰς τὴν Λέσχην Ἀξιωματικῶν εἰς τὸ διποίον παρεκάθησαν περὶ τὰ ἔξήκοντα ἀτομα, καὶ κατόπιν ἐπηκολούθησεν ἡ προεργασία διὰ τὴν ἴδρυσιν παραρτήματος τῆς Ε.Η.Μ. ἐν Κονίτσῃ.

— Τὴν 30-1-65 ἐδόθη χοροεστέρης εἰς τὴν Λέσχην Ἀξιωματικῶν Φρουρᾶς Κονίτσης εἰς τὴν διποίαν παρευρέθησαν πολλοὶ Κονιτσιῶται.

— Τὴν 31-1-65 ἀφίχθη ἐνταῦθα ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἐργατικοῦ Κέντρου Ἰωαννίνων κ. Δημ. Φιλίνδρης, συνοδευόμενος καὶ ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως κ. Ἐλ. Τάση, καὶ ὡμίλησεν εἰς συγκέντρωσιν τῶν ἐργατούπαλλήλων Κονίτσης. Ἀκολούθως δὲ προέβη καὶ εἰς τὴν ἴδρυσιν Σωματείου τῶν ἴδιωτικῶν ὑπαλλήλων Κονίτσης, τὸ διποίον θὰ ἐορτάζῃ τὴν Κυριακὴν τοῦ Θωμᾶ. Οἱ δὲ ἀρτεργάται καὶ φορτοεκφορτωταὶ Κονίτσης μή δυνάμενοι νὰ ἴδρυσουν ἕδια Σωματεῖα λόγω τοῦ περιορισμένου ἀριθμοῦ των θὰ ἐγγραφῶσιν εἰς τὰ

τοιαῦτα τῶν Ἰωαννίνων. Μεταξὺ ἄλλων ὁ κ. Φιλίνδρης ὑπεσχέθη εἰς τοὺς ἐνταῦθα ἐργατούπαλλήλους. ὅτι θὰ ἐνεργήσῃ δεόντως ὅπως τύχουν ἐπιχορηγήσεως παρὰ τῆς Ἐργατικῆς Ἐστίας διὰ τὴν ἀπόκτησιν αἰθούσης (γραφείων) τῶν Σωματείων των. καθὼς καὶ ἀργότερον διὰ νὰ ἀποκτήσουν ἴδικάς των ἐργατικὰς κατοικίας οἱ στερούμενοι ἴδιοκτήτου στέγης ἐξ αὐτῶν.

— Τὴν 31-1-65 ἡ ὄρειβατικὴ ὁμάς Κονίτσης ἀνῆλθεν εἰς Καλύβια, ὑψομ. 1500.

— Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος 1964 ἡ ληξιαρχικὴ κίνησις τοῦ Δήμου Κονίτσης ἔχει ὡς ἔξης. Γεννήσεις 40, Γάμοι 21, Θάνατοι 19.

Παυθέντος τοῦ ἀναπληρωτοῦ Δημάρχου κ. Βασιλείου Βαγενᾶ κατόπιν ἐνστάσεως ἐνδίαφερομένων — μὲ τὸ αἰτιολογικὸν ὅτι ἐνοικιάζει πρὸς τὸν Δῆμον τὸ οἴκημα ἐνθα στεγάζεται τμῆμα τῆς ταπητουργικῆς Σχολῆς, τὴν θέσιν αὐτοῦ κατέλαβεν ὁ Δημοτικὸς Σύμβουλος κ. Θωμᾶς Ζῆδρος, συγχρόνως δὲ ἀνῆλθεν εἰς τὸ ἀξιωμα τοῦ Δημοτικοῦ Συμβούλου ὁ ἐκ τῶν ἀναπληρωματικῶν κ. Νικόλαος Χατζῆς.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ–ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ

— Τὴν 10-1-65 ὁ κ. Νικ. Τζέφος ἀνεδέξατο ἀπὸ τῆς Ἱερᾶς κολυμβήθρας τὴν κοροῦλαν τοῦ κ. Νικ. Σακκούλη χαρίσας εἰς αὐτὴν τὸ ὄνομα Ἐλένη.

— ‘Ομοίως καὶ ἡ κ. Εύτέρπη Δ. Σωτηρίου ἐγένετο ἀνάδοχος τοῦ μικροῦ γίοῦ τοῦ κ. Δημ. Χ. Στεφάνου ὀνομάσασα αὐτὸν Χαρισάκην.

— Οἱ κ.κ. Σταῦρος Κρυστάλλης καὶ Γεώργιος Χατζηευφραίμιδης ἐγένοντο πατέρες ἀρρένων τέκνων. Οἱ δὲ κ.κ. Νίκος Σιώρος καὶ Θωμᾶς Πάντος θηλέων.

— Εἰς Γοργοπόταμον ἐτελέσθησαν οἱ γάμοι τοῦ κ. Κων/νου Θ. Θεολόγου μετὰ τῆς δίδος Εύδοκίας Β. Γερασίμου Κοινοτικοῦ Γραμματέως.

— Όμοίως τὴν 3-1-65 ἐτελέσθησαν εἰς Πύργον οἱ γάμοι τοῦ κ. Παναγιώτου Σιάφαλη μετὰ τῆς δίδος Ἐλευθερίας Μακρῆ. Καὶ εἰς Κόνιτσαν τὴν 10-1-65 τοῦ κ. Κων/νου Κορτσινόγλου μετὰ τῆς δίδος Λευκοθέας Παπαγιάννη ἐκ Πύργου.

— Εἰς Πουρνιᾶν ὁ κ. Χρυσόστομος Κοντογιάννης καὶ ἡ δίδος Τίτικα Βριζώνη ἀντίλλαξαν ἀμοιβαῖαν ὑπόσχεσιν γάμου.

ΘΑΝΑΤΟΙ

— Τὴν 23-1-63 ἀπεβίωσεν εἰς Κόνιτσαν ἡ υπέργηρος Φωτεινὴ Γιωργάκη μήτηρ τοῦ κ. Ἐλευθερίου Οἰκονόμου Γεωργάκη καταγομένη ἐξ Ἀσημοχωρίου.

ΑΦΙΞΕΙΣ — ΑΝΑΧΩΡΗΣΕΙΣ

— Ἀφίχθησαν ἐξ Ἀθηνῶν, οἱ τέως Δήμαρχοι κ.κ. Ἀνδρ. Τσάνος καὶ Κων. Ρούσης, ὁ Παλαίμαχος Ὁρειβάτης κ.κ. Ἡλίας Νικόπουλος, ὁ κ. Δημ. Ν. Σωτηρίου, ὁ νεαρὸς σπουδαστὴς κ. Σάββας Κωστρόγλου, ὁ κ. Ἡλίας Γιαννούλης, ὁ Δήμαρχος μας κ. Νικ. Ντεντόπουλος κ.α.

— Όμοίως ἀφίχθη ἐξ Αὐστραλίας οἰκογενειακῶς ὁ κ. Σωτήριος Ι. Κυρίτσης.

(Κόνιτσα) 28)2)65

— Δριμὺψ ψῦχος μέχρις 11 βαθμῶν ὑπὸ τὸ μηδὲν ἐσημειώθη τὴν 7ην καὶ 8ην /2/65 εἰς Κόνιτσαν καὶ τὰς ἐπομένας ἡμέρας ἔχιόνιζεν συνεχῶς. Τὸ ὑψός τῆς χιόνος ἀνῆλθεν εἰς 35-40 ἑκατοστὰ ἐντὸς τῆς πόλεως, εἰς δὲ τὰ ὄρειν ἀχωρία ἔφθασεν τὸ 1.50 καὶ 2 μέτρα καὶ

αἱ συγκοινωνίαι διεκόπησαν διὰ πολλὰς ἡμέρας. Τὰ τηλεφωνικὰ δίκτυα Πολιτικὸν καὶ Στρατιωτικὸν, καθὼς καὶ τὸ δίκτυον τῆς Δ.Ε.Η. ὑπέστησαν βλάβας καὶ ζημίας.

— Πρὸ ἡμερῶν ἡλεκτροδοτήθη τὸ χωρίον Ἐξοχή.

— Όφιχθεὶς τὴν 21-2-65 εἰς Ἰωάννινα ύφυπουργὸς Προεδρίας τῆς Κυβερνήσεως κ. Γεώργιος Μυλωνᾶς, ἔδήλωσεν ὅτι ἐνεγράφησαν δριστικῶς εἰς τὸν προϋπολογισμὸν 25 ἑκατομμύρια διὰ τὴν ὁδὸν Κονίτσης-Νεαπόλεως Μακεδονίας.

— Κατόπιν ἀρχαιρεσιῶν μεταξὺ τῶν μελῶν τοῦ νεοεκλεγέντος Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ ἀθλητικοῦ καὶ μορφωτικοῦ Συλλόγου ΠΙΝΔΟΣ, ἀνεδείχθησαν Πρόεδρος αὐτοῦ ὁ κ. Χρ. Κοτύλιας, Ἀντιπρόεδρος ὁ κ. Δημ. Ζδράβος, Γραμματεὺς ὁ κ. Γεώργ. Σκούφιας, Ταμίας ὁ κ. Χριστ. Τσούτσης, καὶ ἔφορος ὁ κ. Γεωρ. Νικολόπουλος.

— Πληροφορούμεθα ὅτι εἰς τὴν κωμόπολιν Ἀγία Παρασκευή, θὰ ίδρυθῃ Ἀγροτικὸν Κτηνιατρεῖον.

— Υπὸ τοῦ Δημάρχου μας κ. Νικ. Ντεντόπουλου, ἀπεστάλη πρὸς τὸν Ὅφυπουργὸν Προεδρίας τῆς Κυβερνήσεως κ. Γ. Μυλωνᾶν ὑπόμνημα, διὰ τοῦ ὅποιου παρακαλεῖται νὰ ἐνεργήσῃ, ώς ἀρμόδιος, καὶ ως ὑπεσχέθη, διὰ τὴν συντήρησιν ἀναστήλωσιν καὶ ἀξιοποίησιν τῶν ἀρχαιολογικῶν μνημείων τῆς πόλεως καὶ Ἐπαρχίας Κονίτσης.

— Τὴν 26-2-65 ἀφίχθη εἰς Κόνιτσαν ἐπιτροπὴ τοῦ Ἐράνου τῆς φανέλλας τοῦ Στρατιώτου ἀποτελουμένη ἐκ τῶν Κυριῶν Λύκα (μάνας τοῦ Στρατιώτου), Χωραΐτου καὶ Μακρῆ, συνοδευομένη καὶ ὑπὸ τοῦ Διοικητοῦ Τ.Ε.Α. Ἡπείρου ἀντισυν/χου κ. Παχτίτη, καὶ διένειμεν δέματα μὲ ρουχισμὸν πρὸς τοὺς ἀνδρας τοῦ 3161 Τ.Ε.Α. Παρόμοια δέματα διε-

νεμάθησαν καὶ εἰς τὴν 3162 διλοχίαν
Τελετῶν Πυρσογιάννης.

— Τὴν 28-2-65 ἐτελέσθη εἰς τὸν ἐνταῦθα Καθεδρικὸν Ναὸν τοῦ Ἀγίου Νικολάου ἔτησιον μνημόσυνον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἀειμνήστου Βασιλέως Παύλου.

— Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Τσακοῦ Τμήματος Σ.Ε.Ο. Κονίτσης διώργανωσεν τὸ ἀπόγευμα τῆς 28-2-65 ἐντὸν αἴθουσαν τῆς Λέσχης Φρουρᾶς Ἀργίκων ὡραῖα ἀποκριάτικη ἔορτὴ εἰς τὴν ὅποιαν προσῆλθον μὲν ἀποκριάτικες μεταμφιέσεις οἱ μαθηταὶ καὶ μαθητριαῖτῶν Δημοτικῶν Σχολείων.

— Αφίχθησαν καὶ δύο εἰσέτι καθηγηταὶ εἰς τὸ Γυμνάσιον μας, ἡ δὶς Καλλιόπη Αίματίδου φιλόλογος, καὶ ὁ κ. Γεωργίος Τσόπουρίδης Θεολόγος.

— Διορισθεὶς ἀνέλαβεν ὑπηρεσίαν εἰς τὸ ἐνταῦθα Δημόσιον Ταμεῖον ὁ συμπατριῶτης κ. Ἀχιλλεὺς Π. Τασούλας, τέως Κοινότικὸς Γραμματεὺς Βησσάνης.

— 'Υπὸ τοῦ Πανοσιολογιωτάτου Ἀρχιμανδρίτου πατρὸς Ἱεροθέου, ὡς ἐκπροσώπου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, διενεμήθησαν εἴδη ρουχισμοῦ πρὸς τοὺς ἀπόρους διαφόρων χωρίων τῆς Ἐπαρχίας, μαζ.

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

Ο κ. Ἐπαμεινώνδας Κοκοβέης ὑπάλληλος Ο.Τ.Ε. ἐγένετο πατὴρ θήλεος τέκνου, ὄμοίως καὶ ὁ κ. Ἀπόστολος Γεωτανίδης. Θί δὲ κ.κ. Νικ Κεφερίδης καὶ Ἰωάν, Φατὲς ἀρρένων.

(μετάποτε δοτοῦσα) Ιωάννης θεοφάνης γνωμονεύσαντο ἡ θηλεῖα ἵνα θεοτίθεσαι υἱούς της Α.Ε.Τ. οιττατού δοτοῦσα τῷ νεαρεστῷ ἱκανοποιεῖται σε πολλούς τοις γεράνοις σε τοις νόμοις τοις αποδειχθεῖσιν τοις πατριαρχικοῖς τοις πατριαρχικοῖς Α.Ε.Τ. Ιωάν. Οὐα-

ΓΑΜΟΙ—ΜΝΗΣΤΕΙΑΙ

Τὴν 14-2-65 ἐτελέσθησαν εἰς Ἰωάννινα οἱ γάμοι τοῦ κ. Τόλη Καζαντζῆ μετὰ τῆς δίδος Ἀθηνᾶς Κόντου ἐγγονῆς τοῦ κ. Ἀλεξίου Φλώρου. Όμοίως τὴν 21-2-65 ἐτελέσθησαν ἐνταῦθα οἱ γάμοι τοῦ κ. Λαζάρου Στράτου ἐκ Μαζίου μετὰ τῆς δίδος Σταματίας Καραμουράτίδου ἐκ κάτω Κονίτσης, καὶ τὴν 28-2-65 τοῦ κ. Χαρίση Ζήκου ἐξ Ἰωαννίνων μετὰ τῆς δίδος Ἀντιγόνης Βάσσιου θυγατρὸς τοῦ δασικοῦ κ. Γρ. Βάσσιου.

Ο κ. Μιχαὴλ Τρουμπούκης καὶ ἡ δὶς Κοῦλα Ε. Κυρτζόγλου ἀντίλλαξαν ἀμοιβαίαν ὑπόσχεσιν γάμου, ἐπίστης καὶ ὁ κ. Γεωργ. Δ. Σκούπρας μετὰ τῆς δίδος Ἀθανασίας Ἀντ. Νίτσα. Όμοίως καὶ ὁ κ. Χαρίλαος Δόνος ἐκ Μεσοβουνίου μετὰ τῆς δίδος Εύτέρπης Παν. Βαγενᾶ.

ΘΑΝΑΤΟΙ

Τὴν 6-2-65 ἀπεβίωσεν ἐνταῦθα ὁ Ἀπόστολος Τσίατος ἥλικίας 67 ἔτῶν καταγόμενος ἐκ Καβασίλων. Τὴν 10-2-65 ἀπεβίωσεν εἰς Πεκλάρι (Πηγὴν) ὁ Δημήτριος Ἐξάρχου.

ΑΦΙΞΕΙΣ—ΑΝΑΧΩΡΗΣΕΙΣ

— Αφίχθησαν ἐξ Ἀθηνῶν καὶ ἐτέλεσαν μνημόσυνον τῆς μητρὸς των αἱ κυρίαι Σωσάνα Λύκα καὶ Εἰρήνη Μανουσαδάκη τὸ γένος Βασ. Φλώρου.

— Ανεχώρησαν δι' Ἀθήνας ὁ κ. Χρῆστος Παπαχρῆστος ἐκ Βουρμπιάνης.

— Αφίχθησαν ἐξ Η.Π.Α. οἱ κκ. Χριστόδουλος Δ. Γιαννούλης, καὶ Κων/νος Σ. Στεργίου ἐξ Ἀσημοχωρίου.

Α. ΕΥΘΥΜΙΟΥ

ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ ΝΕΩΤΕΡΙΣΜΩΝ ΚΑΙ ΕΙΣΑΓΩΓΑΙ

ΜΙΛΤΟΣ ΖΑΦΕΙΡΗΣ Ο.Ε.

Αθηναῖδος 3 Αθῆναι (ΤΗΛΕΦ. 229.564)

ΓΥΝ. ΕΣΩΡΟΥΧΑ - ΔΑΝΤΕΛΕΣ - ΜΑΝΔΗΛΙΑ
ΥΦΑΣΜΑΤΑ PERLON - ΜΠΛΟΥΖΕΣ - ΠΛΕΚΤΑ ORLON
ΜΠΟΜΠΟΝΙΕΡΕΣ ΑΠΟ ΜΑΝΤΗΛΙ
ΚΑΛΤΣΕΣ ΠΕΡΛΟΝ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ BELLINDA

Οι συμπατριώται μας θὰ εύρουν στὸ κατάστημα αὐτὸ κάθε ἔξυπηρέτησιν.

Οι ἐκ τῆς ἐπαρχίας Κονίτσης
ταξειδεύοντες δι' Ἀθήνας
προτιμάτε τὸ ἐπὶ τῆς γωνίας
τῶν δδῶν Πατησίων καὶ Βε-
ρανζέρου 10 Κονιτσιώτικο

**ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ "ΙΩΑΝΝΙΝΑ,"
ΜΑΙ ΛΑ·Ι·ΚΑΙ - ΤΗΛ. 523-2**

ΝΥΦΙΚΑ ΒΕΑΤΡΙΚΗΣ

Ενοικιάζονται πολυτελῆ νυφικά
έτοιμα καὶ ἐπὶ παραγγελία
Κουφέτα-Μπομπονιέρες

ΒΕΛΤΙΩΝ ΤΣΑΛΑΜΑΝΗ (ΚΟΝΙΤΣΙΩΤΙΣΣΑΣ)

Χαλκοκονδύλη 52-5ος ορ. 20 ('Ομόνοια)
Αθήναι-Τηλεφ, 530.207-523.529